

Raftul Denisei

Mitch Albom

Încă o zi

roman

HUMANITAS fiction

MITCH ALBOM

ÎNCĂ O ZI

Traducere din engleză de DANA IONESCU
Titlul original: FOR ONE MORE DAY, 2006

Cuprins

Prolog

Lăsaţi-mă să ghicesc. Vreţi să ştiţi de ce am încercat să mă sinucid.

Primele cuvinte pe care mi le-a spus
Chick Benetto

Aceasta este o poveste despre o familie şi, pentru că e vorba şi despre o stafie, s-ar putea numi o poveste cu stafii. Dar orice familie are o astfel de poveste. Cei morţi stau la masă cu noi multă vreme după ce s-au prăpădit.

Aceasta este povestea lui Charles „Chick” Benetto. Nu el era stafia de care am pomenit. El era cât se poate de real. L-am găsit într-o dimineaţă de duminică în tribunele unui stadion din Liga Mică, purtând o jachetă bleumarin şi mestecând gumă mentolată. Poate că îl ţineţi minte din vremurile când juca baseball. Mare parte din viaţă am fost jurnalist sportiv, aşa că numele îmi era cunoscut din mai multe puncte de vedere.

Privind în urmă, înţeleg acum că soarta mi l-a scos în cale. Sosisem la Pepperville Beach să văd ce se întâmplă cu căsuţa care fusese proprietatea familiei de ani de zile. Când mă întorceam la aeroport, m-am oprit să beau o cafea. Peste drum se afla un teren unde nişte copii îmbrăcaţi în tricouri violet se jucau cu mingea. Aveam timpul necesar, aşa că m-am îndreptat într-acolo.

Cum stăteam în spatele gardului de protecţie, cu degetele încovoiate pe firele metalice, am văzut un bătrân care plimba pe gazon o maşină de tuns iarba. Faţa îi era

bronzată, plină de riduri, iar din gură îi atârna o jumătate de trabuc. Când m-a văzut, a oprit maşina şi m-a întrebat dacă eram părintele vreunuia dintre copii. I-am răspuns că nu. M-a întrebat apoi cu ce treburi eram prin zonă. I-am zis de casă. Pe urmă s-a interesat cu ce mă ocup şi am făcut greşeala de a-i răspunde şi la întrebarea asta.

— Scriitor, care va să zică, a spus, mestecându-şi trabucul. A arătat spre un om care stătea singur în tribune, cu spatele la noi. Ar trebui să vezi ce-i cu tipul ăsta. Are o poveste pe cinste.

Aud asta tot timpul.

— Da? De ce?

— Pe vremuri juca baseball.

— Îhî…

— Cred că a ajuns în World Series.

— Îhî…

— Şi a încercat să se sinucidă.

— Poftim?

— Da. (Îşi trase nasul.) Din câte am auzit, e al naibii de norocos că e încă în viaţă. Numele lui e Chick Benetto. Mama lui, Posey Benetto, locuia pe-aici. (Chicoti.) Era o bucăţică pe cinste.

Şi-a aruncat trabucul şi l-a strivit sub talpă.

— Duceţi-vă şi întrebaţi-l, dacă nu mă credeţi.

S-a întors la maşina lui de tuns iarba. Mi-am desprins mâinile de pe gard. Era acoperit de rugină care acum mi se luase şi mie pe degete.

Orice familie are o poveste cu stafii.

M-am apropiat de tribune.

Mai departe voi povesti ce mi-a mărturisit Charles „Chick” Benetto în dimineaţa aceea – care s-a întins cu mult după momentul respectiv, dar voi include şi impresii personale şi pagini din jurnalul lui, pe care l-am găsit mai târziu. Le-am pus cap la cap în istoria care urmează şi am lăsat vocea lui să vorbească, căci nu sunt sigur că aţi crede povestea dacă nu aţi auzi-o spusă de vocea lui.

S-ar putea să n-o credeţi nici aşa.

Dar puneţi-vă următoarea întrebare: aţi pierdut vreodată pe cineva drag şi v-aţi dorit măcar încă o discuţie, încă o şansă de a vă revanşa pentru timpul când credeaţi că acel cineva va fi întotdeauna aici? Dacă da, atunci ştiţi că vă puteţi petrece întreaga viaţă adunând zile, dar niciuna nu va compensa lipsa celei pe care aţi vrea să o primiţi înapoi.

Dar dacă aţi primi-o?

Mai 2006

I. MIEZUL NOPȚII

Povestea lui Chick

Lăsaţi-mă să ghicesc. Vreţi să ştiţi de ce am încercat să mă sinucid.

Vreţi să aflaţi cum am supravieţuit. De ce am dispărut. Unde am fost în tot acest timp. Dar, mai întâi, de ce am încercat să mă sinucid, nu?

În regulă. Oamenii fac mereu asta. Se compară cu mine. E ca şi cum ar exista o linie şi, dacă nu o vei trece, nu te vei gândi niciodată să te arunci de pe o clădire sau să înghiţi un flacon de pastile. Dar, dacă te gândeşti, s-ar putea s-o faci. Oamenii cred că eu am trecut de această linie. Se întreabă: „Voi ajunge vreodată la fel de aproape ca *el*?"

Adevărul e că nu există nicio linie. Există numai viaţa ta, pe care ţi-o încurci singur, şi cineva care e acolo să te salveze.

Sau care nu e.

Privind în urmă, am început să descâlcesc iţele zilei în care a murit mama, acum vreo zece ani. Eu nu eram acolo când s-a întâmplat, deşi ar fi trebuit să fiu. Aşadar am minţit. N-a fost o idee bună. O înmormântare nu este un loc unde să ţii secrete. Stăteam lângă mormântul ei, încercând să mă conving că nu era vina mea. Apoi, fiica mea de paisprezece ani m-a luat de mână şi mi-a şoptit:

— Îmi pare rău că n-ai avut şansa să-ţi iei la revedere, tati.

Şi asta a fost tot. Am cedat. Am căzut în genunchi, plângând, în iarba udă, care îmi lăsa pete pe pantaloni.

După înmormântare m-am îmbătat atât de tare, încât am leşinat pe canapea. Şi ceva s-a schimbat. Uneori, o zi îţi poate schimba viaţa, iar pe mine ziua aceea părea să mă tragă în jos. Când eram copil, mama era mereu cu ochii pe mine – sfaturi, morală şi toată mămoşenia sufocantă. Uneori îmi doream să mă lase-n pace.

Şi apoi m-a lăsat. A murit. Se terminase cu vizitele şi telefoanele. Şi, înainte să-mi dau seama, am început să

plutesc în derivă, ca şi cum rădăcinile mi-ar fi fost smulse, ca şi cum aş fi fost dus de apa unui râu. Mamele alimentează anumite iluzii cu privire la copiii lor şi una dintre iluziile mele era că îmi plăcea de mine pentru că şi ei îi plăcea. Când a murit ea, a murit şi iluzia asta.

Adevărul e că nu-mi plăcea deloc cine sunt. Eu tot mă credeam un tânăr sportiv de viitor. Dar nu mai eram atât de tânăr şi nici sportiv nu mai eram. Eram un agent de vânzări de vârstă mijlocie. Ca atlet, posibilităţile mele se epuizaseră de mult.

La un an de la moartea mamei am făcut cea mai mare prostie din viaţa mea, financiar vorbind. O femeie din vânzări m-a convins să intru într-o afacere. Era tânără şi arăta bine în hainele ei de femeie sigură pe sine, răcoroase, mereu descheiate la primii nasturi, genul de haine care-l amărăsc pe bărbatul mai în vârstă când ea trece pe lângă el şi nu-i vorbeşte. Dar, dacă îi vorbeşte, el îşi pierde minţile. Ne-am întâlnit de trei ori ca să discutăm propunerea: de două ori în biroul ei şi o dată într-un restaurant grecesc. Nimic nelalocul lui. Dar, înainte ca efectul parfumului ei asupra minţii mele să dispară, îmi dădusem deja majoritatea economiilor pentru un fond care acum nu mai valorează nimic. Ea s-a „transferat” rapid pe Coasta de Vest. Iar eu a trebuit să-i explic soţiei mele, Catherine, unde s-au dus banii.

După asta am început să beau mai mult, lucru pe care îl făceau la vremea aia toţi jucătorii de baseball. Băutura a devenit o problemă, pentru că, din cauza ei, am pierdut două slujbe în vânzări, una după alta. Dar am continuat să beau. Dormeam prost. Mâncam prost. Îmbătrâneam văzând cu ochii, deşi nu făceam nimic. Când mi-am găsit de lucru, îmi ascundeam apa de gură şi picăturile de ochi în buzunare, şi mă furişam mereu la baie înainte de întâlnirile cu clienţii. Din cauza banilor mă certam mereu cu Catherine. Şi, cu timpul, căsătoria noastră s-a destrămat. Ea s-a săturat de nefericirea mea, dar nu pot spune c-o învinovăţesc pentru asta. Când eşti putred în tine însuţi,

devii la fel pentru toţi ceilalţi, chiar şi pentru cei pe care-i iubeşti. Într-o noapte m-a găsit zăcând inconştient pe podeaua de la subsol, cu buza spartă, legănând o mănuşă de baseball.

Puţin după aceea mi-am părăsit familia – sau ea m-a părăsit pe mine. Nu mi-ar ajunge cuvintele să spun cât de ruşine îmi e.

M-am mutat singur într-un apartament. Am devenit morocănos şi distant. Evitam pe oricine nu voia să bea cu mine. Dacă ar fi fost în viaţă, mama ar fi putut găsi drumul spre mine, căci ea ştia cum s-o facă. M-ar fi luat de braţ, spunând: „Hai, Charley! Zi-mi care-i treaba!” Dar ea nu era în preajmă şi, când părinţii nu mai sunt în viaţă, simţi că nu mai ai niciun sprijin în luptă, că eşti mereu singur.

Şi într-o noapte, la începutul lui octombrie, m-am hotărât să mă sinucid.

Poate vă surprinde. Poate vă gândiţi că oamenii ca mine, cei care joacă în World Series, nu pot decădea chiar până la sinucidere, pentru că au întotdeauna cel puţin sentimentul acela al „visului împlinit”. Dar vă înşelaţi dacă gândiţi aşa. Tot ce se întâmplă, când visul ţi se împlineşte, nu este decât o concretizare lentă, abia perceptibilă, a lucrului pe care ţi l-ai dorit. Nu e deloc ce credeai tu că va fi.

Şi asta nu te va salva.

Deşi sună ciudat, ceea ce m-a distrus, împingându-mă dincolo de margine a fost nunta fiicei mele. Avea douăzeci şi doi de ani şi părul castaniu, lung şi drept, al mamei sale. Şi aceleaşi buze pline. S-a căsătorit cu „un tip minunat”, într-o ceremonie de după-amiază.

Nu ştiu mai multe pentru că asta e tot ce mi-a spus ea într-o scrisoare scurtă, care a ajuns la mine la câteva săptămâni după ce faptul se împlinise.

Se pare că, din cauza băuturii, a depresiei şi a întregului meu comportament, devenisem mult prea penibil pentru ca ea să rişte prezenţa mea la vreun eveniment de familie. Am primit, în schimb, o scrisoare care includea două fotografii:

într-una erau fiică-mea şi noul ei soţ, ţinându-se de mână sub un copac, iar cealaltă arăta fericitul cuplu ciocnind cupele cu şampanie.

A doua fotografie m-a distrus. Era unul dintre acele instantanee candide care surprind un moment ce nu se va mai repeta niciodată, cu cei doi râzând în timp ce vorbesc şi ciocnesc paharele. Era atâta tinereţe, atâta inocenţă acolo… dar era la timpul trecut. Parcă totul îmi sfida absenţa. *Şi tu nu erai aici.* Nici măcar nu-l cunoşteam pe tipul ăsta. Fosta mea soţie şi vechii noştri prieteni îl cunoşteau. *Şi tu nu erai aici.* Lipsisem încă o dată de la un eveniment de familie crucial. Dar de data aceasta fetiţa mea nu mă va mai lua de mână, ca să mă liniştească; aparţinea altcuiva. Iar mie nu mi se ceruse părerea, ci fusesem anunţat.

M-am uitat la plicul pe care era scris noul ei nume de familie (Maria Lang în loc de Maria Benetto), dar nu exista nicio adresă a expeditorului. (De ce oare? Se temeau ca nu cumva să-i vizitez?) Ceva s-a prăbuşit atât de adânc înăuntrul meu încât nu mă mai puteam regăsi. Te trezeşti izgonit din viaţa singurului tău copil şi simţi că ţi s-a trântit în faţă o uşă de oţel, tu baţi la uşă, dar ei pur şi simplu nu te pot auzi. Şi să nu fii auzit este începutul renunţării, iar renunţarea este începutul ratării.

Aşa că am încercat.

Nu e mare lucru, care e ideea? Sau, mai bine spus, care e diferenţa?

Cine ştie ce tălpile lui zgâriate au atins?
La ce culmi de pace şi durere au ajuns?
Când la Domnul el, rătăcind, se-ntorcea
Cu lucrarea ne-mplinită, cu cântul pe juma'?

Sper că El l-a luat de mână şi a zâmbit,
Spunând: „Sărmane chiulangiu, pătimaş ţicnit,
Cartea vieţii e greu de înţeles:
De ce tu şcoala nu ai ales?"

(Un poem de Charles Hanson Towne,
găsit într-un caiet, printre obiectele
lui Chick Benctto)

Chick încearcă să termine cu toate

Scrisoarea aceea de la fiică-mea a ajuns într-o vineri, după care a urmat o bine-venită petrecere de weekend, despre care nu-mi amintesc mare lucru. Deşi am făcut un duş lung şi rece, luni dimineaţă am întârziat la serviciu două ore. La birou n-am rezistat nici trei sferturi de oră. Îmi vâjâia capul, mă simţeam ca într-un cavou. M-am strecurat în biroul cu xeroxul, apoi la baie, apoi în lift, fără haină sau servietă. Dacă cineva îmi urmărea mişcările, ele i s-ar fi părut normale şi n-ar fi avut impresia unei ieşiri regizate.

Era o prostie. Nimănui nu-i păsa. Era o companie mare, cu mulţi agenţi de vânzări, şi putea supravieţui foarte bine fără mine. Dar acum ştiu că plimbarea de la lift la parcare a fost ultima mea acţiune ca angajat al companiei.

Apoi am sunat-o pe fosta mea soţie de la un telefon public. Era la serviciu.

— De ce? am întrebat-o când a răspuns.

— Chick?

— De ce? am repetat. Avusesem trei zile ca să-mi alung mânia şi totuşi asta e tot ce-am putut spune. Doar atât: „De ce?”

— Chick! Vocea i s-a înmuiat.

— Nici măcar n-am fost invitat?

— A fost ideea lor. S-au gândit că e…

— Cum? Mai sigur? Se temeau să nu fac ceva?

— Nu ştiu…

— Acum sunt un monstru? Asta e?

— Unde eşti?

— Sunt eu un monstru?

— Termină!

— Plec.

— Uite, Chick. Ea nu mai e un copil şi dacă…

— Nu puteai să mă susţii?

Am auzit-o oftând.

— Unde pleci?

— Chiar nu puteai să mă susţii?

— Îmi pare rău. E complicat. E vorba şi despre familia lui. Şi ei...

— Ai mers acolo împreună cu altcineva?

— Of, Chick... Sunt la serviciu, da?

Niciodată nu m-am simţit mai singur ca în momentul ăla, iar singurătatea părea să-mi macine plămânii şi să distrugă totul, în afară de suflul care mă ţinea în viaţă. Nu mai era nimic de spus. Nici despre asta, nici despre altceva.

— Nu-i nimic, am şoptit. Scuze! A urmat o pauză.

— Unde pleci? m-a întrebat.

Am închis.

După aceea m-am îmbătat pentru ultima oară. Mai întâi într-un loc numit Mr. Ted’s Pub, unde barmanul era un băietan slăbănog, cu faţa rotundă, probabil nu mai mare decât tipul cu care s-a măritat fiică-mea. Mai târziu m-am întors în apartament şi am continuat să beau. M-am izbit de mobilă. Am scris pe pereţi. Cred că am înghesuit fotografiile de la nuntă pe toboganul de gunoi. La un moment dat, în toiul nopţii, m-am hotărât să merg acasă, adică la Pepperville Beach, oraşul în care crescusem. Era un drum de două ore cu maşina, dar nu mai fusesem acolo de ani de zile. Am tot umblat prin casă, învârtindu-mă în cerc, de parcă m-aş fi pregătit de călătorie. N-ai nevoie de multe când pleci într-o ultimă călătorie. M-am dus la baie şi am scos pistolul din sertar.

M-am împleticit către garaj, am găsit maşina, am pus pistolul în torpedou, mi-am aruncat haina pe bancheta din spate sau poate pe cea din faţă, sau poate că era deja acolo, nu ştiu. Şi am demarat cu un scrâşnet de roţi. Era linişte, luminile intermitente erau galbene, iar eu eram pe cale să-mi sfârşesc viaţa acolo unde o începusem.

Rătăcind înapoi către Dumnezeu, pur şi simplu.

Vă anunţăm cu bucurie naşterea lui
Charles Alexander,
Trei kilograme şi şase sute de grame
21 noiembrie 1949
Leonard şi Pauline Benetto

(din documentele lui Chick Bentto)

Era frig şi picura, iar şoseaua era goală şi eu foloseam toate cele patru benzi, alunecând de pe una pe cealaltă. Poate credeţi sau speraţi că poliţia a oprit un individ atât de pilit cum eram eu. Dar n-am fost oprit. La un moment dat am ajuns chiar la unul din magazinele acelea non-stop şi am cumpărat şase beri de la un asiatic mustăcios.

— Un bilet la loto? m-a întrebat.

De-a lungul anilor lucrasem la o expresie potrivită pentru momentele când eram zdrobit – alcoolicul pe picioare – şi m-am prefăcut că mă gândesc la întrebare.

— De data asta nu, am răspuns.

A pus berile într-o pungă. I-am surprins privirea: doi ochi întunecaţi şi posomorâţi. Mi-am spus: *E ultimul chip pe care-l voi vedea pe lumea asta.*

Mi-a împins restul pe tejghea.

Când am văzut pancarta de la intrarea în oraşul meu natal – *Peppervile Beach, Ieşire 1 milă* – băusem deja două dintre beri, iar una se vărsase pe scaunul de alături. Ştergătoarele se mişcau zgomotos. Mă chinuiam să nu adorm. Trebuie că am intrat în transă tot gândindu-mă la „Ieşire 1 milă”, căci, după ceva vreme, am văzut o pancartă ce indica alt oraş şi mi-am dat seama c-am ratat curba. Am izbit bordul cu palma. Apoi am întors maşina chiar acolo, în mijlocul şoselei, şi am luat-o pe contrasens. Nu era nicio maşină şi, oricum, nu mi-ar fi păsat. Voiam să ajung la ieşirea aia. Am accelerat. O rampă a apărut destul de repede, dar nu era cea de ieşire, ci cealaltă. Şi m-am dus spre ea în viteză. Era lungă şi alambicată, iar eu am ţinut volanul strâns, luând curba în viteză şi coborând.

Pe neaşteptate, am fost orbit de două lumini ca doi sori gigantici. Apoi s-a auzit claxonul unui camion, a urmat o izbitură puternică, iar maşina mea a zburat peste un parapet şi s-a prăbuşit, aterizând greu. Erau cioburi peste tot, iar cutiile de bere săriseră de la locul lor. Am apucat sălbatic volanul şi maşina s-a smucit înapoi, aruncându-mă

pe burtă. Am reuşit să găsesc mânerul de la uşă şi am tras cu putere. Tot ce-mi mai amintesc sunt nişte fâşii de cer negru şi nişte buruieni verzi, un zgomot ca un tunet şi o cădere puternică.

Când am deschis ochii, zăceam în iarba udă. Maşina mea era pe jumătate îngropată sub un panou publicitar al unui dealer Chevrolet de prin zonă, pe care se pare că îl lovisem. Într-unul din momentele acelea de nebunie se pare că fusesem aruncat din maşină. Înainte de ciocnirea finală. E inexplicabil. Când vrei să mori, eşti cruţat. Cine poate explica asta?

M-am ridicat în picioare încet, pentru că aveam dureri. Spatele îmi era ud leoarcă. Mă săgetau dureri din toate părţile. Încă mai bura, dar era linişte, nu se auzeau decât greierii. În mod normal, ajunşi în acest punct, aţi spune „Eram pur şi simplu fericit să fiu în viaţă”. Dar eu nu pot spune asta, căci nu eram fericit. Am aruncat o privire spre şosea. Am distins în ceaţă camionul, ca o epavă masivă, cu cabina din faţă legănându-se, arătând ca un om cu gâtul rupt. Din capotă ieşeau aburi. Un far era încă aprins, iar raza lui singuratică se pierdea undeva pe dealul noroios, făcând iarba zdrobită să strălucească asemenea diamantelor.

Unde era şoferul? Era în viaţă? Rănit? Sângera? Respira? Sigur că ar fi fost un act de curaj din partea mea să urc şi să verific, dar curajul nu era punctul meu forte în clipa aia.

Aşa că n-am urcat.

Mi-am lăsat braţele să-mi atârne de-a lungul corpului şi m-am întors spre sud, luând-o la pas înapoi spre vechiul meu oraş. Nu sunt mândru de asta. Dar în momentele alea nu eram deloc raţional. Eram un zombi, un robot căruia nu-i păsa de nimeni, nici de sine. De fapt, de mine îmi păsa cel mai puţin. Am uitat de maşină, de camion, de pistol; le-am lăsat pe toate în urmă. Pantofii îmi scârţâiau pe pietriş şi mi se părea că aud greierii râzând.

N-aş putea spune cât de mult am mers. Suficient pentru ca ploaia să se oprească şi cerul să înceapă să se lumineze, graţie primelor raze ale răsăritului. Am ajuns într-un final la periferia oraşului, zonă semnalată de marele turn de apă ruginit, aflat chiar în spatele terenului de baseball. În oraşele mici, ca al meu, să urci într-un turn de apă era un adevărat rit de trecere. În weekenduri obişnuiam să mă caţăr în turn împreună cu amicii mei de la baseball, după ce ne prindeam de încheietura mâinii spray-urile cu vopsea.

Acum stăteam iar lângă turnul de apă, ud, bătrân, distrus, beat şi poate criminal, sau cel puţin aşa credeam, pentru că nu l-am mai văzut niciodată pe şoferul camionului. Nu conta, pentru că ce-am făcut apoi n-a fost deloc mai inteligent, hotărât cum eram ca aceea să fie ultima noapte din viaţa mea.

Am găsit prima treaptă a scării.

Am început să urc.

Mi-a luat ceva vreme să ajung la rezervorul nituit. Când, în sfârşit, am ajuns, m-am prăbuşit pe podium, respirând greu, parcă sugând aerul. Undeva, în dosul creierului meu defect, o voce mă certa pentru că nu eram deloc în formă.

M-am uitat la copacii de dedesubt. În spatele lor am văzut terenul unde tata mă învăţase să joc baseball. Vederea lui încă îmi trezea amintiri triste. Oare de ce copilăria nu te lasă niciodată să te detaşezi, astfel încât, chiar şi atunci când eşti atât de dărâmat, ţi-e greu să crezi că ai fost vreodată copil?

A fulgerat. Greierii au început să cânte şi mai tare. Mi-am amintit brusc cum micuţa Maria adormea la pieptul meu pe când putea să mi se cuibărească pe un singur braţ, iar pielea îi mirosea a pudră de talc. Apoi m-am văzut pe mine, ud şi jegos cum eram acum, făcându-mi apariţia la nunta ei în timp ce muzica se oprea şi toţi mă priveau îngroziţi, Maria fiind cea mai îngrozită dintre ei.

Capul mi-a căzut în piept.

Nimeni n-avea să-mi ducă lipsa.

Mi-am luat avânt doi paşi, m-am apucat de balustradă şi m-am aruncat.

Restul e inexplicabil. De ce anume m-am lovit şi cum de-am supravieţuit nu vă pot spune. Îmi amintesc doar cum m-am răsucit, am alunecat, m-am zgâriat, am plonjat. Şi izbitura din urmă. Cicatricele de pe faţă? Cred că de la ea le am. Mă simţeam de parcă aş fi rămas mult timp suspendat în aer.

Când am deschis ochii, eram înconjurat de ce mai rămăsese din copac. Pietre mă apăsau pe piept şi pe burtă. Mi-am ridicat bărbia şi iată ce am văzut: terenul de baseball din tinereţea mea apărând în lumina dimineţii, cele două tuşe, baza.

Şi pe mama, care murise cu ani în urmă.

II. DIMINEAȚA

Mama lui Chick

Tata mi-a spus odată:

— Poţi fi băiatul tatei sau băiatul mamei. Dar nu şi una, şi alta.

Aşadar eu eram băiatul tatei. Îi imitam mersul. Îi imitam râsul adânc, în cascade. Căram o mănuşă de baseball pentru că el iubea baseballul, iar eu prindeam fiecare minge grea pe care o arunca, chiar şi pe acelea care-mi loveau mâinile atât de tare, încât mă făceau să ţip de durere.

După şcoală, alergam la magazinul lui de băuturi de pe Kraft Avenue, unde rămâneam până la cină, jucându-mă cu nişte cutii goale din magazie, aşteptându-l să-şi termine treaba. Apoi mergeam acasă amândoi cu Buickul lui azuriu. Uneori rămâneam pe aleea din faţa casei cât el îşi fuma ţigările lui Chesterfield şi asculta ştirile la radio.

Am o soră mai mică pe care o cheamă Roberta. În copilărie purta pantofi roz de balerină aproape oriunde mergea. Când luam masa la restaurant, mama o ducea la toaleta pentru „femei”, cu picioarele ei roz care alunecau pe podea, în timp ce eu mergeam cu tata la toaleta pentru „bărbaţi”. Cu mintea mea fragedă îmi închipuiam că acesta era angajamentul vieţii: eu cu el, ea cu mama. Toaleta doamnelor. Toaleta domnilor. A mamei. A tatei.

Băiatul tatei.

Eram băiatul tatei şi aşa am rămas până în dimineaţa fierbinte a unei duminici însorite de primăvară în anul când eram în clasa a cincea. În ziua aceea urma să jucăm o partidă dublă împotriva celor de la Cardinal, care purtau echipament de lână roşie şi erau sponsorizaţi de Connor’s Plumbing Supply.

Soarele încălzea deja bucătăria când am intrat, încălţat cu şosetele mele lungi, cu mănuşa la mine, şi am văzut-o pe mama stând la masă, fumând o ţigară. Mama era o femeie frumoasă, dar în dimineaţa aceea părea urâtă. Îşi muşca

buza şi îşi ferea privirea. Îmi amintesc şi acum mirosul de pâine arsă. Am crezut că era supărată pentru că arsese micul dejun.

— O să mănânc cereale, i-am spus. Am luat un bol din dulap.

Şi-a dres glasul.

— La ce oră e meciul, dragule?

— Eşti răcită? am întrebat-o.

A dat din cap şi şi-a pus mâna pe obraz:

— La ce oră e meciul?

— Nu ştiu, am dat din umeri.

Era pe vremea când încă n-aveam ceas.

Am scos sticla de lapte şi cutia mare cu cereale. Le-am turnat prea repede şi unele n-au nimerit în bol, ci s-au împrăştiat pe masă. Mama le-a strâns, una câte una, şi le-a păstrat în palmă.

— Vin să te iau, indiferent la ce oră e, mi-a spus.

— De ce nu mă ia tati? am întrebat.

— Tati nu-i aici.

— Dar unde e?

Nu mi-a răspuns.

— Când se întoarce?

A strâns pumnul şi cerealele s-au transformat într-un praf făinos.

Din ziua aceea am devenit băiatul mamei.

Ce vreau să spun e că într-adevăr am văzut-o pe mama mea, care era moartă. Am văzut-o. Stătea lângă banca de rezervă, îmbrăcată într-o jachetă de culoarea levănţicii şi ţinându-şi agenda de buzunar în mână. Nu a rostit niciun cuvânt. Pur şi simplu se uita la mine.

Am încercat să mă îndrept într-acolo, dar m-am prăbuşit la loc, din cauza unei dureri care mi-a străpuns muşchii. Voiam să-i strig numele, dar n-am reuşit să scot niciun sunet.

Mi-am lăsat capul în jos şi mi-am împreunat mâinile. Am împins cu forţă din nou şi de data asta am reuşit să mă ridic pe jumătate. M-am uitat în sus.

Ea nu mai era acolo.

Nu mă aştept să mă credeţi. E o nebunie, ştiu. Nu vi se ivesc în cale oameni morţi. Nu primiţi vizite din lumea de dincolo. Nu cădeţi de pe un turn de apă şi nu rămâneţi în viaţă în mod miraculos, în ciuda unei tentative de sinucidere care avea toate şansele să funcţioneze. Nu o vedeţi pe draga dumneavoastră mamă răposată ţinându-şi în mână agenda de buzunar în timp ce stă pe a treia bază a terenului de baseball.

M-am gândit la asta probabil tot atât de intens cum o faceţi şi dumneavoastră chiar acum; o halucinaţie, o fantezie, un vis de om beat, o minte confuză şi raţionamentul ei confuz. Cum spuneam, nu mă aştept să credeţi o iotă.

Dar exact aşa s-a întâmplat. Ea a fost acolo. O văzusem. După ce am zăcut pe teren un timp nedefinit, m-am ridicat în picioare şi am început să merg. Mi-am scuturat nisipul şi pietricelele de pe genunchi şi antebraţe. O mulţime de zgârieturi, cele mai multe superficiale şi numai câteva mai adânci, sângerau. Am simţit gust de sânge în gură.

Am traversat un petic de iarbă care-mi era cunoscut. Un vânt matinal clătina copacii şi aduse un nor de frunze galbene, asemenea unei mici furtuni neliniştitoare, îmi ratasem sinuciderea de două ori. Se putea ceva mai jalnic de-atât?

M-am îndreptat spre vechea mea casă, hotărât să isprăvesc treaba.

Dragă Charley,

Să ai parte de multă DISTRACŢIE la ŞCOALĂ *azi*!
Ne vedem la prânz şi bem un milkshake.

Te *iubesc* în fiecare *zi*!

Mama

(din documentele lui Chick Benetto,
circa 1954)

Cum l-a cunoscut mama pe tata

Mama îmi scria mereu bileţele. Mi le strecura în buzunare ori de câte ori mă lăsa undeva. Niciodată n-am înţeles asta, de vreme ce îmi putea spune atunci ce avea de spus şi s-ar fi scutit pe ea însăşi de efortul de a scrie şi de gustul groaznic al lipiciului de pe plic.

Cred că primul bilet mi l-a scris în prima mea zi de grădiniţă, în 1954. Oare câţi ani să fi avut? Cinci? Curtea era plină de copii care ţipau şi alergau de colo-colo. Ne-am apropiat, eu o ţineam pe mama de mână, în vreme ce o femeie cu o beretă neagră aşeza elevii pe rânduri în faţa profesorilor. Le-am văzut pe celelalte mame sărutându-şi copiii şi îndepărtându-se. Evident că am început să plâng.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat mama.

— Nu pleca!

— Voi fi aici când termini.

— Nu.

— E-n regulă. Voi fi aici.

— Dar dacă nu te găsesc?

— O să mă găseşti.

— Dacă te pierd?

— Nu poţi s-o pierzi pe mama, Charley.

A zâmbit. A căutat în buzunarul hainei şi mi-a întins un mic plic albastru.

— Uite, mi-a spus. Dacă o să-ţi fie tare dor de mine, poţi să-l desfaci.

Mi-a şters ochii cu un şerveţel de la ea din poşetă, apoi şi-a luat la revedere şi m-a îmbrăţişat. O văd şi acum mergând cu spatele şi trimiţându-mi sărutări. Avea buzele date cu ruj roşu, iar părul îi era ridicat deasupra urechilor. I-am făcut la revedere cu mâna în care ţineam scrisoarea. Cred că atunci nu i-a trecut prin cap că eu tocmai începeam şcoala şi habar n-aveam să citesc. Asta era mama mea. Intenţia conta.

Povestea spune că l-a cunoscut pe tata la lacul Pepperville, în primăvara lui 1944. Ea înota, iar el juca un meci de baseball cu prietenul lui, care a azvârlit prea sus mingea, astfel că a aterizat în apă. Mama s-a dus înot s-o prindă. Tata a sărit în apă. Când el tocmai ieşea la suprafaţă cu mingea, s-au ciocnit cap în cap.

— Şi de-atunci tot asta facem, obişnuia să spună mama.

Tata i-a făcut curte repede şi intens, căci aşa era el, începea un lucru şi trebuia să-l ducă la bun sfârşit. Era un tânăr înalt şi robust şi tocmai terminase liceul. Frizura lui avea o buclă şmecheră pe frunte. Conducea o maşină Lasalle, alb cu albastru, care aparţinea tatălui său. S-a înrolat în al Doilea Război Mondial cât de repede a putut, zicându-i mamei că i-ar plăcea să „ucidă mai mulţi duşmani decât ar fi făcut-o oricine din oraşul nostru”. A fost trimis peste mare, în Italia, în Apeninii de Nord şi în Valea Padului, lângă Bologna. A cerut-o în căsătorie pe mama printr-o scrisoare pe care i-a trimis-o de acolo în 1945. „Fii soţia mea!” i-a scris, ceea ce mie îmi suna a ordin. Mama a consimţit, în scrisoarea de răspuns. Cumpărase pentru asta o hârtie specială, pe care plătise mai mult decât îşi putea permite, căci era respectuoasă atât faţă de cuvinte, cât şi faţă de vehiculul care le purta.

La două săptămâni după ce tatăl meu a primit scrisoarea, nemţii au semnat documentele de capitulare. Se întorcea acasă.

Părerea mea e că el n-a avut parte de război cât şi-ar fi dorit. Aşa că şi-a făcut propriul lui război împotriva noastră.

Pe tatăl meu îl chema Leonard, dar toată lumea îi spunea Len. Mama se numea Pauline, dar toţi îi spuneau Posey, ca în cântecul acela de grădiniţă. Avea ochi negri şi mari, ca două migdale, un păr alunecos pe care şi-l strângea adesea şi o piele moale, cremoasă. Le amintea oamenilor de Audrey Hepburn, iar o astfel de descriere nu li se potrivea prea multor femei din orăşelul nostru. Îi plăcea să se

machieze – rimel, creion de ochi, ruj – folosea de toate – şi, deşi cei mai mulţi o considerau „haioasă” sau „plină de viaţă”, iar mai târziu „excentrică” sau „încăpăţânată”, pentru mine a rămas o cicălitoare aproape toată copilăria mea.

Îmi pusesem şoşonii? Îmi luasem haina? Îmi terminasem temele? De ce aveam pantalonii sfâşiaţi?

Întotdeauna îmi corecta exprimarea.

— Eu şi Roberta o să... începeam eu.

— Roberta şi *cu mine*, mă întrerupea ea.

— Eu şi Jimmy vrem să...

— Jimmy şi *cu mine*, îmi replica.

În mintea lor, copiii îşi formează anumite imagini despre părinţi, iar pentru mine mama era o femeie rujată care se apleca şi, cu un deget mustrător, mă implora să fiu mai bun decât eram. Imaginea pe care o aveam despre tata era aceea a unui bărbat în repaus, cu umerii lipiţi de un perete, fumând o ţigară şi privindu-mă impasibil cum mă scufund sau reuşesc să ies la suprafaţă.

Uitându-mă în urmă, ştiu că ar fi trebuit să pricep mai multe din faptul că unul se apleca spre mine, iar celălalt se îndepărta. Dar eram un copil. Ce ştiu copiii?

Mama era hughenotă, iar tata era un italian catolic, în căsnicia lor era mereu vorba despre Dumnezeu, vină şi sosuri. Se certau tot timpul: copiii, mâncarea, religia. Tata atârna un portret al lui Isus pe peretele exterior al camerei de baie şi, când el era la muncă, mama îl muta într-un loc unde să fie vizibil. El se întorcea acasă şi zbiera: „Pentru Dumnezeu, nu-L poţi muta pe Isus!” Iar ea zicea: „E o poză, Len. Crezi că Dumnezeu vrea să stea atârnat lângă uşa de la baie?”

El îl punea la loc.

Iar ea îl muta a doua zi.

Şi tot aşa.

Aveau fiecare educaţia şi cultura lui. Dar, dacă se putea spune că în familia mea era democraţie, votul tatei se

punea totuşi de două ori. El hotăra ce mâncăm la cină, în ce culoare zugrăvim casa, ce bancă să folosim, pe ce canal să dăm televizorul nostru alb-negru, marca Zenith. În ziua în care m-am născut, a informat-o pe mama: „Copilul va fi botezat în rit catolic”. Şi aşa a fost.

Amuzant e că el nu era credincios. După război, tata, proprietarul unui magazin de băuturi, a devenit mai interesat de profit decât de profeţii. Şi, când era vorba de mine, singurul lucru pe care trebuia să-l divinizez era baseballul. Mi-a arătat câteva mişcări de baseball chiar înainte de a începe să merg în picioare. Mi-a dat o bâtă de lemn, chiar înainte ca mama să-mi dea voie să folosesc foarfeca. Zicea că odată, în viitor, aş putea ajunge în prima ligă, dacă îmi făceam „un plan” şi dacă „îl şi urmam”.

Sigur că, atunci când eşti aşa de tânăr, planurile părinţilor devin şi ale tale.

Aşa că, încă de la şapte ani, căutam în ziare clasamentele sportive în care figurau viitorii mei angajatori. În magazinul de băuturi al tatei ţineam o mănuşă, în caz că el s-ar fi putut elibera câteva minute să mă antreneze în parcare. Uneori chiar şi la slujba de duminică purtam ghete de baseball, pentru că imediat după ultima cântare plecam la vreun meci al Ligii Americane. Din moment ce biserica era numită „casa Domnului”, mă temeam că Domnul nu aprecia deloc crampoanele mele care se înfigeau în podea. O dată am încercat să stau pe vârfuri, dar tata mi-a şoptit: „Ce naiba faci?” Şi am renunţat imediat.

Pe de altă parte, mamei nu-i păsa de baseball. Unicul copil al unei familii sărace, în timpul războiului fusese nevoită să renunţe la şcoală pentru a lucra. A absolvit liceul la seral, după care a urmat şcoala de asistente medicale. În privinţa mea, în mintea ei nu existau decât cărţi, facultate şi porţile pe care ele le vor deschide. Cel mai bun lucru pe care-l putea spune despre baseball era că îmi asigură „o gură de aer proaspăt”.

Dar la meci a apărut. Stătea în tribună şi purta ochelarii de soare cei mari. Avea părul coafat cu grijă, graţie salonului de frumuseţe din oraş. Din când în când mă uitam la ea de pe banca de rezervă şi-i vedeam privirile pierdute dincolo de linia orizontului. Dar când îmi venea rândul să lovesc, bătea din palme şi striga „Biiine, Charley!” şi cred că nici nu-mi doream mai mult de-atât. Tata, care a antrenat fiecare echipă în care am jucat până în ziua când s-au despărţit, m-a prins odată furişându-mi privirea spre locul ei şi a urlat: „Ochii la minge, Chick! Acolo sus nu e nimic care să te-ajute!”

Presupun că mama nu era inclusă în „plan”.

Totuşi, pot spune că am adorat-o pe mama, aşa cum îşi adoră băieţii mamele, crezând orbeşte în ele. Şi era aşa numai datorită ei. În primul rând, era amuzantă. Nu se sfia să-şi întindă îngheţata pe toată faţa, dacă asta i-ar fi făcut pe cei din jur să zâmbească. Imita voci bine-cunoscute, precum cea a lui Popeye Marinarul sau a răguşitului de Louis Armstrong. „If ya ain’t got it in ya, ya can’t blow it out.” Mă gâdila şi mă lăsa şi pe mine s-o gâdil pe spate, ceea ce o făcea să se scuture de râs. Seară de seară mă ducea la culcare, mă mângâia pe păr şi-mi spunea:

— Dă-i mamei un pupic!

Îmi zicea că sunt inteligent şi că asta era un privilegiu. Insista să citesc o carte pe săptămână şi mă ducea chiar ea la bibliotecă, să fie sigură. Uneori se îmbrăca prea ţipător şi fredona pe muzica noastră, lucru care mă deranja. Dar lipsa de încredere nu a apărut absolut niciodată între noi doi, nici măcar pentru o clipă.

Orice ar fi spus mama, eu o credeam.

Dar să nu mă înţelegeţi greşit: nu era indulgentă cu mine. Mă plesnea. Mă mustra. Mă pedepsea. Dar mă iubea. Chiar mă iubea. Mă iubea şi când cădeam din leagăn. Mă iubea chiar dacă păşeam cu pantofii plini de noroi pe podelele curate. Mă iubea şi când vomitam, când îmi curgea nasul sau aveam genunchii zdreliţi. Mă iubea când veneam şi

când plecam, când eram învingător sau învins. Fântâna iubirii ei pentru mine nu seca niciodată.

Singurul ei defect a fost că mi-a oferit iubirea ei necondiţionat.

Iată care-i teoria mea: copiii vânează dragostea care le este ascunsă, iar în ceea ce mă priveşte, aşa era dragostea pe care o aveam de la tata. O ţinea ascunsă ca pe nişte acte într-o servietă. Iar eu tot încercam să pătrund acolo.

La mulţi ani după moartea ei, am întocmit două liste – una cu „Împrejurări în care mama a fost alături de mine” şi una cu „Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama”. M-am întristat când mi-am dat seama de diferenţă. Oare de ce copiii îl preţuiesc atât de mult doar pe unul dintre părinţi, iar faţă de celălalt sunt mai nepăsători?

Poate că e cum a zis bătrânul meu: poţi fi băiatul mamei sau al tatei, dar nu şi al unuia, şi al altuia. Aşa că te agăţi de cel pe care crezi că l-ai putea pierde.

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

Am cinci ani. Ne îndreptăm spre magazinul lui Fanelli. O vecină în halat de baie şi cu bigudiuri roz pe cap deschide uşa şi o strigă pe mama. Cât vorbesc ele, eu pornesc spre curtea casei următoare. Dintr-odată, un dog german se iveşte ca din pământ şi se repede la mine. Auuuuuu! E legat. Auuuuu! Se ridică pe labele din spate, cu zgarda întinsă. Auuuuu!

Mă învârt în loc şi o iau la fugă. Mama vine spre mine într-un suflet.

— Ce este? urlă ea, apucându-mă de coate. Ce s-a întâmplat?

— Un câine!

Respiră.

— Un câine? Unde? Aici?

Dau din cap, plângând.

Mă duce de jur împrejurul casei. Şi iată câinele. Urlă din nou. Auuuuuuu! Sar înapoi. Dar mama mă trage în faţă şi latră. Şi latră. N-am auzit până acum un om să latre mai bine.

Câinele se lasă pe labele din spate schelălăind. Mama se întoarce spre mine:

— Trebuie să le arăţi cine e şefu', Charley.

(dintr-o listă aflată într-un caiet găsit
printre obiectele lui Chick Benetto)

Chick se întoarce la vechea lui casă

Între timp soarele tocmai trecuse de orizont. M-a lovit în faţă ca o minge de baseball pasată printre casele din cartierul în care locuisem în copilărie. Mi-am pus mâna la ochi ca să mă feresc. Era începutul lui octombrie, iar frunzele căzute erau deja strânse grămadă, mai multe decât îmi aminteam eu din toamnele petrecute aici, iar peticul de cer liber era mai mic. Cred că ceea ce îţi sare cel mai tare în ochi atunci când te întorci acasă după ceva vreme este cât de mult au crescut copacii faţă de cum ţi-i aminteai.

Pepperville Beach. Ştiţi de unde-i vine numele? E cam penibil. Cu mulţi ani în urmă un întreprinzător a adus acest mic petic de nisip, crezând că oraşul va deveni mai impunător dacă va avea o plajă, chiar dacă nu era pe malul nici unui ocean. S-a înscris la Camera de Comerţ şi a reuşit chiar să schimbe numele oraşului – Pepperville Lake a devenit Pepperville Beach – chiar dacă „plaja” noastră avea un leagăn şi un tobogan şi era îndeajuns de mare pentru cel mult douăsprezece familii, în cazul în care nu voiai să te trezeşti aşezat pe prosopul altcuiva. Pe vremea când ne făceam şi noi mari, era un fel de glumă. Spuneam „Vrei să te duci la plajă?” sau „E o zi numai bună de plajă”, pentru că ştiam că nu păcălim pe nimeni.

Oricum, casa noastră era lângă lac, deci şi lângă „plajă”. După moartea mamei sora mea şi cu mine am îngrijit-o, probabil crezând că, într-o zi, am scoate ceva bani pe ea. Ca să fiu sincer, n-am avut puterea s-o vând.

Acum mergeam spre casă cu fereală, ca un fugar. Părăsisem locul unui accident şi cineva sigur descoperise maşina, camionul, panoul publicitar distrus, pistolul. Aveam dureri, sângeram, pe jumătate năuc. Mă aşteptam să aud sirena poliţiei dintr-o clipă într-alta, ceea ce-mi dădea încă un motiv să mă sinucid.

Împleticindu-mă, am reuşit să urc treptele de la intrare. Am găsit cheia pe care-o ţineam ascunsă sub o piatră într-un ghiveci de flori (o idee de-a soră-mii). M-am uitat peste umăr şi n-am văzut nimic, nici poliţie, nici oameni, nici măcar o maşină apropiindu-se. Am deschis uşa şi am intrat.

Casa era îmbâcsită şi se simţea izul dulceag al soluţiei de curăţat covoare, ca şi cum cineva (oare menajera pe care o plăteam?) le-ar fi spălat de curând. Am trecut pe lângă debaraua din hol şi pe lângă balustradele pe care ne dădeam pe tobogan când eram mici. Am intrat în bucătăria cu vechile plăci de gresie şi cu dulapurile ei din lemn de cireş. Am deschis frigiderul căutând ceva de băut. Devenise un reflex.

Şi am făcut un pas înapoi.

În frigider era mâncare.

Caserole de plastic. Rămăşiţe de lasagna. Lapte degresat. Suc de mere. Iaurt cu zmeură. O clipă m-am întrebat dacă nu se mutase cineva acolo, vreun intrus, iar casa era acum a lui, drept pedeapsă pentru nepăsarea de care dădusem dovadă.

Am deschis un dulap. Am găsit ceai Lipton şi o cutie de cafea. Am deschis încă unul, unde am dat de zahăr, sare, boia, oregano. În chiuvetă am văzut un vas plin cu spumă de detergent. L-am ridicat şi apoi l-am lăsat în jos uşor, de parcă aş fi vrut să-l pun la loc.

Apoi am auzit ceva.

Zgomotul venea de sus.

— Charley?

Şi din nou:

— Charley?

Era vocea mamei.

Am fugit din bucătărie, având încă pe degete apă cu detergent.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Am şase ani. E Halloween. La şcoală are loc parada anuală ce se ţine cu această ocazie. Toţi copiii vor defila prin cartier.

— Cumpără-i un costum, spune tata. Au la magazinul la care orice obiect costă 5 dolari şi 10 cenţi.

Dar mama hotărăşte să nu-mi cumpere, de vreme ce este prima paradă la care particip. Îmi va face ea un costum: mumia, personajul meu preferat din filmele de groază.

Taie nişte cârpe albe şi prosoape vechi şi mă înfăşoară în ele, prinzându-le cu ace de siguranţă. Apoi adaugă pe dedesubt un strat de hârtie igienică şi bandă adezivă. Durează mult, iar când se termină mă uit în oglindă. Sunt o mumie. Ridic din umeri şi mă mişc sacadat.

— Vai, ce frică mi-e! zice mama.

Mă duce la şcoală cu maşina. Începe parada. Pe măsură ce merg, cârpele se desfac. După o vreme, începe să plouă. Hârtia igienică se face terci. Zdrenţele alunecă. Apoi îmi cad de pe glezne, de la încheietura mâinii şi de pe gât, astfel că mi se văd bluza de corp şi pantalonii de pijama, despre care mama crezuse că sunt numai bune de purtat pe dedesubt.

— Ia uitaţi-vă la Charley! chiţăie ceilalţi copii. Râd.

Îmi ard obrajii. Vreau să intru-n pământ, dar unde să dispari când parada e în toi?

Când ajungem în curtea şcolii, unde aşteaptă părinţii cu aparate de fotografiat, sunt tot numai cârpe ude şi hârtie igienică terciuită. Întâi o văd pe mama. Când mă zăreşte, îşi duce mâna la gură. Izbucnesc în lacrimi.

— Mi-ai distrus viaţa! urlu eu.

— Charley?

Primul lucru pe care mi-l amintesc e că, stând acolo pe veranda din spate, mi s-a tăiat respiraţia imediat. Cu un minut înainte bâjbâisem spre frigider, iar în clipa următoare inima îmi bătea atât de tare, că am crezut că o să mă sufoc. Tremuram. Fereastra de la bucătărie era în spatele meu, dar n-am îndrăznit să mă uit înăuntru. O văzusem pe mama, care era moartă, iar acum tocmai îi auzisem vocea. Mai fusesem bolnav şi înainte, dar acum era prima dată când mă temeam că îmi pierd minţile.

Am stat acolo, gâfâind, cu ochii aţintiţi spre pământul din faţa mea. În copilărie îi spuneam „curtea din spate”, deşi era doar un petic de iarbă. M-am gândit să trec de el şi s-o iau spre casa unui vecin.

Apoi s-a deschis uşa.

Iar mama a ieşit afară.

Mama mea.

Chiar acolo, pe verandă.

Şi s-a întors spre mine. A spus:

— Ce faci aici? E frig.

Nu ştiu dacă pot explica şocul pe care l-am simţit. Parcă aş fi ajuns pe altă planetă. Când nimic din ce ştii nu se mai potriveşte cu ceea ce se întâmplă, trebuie să faci o alegere. Am văzut-o pe mama în faţa mea, în carne şi oase. Am auzit-o rostindu-mi numele din nou:

— Charley?

Numai ea îmi zicea aşa.

Aveam halucinaţii? Să mă apropii de ea? Era oare un balon de săpun care se va sparge? Sincer să fiu, în acel moment nu-mi mai puteam mişca mâinile şi picioarele.

— Ce-i cu tine, Charley? Parcă eşti de pe altă lume.

Acum purta nişte pantaloni albaştri şi un pulover alb – era întotdeauna îmbrăcată în haine de oraş, indiferent de cât de dimineaţă era – şi nu arăta mai în vârstă decât ultima dată când o văzusem. Asta se întâmplase când împlinise 79

de ani şi purta ochelarii cu ramă roşie pe care-i primise cadou. Şi-a răsucit palmele în sus şi mi-a făcut semn din ochi şi, nu ştiu, ochelarii, pielea, părul, modul cum deschidea uşa din spate când eu aruncam cu mingi de tenis de pe acoperişul casei noastre... Ceva s-a topit înăuntrul meu, ca şi cum chipul ei ar fi emanat căldură. M-a străbătut din creştet până-n tălpi. Apoi ceva s-a rupt, aproape că am auzit cum s-a destrămat linia dintre credinţă şi necredinţă.

Am cedat.

Eram pe altă planetă.

— Ce s-a întâmplat, Charley? a întrebat.

Am făcut ceea ce aţi fi făcut şi voi.

Am îmbrăţişat-o pe mama cât de tare am putut.

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

Am opt ani. Am o temă de făcut. Trebuie să ţin prezentarea „Cum se formează ecoul?” în faţa clasei.

După ore mă duc la magazinul de băuturi al tatei şi-l întreb cum se formează ecoul. El stă aplecat printre rafturi, verificând inventarul cu o hârtie şi un creion.

— Nu ştiu, Chick. E ca un ricoşeu.

— Nu se formează în munţi?

— Hă? întreabă în timp ce numără sticle.

— N-ai fost în munţi în timpul războiului? îmi aruncă o privire.

— De ce mă-ntrebi asta?

Se întoarce la inventarul lui.

În aceeaşi seară o întreb şi pe mama cum se formează ecoul. Ia dicţionarul şi ne aşezăm în camera de zi.

— Lasă-l să se descurce singur, intervine tata.

— Nu e interzis să-l ajut, Len, îi răspunde mama.

Lucrează cu mine o oră. Învăţ rândurile pe de rost. Exersez stând în picioare în faţa ei.

— Când se formează un ecou? începe ea.

— Când un sunet persistă după ce sursa lui s-a oprit, răspund eu.

— Există vreo condiţie?

— Sunetul trebuie să ricoşeze de undeva.

— Când putem auzi un ecou?

— Când e linişte şi celelalte sunete sunt absorbite.

Zâmbeşte.

— Bine.

Apoi spune „ecou”, îşi duce mâna la gură şi mormăie „ecou, ecou, ecou”.

Sora mea, care a urmărit spectacolul, arată cu degetul şi ţipă:

— Mami vorbeşte. O văd.

Tata deschide televizorul. Zice:

— Ce pierdere de vreme!

Muzica se schimbă

Mai ţineţi minte cântecul acela *Simţi sufletul vibrând?* Era o melodie săltăreaţă şi, de obicei, o cânta un tip îmbrăcat în smoching, împreună cu o formaţie. Era aşa:

Te plimbi pe stradă sau petreci,
Ori singur eşti visând,
Când ochii dragi îi întâlneşti,
Simţi sufletul vibrând.

Mamei îi plăcea cântecul ăsta. Nu mă-ntrebaţi de ce. În anii ’50 se difuza în deschiderea emisiunii lui Steve Allan. Mi-amintesc că era un program alb-negru, deşi pe vremea aceea totul părea alb-negru. Oricum, mama credea că era o piesă care te prinde, aşa zicea – „O, ce te prinde!” – şi, de câte ori o dădeau la radio, ţinea ritmul pocnind din degete, ca şi cum ar fi dirijat orchestra. Aveam un *hi fi.* Într-un an a primit un album al lui Bobby Darin de ziua ei. Cânta melodia şi punea discul după cină, când spăla vasele. Asta când tata încă era în peisaj. El îşi citea ziarul, iar ea se ducea spre el, bătând ritmul cu degetele pe umerii lui, cântând *Simţi sufletul vibrând.* Bineînţeles că el nu-şi ridica privirea. Apoi venea spre mine şi bătea ritmul pe pieptul meu, cântând:

La o masă frugală, într-o crâşmă, pe seară,
În loc de şarlotă smochine mâncând,
Se-nfiripă o poveste dulce-amară,
Într-o clipă simţi sufletul vibrând.

Îmi venea să râd, mai ales când zicea „smochine”, dar, pentru că tata se ţinea deoparte, râsul ar fi semănat cu o

trădare. Apoi mama începea să mă gâdile şi nu mă mai puteam abţine.

— Simţi sufletul vibrând, spunea. Hai, băiete!

Punea melodia asta seară de seară. După ce a plecat tata, n-a mai cântat-o niciodată. Albumul lui Bobby Darin a rămas pe raft. Iar pe casetofon s-a aşezat praful. La început am crezut că gustul ei în materie de muzică se schimbase, aşa cum ni se-ntâmpla nouă, copiilor: acum credem că Johnnie Ray e un cântăreţ bun, dar imediat zicem că Gene Vincent e mult mai bun. Mai târziu am priceput că nu dorea să-şi amintească despre cum se dusese pe apa sâmbetei *Simţi sufletul vibrând.*

Întâlnirea din casă

Masa de stejar din bucătăria noastră era rotundă. Într-o după-amiază, pe vremea când sora mea şi cu mine eram la şcoala primară, ne-am scrijelit numele pe ea cu cuţitul. Încă nu terminaserăm, când am auzit uşa deschizându-se – mama se întorsese de la serviciu – aşa că am aruncat cuţitele înapoi în sertar. Soră-mea a apucat cel mai mare obiect pe care l-a nimerit, o cutie cu vreo doi litri de suc de mere, şi a trântit-o pe masă. Când a intrat mama, care purta halatul de asistentă medicală şi era cu braţele pline de ziare, probabil că am spus „Bună, mamă!” prea repede, căci imediat a intrat la bănuieli. Când eşti copil, poţi citi cu uşurinţă în ochii mamei întrebarea: „Ce-aţi făcut?” Poate se întâmpla pentru că stăteam la o masă goală la 5:30 după-amiaza, cu o cutie de suc de mere între noi.

Oricum, fără să pună jos revistele, a dat sucul la o parte şi a văzut CHAR şi ROBER, căci atât reuşisem să scrijelim, şi a scos un geamăt disperat. Apoi a urlat: „Minunat! Pur şi simplu minunat!” în mintea mea de copil, am crezut că poate nu e aşa de grav. „Minunat” însemna „minunat”, nu?

Pe-atunci tata călătorea, iar mama ne-a ameninţat că ne pârăşte când se întoarce. Dar în seara cu pricina, când stăteam la masă şi mâncam o ruladă de carne cu un ou tare în ea – o reţetă pe care mama o văzuse pe undeva, poate într-una din revistele pe care le citea, sora mea şi cu mine ne tot holbam la opera noastră.

— Ştiţi că aţi distrus masa, a spus mama.

— Scuze, am bălmăjit noi.

— Şi puteaţi să vă tăiaţi la degete cu cuţitele alea.

Stăteam cu nasul în pământ, ştiindu-ne vinovaţi. Dar amândoi ne gândeam la acelaşi lucru. Totuşi, numai soră-mea i-a spus:

— Să terminăm treaba, măcar să ne scriem numele ca lumea?

Curajul ei m-a uluit o clipă şi mi-a tăiat respiraţia. Mama ne-a săgetat cu privirea. Apoi a izbucnit în râs. Şi soră-mea a izbucnit în râs. Iar eu am împroşcat cu mâncarea pe care o mestecam.

N-am apucat să terminăm de scrijelit numele niciodată. Au rămas CHAR şi ROBER. Când a ajuns acasă, tata s-a înfuriat, bineînţeles. Dar cred că, după mulţi ani, mult timp după ce plecasem din Pepperville Beach, mamei a ajuns să-i placă ideea că lăsaserăm ceva în urmă, chiar dacă din cuvinte lipseau câteva litere.

Acum stăteam la vechea masă din bucătărie şi am văzut semnele acelea, iar mama sau stafia ei, sau ce-o fi fost, a venit la mine din camera cealaltă cu o sticlă de dezinfectant şi o compresă. Am urmărit-o când a turnat dezinfectant pe ea, apoi mi-a luat braţul şi mi-a ridicat mâneca, de parcă aş fi fost un băieţel care căzuse dintr-un leagăn. Poate că gândiţi în felul următor: de ce n-ai strigat cât de absurdă era situaţia, cât de limpede era că tot ce se întâmplă e, de fapt, cu neputinţă. De ce n-ai strigat „Ai murit, mamă!”?

Nu pot decât să vă răspund că aşa mi se pare şi mie firesc acum, când povestesc, cum vi se pare şi vouă, spre deosebire de clipa când am trăit asta. Atunci am fost atât de uluit să o văd pe mama din nou, că părea imposibil să-mi revin. Era ca un vis, şi poate că o parte din mine simţea că visez. Dacă v-aţi pierdut mama, vă puteţi imagina cum e să o aveţi din nou în faţă, atât de aproape, că o puteţi atinge şi mirosi? Ştiam că o îngropasem. Îmi aminteam înmormântarea. Ţineam minte cum aruncasem pe sicriu, simbolic, un pumn de ţărână.

Dar când s-a aşezat lângă mine şi mi-a curăţat faţa şi braţul cu compresa, strâmbându-se la vederea tăieturilor şi mormăind „Uite în ce hal eşti!”, nu ştiu cum să vă explic ce-am simţit. Am lăsat garda jos. Se scursese multă vreme de când cineva dorise să-mi fie aproape, să-mi arate atâta afecţiune cât să-mi suflece mâneca. Ei îi păsa. Ea dădea doi

bani. Când îmi lipsea până şi acel dram de respect de sine de care aveam nevoie ca să rămân în viaţă, ea mi-a îngrijit tăieturile, iar eu am redevenit un fiu. M-am înmuiat la fel de uşor cum te înmoi seara, când pui capul pe pernă. Şi voiam să mai simt asta.

— Mamă? am şoptit.

Nu mai rostisem cuvântul de atâta vreme! Când moartea îţi ia mama, fură şi acest cuvânt pentru totdeauna.

— Mamă?

De fapt, e doar un sunet, un mârâit întrerupt de deschiderea buzelor. Dar sunt catralioane de sunete pe această planetă, şi totuşi gura nu-l rosteşte pe niciunul dintre ele cum îl rosteşte pe acesta.

— Mamă?

Mi-a şters uşor braţul cu faşa.

— Charley, a oftat. Tot timpul intri în bucluc…

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

Am nouă ani. Sunt la biblioteca orăşenească. Doamna din spatele pupitrului se uită peste ochelari. Am ales 20.000 de leghe sub mări de Jules Verne. Îmi plac desenele de pe copertă şi ideea că nişte oameni trăiesc în ocean. Nu m-am uitat la cât de mărunte sunt cuvintele sau la cât de înghesuit e tipărită. Bibliotecara mă studiază. Cămaşa mi-e scoasă din pantaloni, iar şiretul de la un pantof e dezlegat.

— E prea grea pentru tine, zice ea.

Mă uit cum pune cartea într-un raft din spatele ei. E ca şi cum ar fi încuiată într-o vistierie. Mă întorc la secţiunea pentru copii şi aleg o carte cu poze despre o maimuţă. Revin la pupitrul ei. Pe asta o înregistrează fără comentarii.

Când ajunge mama, mă reped la locul din faţă, din maşină. Vede cartea pe care am ales-o.

— N-ai mai citit-o pe-asta? mă întreabă.

— Doamna nu m-a lăsat s-o iau pe cea pe care o voiam.

— Care doamnă?

— Doamna bibliotecară.

Porneşte motorul.

— De ce nu te-a lăsat s-o iei?

— A zis că e prea grea.

— Ce e prea grea?

— Cartea.

Mama mă trage afară din maşină. Mă împinge dincolo de uşă, spre biroul bibliotecarei.

— Eu sunt doamna Benetto. El e fiul meu, Charley. I-aţi spus despre o anumită carte că este prea grea şi n-o poate citi?

Bibliotecara se încruntă. E mult mai în vârstă decât mama, iar tonul mamei mă surprinde, dat fiind modul în care vorbeşte de obicei cu oamenii în vârstă.

— Voia să ia 20.000 de leghe sub mări de Jules Verne, a spus bibliotecara, potrivindu-şi ochelarii pe nas. E prea mic. Uitaţi-vă la el!

Las capul în jos. Uitaţi-vă la mine!

— Unde-i cartea? întreabă mama.

— Poftiţi?

— Unde-i cartea?

Femeia caută în spate. O trânteşte pe pupitru, ca şi cum ar vrea să demonstreze ceva prin dimensiunea volumului.

Mama o însfacă şi mi-o pune în braţe.

— Să nu-i spuneţi niciodată unui copil că ceva e prea greu pentru el, şuieră. Şi niciodată, NICIODATĂ, să nu-i spuneţi aşa ceva acestui copil.

Apoi mă trezesc că mă trage afară, în timp ce ţin strâns cartea lui Jules Verne. Mă simt de parcă eu şi cu mama tocmai am fi jefuit o bancă şi mă întreb dacă n-o să dăm de bucluc.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Suntem la masă. Mama ne pune masa de seară, paste cu carne la cuptor.

— Tot nu e bun, spune tata.

— Nu începe iar! răspunde mama.

— Nu începe iar, o imită surioara mea. Îşi învârte furculiţa în gură.

— Ai grijă! O să te-nţepi, îi zice mama, trăgând-o de mână.

— Ceva nu e în regulă cu brânza sau cu uleiul, spune tata, uitându-se la mâncare ca şi când l-ar fi dezgustat.

— Am încercat în zece feluri, răspunde mama.

— Nu exagera, Posey! E atât de greu să găteşti ceva ca lumea?

— Nu e ca lumea? E imposibil de mâncat?

— Isuse! urlă el. Ce dracu' mi-o fi trebuit?

Mama nu se mai uită la el.

— Nu, nu-ţi trebuie aşa ceva, îi spune, în timp ce, furioasă, îmi mai pune o porţie. Dar mie îmi trebuie? Am nevoie de o ceartă. Mănâncă, Charley.

— Nu-mi pune atât de mult, îi zic eu.

— Mănâncă ce-ţi dau, mă repede ea.

— E prea mult.

— Mami, spune sora mea.

— Tot ce spun, Posey, este că, dacă-ţi cer să faci asta, poţi s-o faci. Asta e tot. Ţi-am spus de un milion de ori de ce nu are un gust cum trebuie. Dacă n-are, n-are. Vrei să mint ca să te fac fericită?

— Mami, spune sora mea. Îşi flutură furculiţa.

— Ah! tresare mama, lăsând în jos furculiţa surorii mele. Încetează, Roberta. Ştii ceva, Len? Data viitoare să ţi-o

gătești singur. Tu şi cu gastronomia ta italiană! Mănâncă, Charley!

Tata rânjeşte şi clatină din cap.

— Vechea poveste, se vaită tata.

Îl observ. El mă vede. Îmi duc repede la gură o furculiţă plină. El îşi mişcă bărbia.

— Ce părere ai de pastele gătite de mama? mă întreabă.

Mestec. Înghit. Mă uit la el. Mă uit la mama. Exasperată, îşi lasă umerii în jos. Acum aşteaptă amândoi.

— Nu sunt bune, mormăi eu, privindu-l pe tata.

Pufneşte şi-i aruncă mamei o privire ucigătoare.

— Ştie până şi copilul, zice el.

Un nou început

— Deci poţi să stai toată ziua? m-a întrebat mama.

Era în faţa aragazului şi amesteca în omletă cu o spatulă de plastic. Pâinea prăjită era gata, iar pe masă era un pachet de unt. Cana cu cafea era şi ea acolo. Încă ameţit, m-am împleticit până la masă. Înghiţeam greu. Simţeam că totul se va face praf dacă mă mişc prea repede. Mama îşi pusese un şorţ şi, în cele câteva minute scurse de când o văzusem, se purtase de parcă ar fi fost o zi obişnuită, de parcă aş fi luat-o prin surprindere făcându-i o vizită, iar ea m-ar fi răsplătit pregătindu-mi micul dejun.

— Poţi, Charley, mi-a spus, să petreci o zi cu mama ta?

Am auzit untul sfârâind în tigaie.

— Poftim? a întrebat.

A luat tigaia şi s-a apropiat de mine.

— De ce eşti aşa de tăcut?

Mi-am recăpătat glasul câteva clipe mai târziu, de parcă mi-aş fi amintit regulile care îţi spun cum să vorbeşti. Cum să vorbeşti cu cei răposaţi? Există vreun alt vocabular? Vreun cod secret?

— Mamă, am şoptit în sfârşit. E imposibil.

A scos omleta din tigaie şi mi-a pus-o în farfurie. I-am privit mâinile, cu vene pronunţate, mânuind spatula.

— Mănâncă, mi-a zis.

Cu siguranţă că la un moment dat în istoria Americii lucrurile s-au schimbat, iar părinţii care divorţau se purtau tot ca o echipă atunci când îşi anunţau copiii despre divorţ. Îi puneau să stea jos. Le explicau noile reguli. Familia mea s-a destrămat înainte de acel moment. Când a plecat, tata a plecat pentru totdeauna.

După câteva zile de plâns, mama s-a rujat, s-a dat cu rimel, a prăjit nişte cartofi şi, când ne punea farfuriile în faţă, ne-a spus:

— Tata n-o să mai locuiască aici.

Şi gata. Ca schimbarea unui decor într-o piesă.

Nici măcar nu-mi amintesc când şi-a luat bagajul. Într-o zi, când ne-am întors de la şcoală, casa ne-a părut mai spaţioasă. Era mai mult loc liber în dulapul din hol. Din garaj lipseau scule şi cutii. Ţin minte că sora mea plângea şi întreba: „Din cauza mea a plecat tati?" şi-i promitea mamei că se va purta mai frumos dacă el se va întoarce acasă. Ţin minte că şi mie-mi venea să plâng, dar mi-am dat seama că acum eram doar trei, nu patru, iar eu eram singurul bărbat. Chiar dacă aveam doar unsprezece ani, mă simţeam obligat să fiu bărbat.

În afară de asta, de câte ori plângeam, tata îmi spunea: „Fii tare, băiete, fii tare!" Şi, ca orice copil ai cărui părinţi se despart, încercam să mă comport astfel încât să-l aduc înapoi pe cel plecat. Aşa că fără lacrimi, Chick. Nu eşti genul.

În primele câteva luni, am crezut că era ceva trecător. O perioadă de calmare. Părinţii se ceartă, nu? Ai noştri se certau. Stăteam cu sora mea în capul scărilor şi îi ascultam cum se ceartă. Eu stăteam în flanela albă, iar ea era îmbrăcată cu o pijama galben-pal şi încălţată cu papucii de balerină. Uneori se certau din cauza noastră.

— *De ce nu te ocupi şi tu măcar o dată, Len?*

— *Nu e mare scofală.*

— Ba e. Iar eu sunt mereu cotoroanţa care trebuie să le facă observaţie!

Alteori se certau pentru chestiuni de serviciu.

— Ai putea fi mai atentă, Posey! Nu contează doar cei de la spital!

— Sunt suferinzi, Len. Vrei să le zic: „Îmi pare rău, dar soţul meu vrea să-i calc cămaşa”?

Sau din cauza baseballului:

— E prea mult, Len!

— Ar putea fi ceva de capul lui.

— Uită-te la el! E mort de oboseală!

Uneori, când stăteam pe scări, sora mea îşi astupa urechile şi plângea. Dar eu încercam să ascult. Parcă mă furişam în lumea celor mari. Ştiam că tata lucra până târziu. În ultimii ani se ducea la magazinul lui de băuturi după miezul nopţii şi-i spunea mamei:

— Dacă nu-i păcăleşti pe-ăştia, te jupoaie!

Ştiam că voia să deschidă încă un magazin în Collingswood, cam la vreo oră de mers cu maşina, şi lucra acolo câteva zile pe săptămână. Ştiam că un magazin nou înseamnă „mai mulţi bani şi o maşină mai bună”. Ştiam că mamei îi displăcea toată treaba.

Da, se certau, dar niciodată nu mi-am închipuit că vor exista consecinţe. Pe vremea aceea părinţii nu se despărţeau. Se-nţelegeau cumva. Rămâneau o echipă.

Îmi amintesc că, odată, tata a închiriat un smoching pentru o nuntă, iar mama s-a îmbrăcat cu o rochie roşie, strălucitoare. S-au ridicat să danseze la petrecere. Am văzut-o pe mama ridicându-şi mâna dreaptă, iar pe tata cuprinzând-o cu braţul lui vânjos. Chiar dacă eram mic, mi-am dat seama că erau cel mai arătos cuplu din ringul de dans. Tata era atletic şi înalt. Spre deosebire de alţi taţi, n-avea burtă sub cămaşa albă de la smoching. Iar mama? Ei bine, părea fericită când zâmbea, cu buzele ei date cu ruj roşu-cremos. Şi, când părea fericită, umbrea pe toată

lumea. Dansa aşa de graţios, că nu-ţi puteai lua ochii de la ea, iar rochia ei strălucitoare părea luminată de reflectoare când se mişca. Am auzit nişte femei mai în vârstă de la o masă spunând „e cam mult” şi „puţină modestie”, dar ştiam că erau pur şi simplu invidioase, căci ele nu arătau atât de bine ca mama.

Aşa îi vedeam eu pe părinţii mei. Se certau, dar şi dansau. După ce tata şi-a luat tălpăşiţa, mă gândeam mereu la nunta aceea. Aproape că mă convingeam singur că va veni înapoi s-o vadă pe mama în rochia roşie. Cum să nu vină? Dar, cu trecerea timpului, n-am mai crezut c-o să se-ntâmple. Cu timpul, nunta aceea a început să semene cu o fotografie de familie decolorată. Doar un loc oarecare unde te-ai dus acum multă vreme.

— Ce-ai vrea să faci anul ăsta? m-a întrebat mama în prima lună septembrie de după divorţ. Trebuia să înceapă şcoala şi ea vorbea despre „noi începuturi” şi „noi planuri”. Sora mea alesese teatrul de marionete.

I-am aruncat mamei prima din cele câteva milioane de priviri încruntate.

— Vreau să joc baseball, i-am răspuns.

Împreună la masă

Nu ştiu cât timp am stat în bucătărie, căci încă eram ameţit, ca atunci când te loveşti cu capul de încuietoarea portbagajului, dar, la un moment dat, poate când mama mi-a spus „Mănâncă!”, am acceptat ideea prezenţei mele acolo. Am făcut ce mi-a spus mama.

Am dus la gură o bucată de omletă.

Limba mea a revenit la viaţă. Nu mâncasem de două zile şi-am început să-nfulec asemenea unui puşcăriaş. Mestecând, am uitat că sunt într-o situaţie imposibilă. Pot să fiu sincer? Mâncarea era delicioasă şi-mi era şi familiară. Nu ştiu de ce mâncarea gătită de mama, mai ales când e una pe care o poate face oricine – clătite, friptură, salată de ton – are un gust anume. Mama avea obiceiul să pună ceapă verde în omletă – „chestiile alea mici şi verzi”, aşa numeam eu ceapa – ceea ce a făcut şi de data asta.

Aşadar luam un mic dejun defunct, la o masă defunctă şi cu o mamă defunctă.

— Mai încet, să nu ţi se facă rău, mi-a spus.

Şi astea erau nişte vorbe din trecut.

Când am terminat, a pus farfuriile în chiuvetă şi a dat drumul la robinet.

— Mulţumesc, am îngăimat.

Şi-a ridicat privirea.

— Ai spus „mulţumesc”, Charley?

Abia dacă am dat din cap.

— Pentru ce?

Mi-am dres glasul.

— Pentru micul dejun?

Mi-a zâmbit în timp ce spăla vasele. Mă uitam la ea cum stătea în faţa chiuvetei şi m-a invadat, brusc, o senzaţie familiară. Eu la masă, ea spălând vasele. Stătusem de vorbă aşa de multe ori, despre şcoală, despre prieteni, despre bârfele vecinilor, pe care nu trebuia să le cred,

vorbind tot mai tare din cauza zgomotului făcut de apa care curgea în chiuvetă.

— Nu e adevărat că eşti aici… am început eu. Apoi m-am oprit. N-am putut trece de această propoziţie.

A închis robinetul şi s-a şters pe mâini cu un prosop.

— Ia uite cât e ceasul! a zis. Trebuie să plecăm. S-a aplecat şi mi-a cuprins faţa cu mâinile. Avea degetele calde şi moi de la apa din chiuvetă.

— Cu plăcere, a spus. Pentru micul dejun.

Şi-a luat poşeta de pe scaun.

— Acum hai, pune-ţi haina!

20 iulie 1959

Dragă Charley

Ştiu că ţi-e teamă, dar n-ai de ce. Noi toţi ne-am scos amigdalele şi uită-te la noi! Suntem bine mersi!

Să păstrezi scrisoarea aceasta. Pune-o sub pernă înainte să vină doctorii. Îţi vor da ceva ca să dormi şi char înainte de-a adormi să-ţi aminteşti că scrisoarea e e acolo şi, dacă te trezeşti înainte s-ajung eu, poţi să cauţi sub pernă şi s-o citeşti iar. A citi e ca şi cum ai vorbi, aşa că imaginează-ţi că sunt acolo şi vorbesc cu tine.
Şi în curând voi vorbi.

După aceea poţi să mănânci câtă îngheţată vrei. Ce zici de asta?

Te iubesc în fiecare zi!

Mami

Familia lui Chick după divorț

După ce părinţii noştri s-au despărţit, o vreme am încercat să ne purtăm la fel. Dar vecinii nu ne lăsau. Oraşele mici sunt ca nişte metronoame: ritmul se schimbă la cea mai mică oscilaţie. Dacă mergeam la doctor, se găsea întotdeauna o acadea în plus pentru noi. Iar la cornetul de îngheţată mai primeam o cupă. Când ne întâlneau pe stradă, femeile mai în vârstă ne strângeau de umeri încurajator şi ne întrebau „Cum o mai duceţi, copii?”, iar nouă asta ni se părea o întrebare pentru adulţi. În versiunea copiilor, întrebarea era: „Ce mai faceţi?”

Noi aveam parte de mai multă atenţie, dar mama nu. Pe atunci oamenii nu divorţau. Nu cunoşteam niciun copil care să fi trecut prin aşa ceva. Despărţirea, cel puţin acolo unde trăiam, era ceva scandalos pentru care numai una dintre părţi era învinuită.

Şi învinuita era mama, mai ales pentru că ea a rămas în oraş. Nimeni nu ştia ce se întâmplase între Len şi Posey, dar Len plecase, iar Posey rămăsese, numai bună de judecat. Refuzul de a se lăsa compătimită şi de a se văicări nu i-a fost deloc de ajutor. Şi, colac peste pupăză, încă era tânără şi atrăgătoare. Aşa că era o ameninţare pentru femei, o ocazie pentru bărbaţi şi o ciudăţenie pentru copii. O situaţie deloc trandafirie, dacă te gândeşti.

Cu timpul, am observat că oamenii o priveau altfel pe mama când împingeam căruciorul de cumpărături prin băcănia din oraş sau când, în primul an după divorţ, îmbrăcată cu halatul ei alb de asistentă medicală, cu ciorapi şi pantofi albi, ne lăsa pe mine şi pe sora mea la şcoală. Cobora întotdeauna din maşină ca să ne sărute înainte de a pleca, iar eu ştiam foarte bine că celelalte mame se uită la noi. Astfel că nici eu, nici Roberta nu eram în largul nostru în timp ce ne apropiam de uşa şcolii, de parcă-am fi fost nişte trădători.

— Dă-i mamei un pupic, mi-a spus într-o zi, aplecându-se.

— Nu… i-am răspuns de data asta, ferindu-mă.
— Nu… ce?
— Nu… am strâns eu din umeri şi m-am strâmbat. Nu mă pupa.
N-am fost în stare să mă uit la ea, aşa că m-am uitat în jos. Înainte de a se îndrepta, a stat aplecată o clipă. Am auzit-o oftând. Am simţit că mă mângâie pe păr.
Când mi-am ridicat privirea, maşina se îndepărta.

Într-o după-amiază, când mă jucam de-a v-aţi ascunselea cu un prieten în parcarea de la biserică, două călugăriţe au deschis uşa din spate. Am îngheţat amândoi, crezând că făcuserăm ceva interzis. Dar călugăriţele m-au chemat printr-un semn. Fiecare dintre ele avea o tavă de aluminiu. Când m-am apropiat, am simţit mirosul de friptură şi fasole verde.
— Poftim, a spus una dintre ele. Pentru familia ta.
Nu pricepeam de ce îmi dau mâncare. Iar unei călugăriţe nu-i poţi răspunde „nu, mersi”. Aşa că am luat tăvile acasă, crezând că mama le comandase.
— Ce-s astea? a întrebat când am intrat în casă.
— Mi le-au dat călugăriţele.
A dat ambalajul la o parte. A pufnit.
— Tu le-ai cerut?
— Nu. Eu mă jucam de-a v-aţi ascunselea.
— Deci nu le-ai cerut?
— Nu.
— Tu n-ai nevoie de mâncare, Charley. N-avem nevoie de pomană, aşa să ştii.
Am început să mă apăr. Nu prea am înţeles ce înseamnă „pomană”, dar am priceput că nu toată lumea primea aşa ceva.
— N-am cerut eu, am protestat. Nici măcar nu-mi place fasolea verde.
Ne-am uitat unul la celălalt.
— Nu e vina mea, am spus.

Mi-a luat tăvile din mână şi le-a trântit în chiuvetă. A îndesat friptura în tocătorul de gunoi cu o lingură mare. A făcut acelaşi lucru cu fasolea verde. Se mişca atât de nervos că nu-mi puteam lua ochii de la ea când îndesa toată mâncarea pe gaura aceea rotundă şi strâmtă. A deschis robinetul. Dispozitivul de la gunoi a sunat. Când sunetul s-a auzit mai tare, ceea ce însemna că treaba se terminase, a dat la o parte capacul cu magnet. A închis robinetul. S-a şters pe mâini cu poalele unui şorţ.

— Deci, a zis întorcându-se spre mine, ţi-e foame?

Prima dată am auzit cuvântul „divorţată” după un meci de baseball din Liga Americană. Antrenorii încărcau bâtele în portbagajul unui break, iar tatăl unui băiat din cealaltă echipă a luat bâta mea din greşeală. Am alergat la el şi i-am spus:

— Asta e a mea.

— Serios? a răspuns el, învârtind-o în mână.

— Da. Am adus-o cu bicicleta.

Putea să nu mă creadă, căci cei mai mulţi veniseră însoţiţi de taţii lor.

— Bine, a zis, dându-mi bâta.

Apoi s-a uitat la mine chiorâş şi m-a întrebat:

— Eşti băiatul divorţatei, nu?

Am întors capul, dar eram fără grai. Divorţată? Suna exotic, iar eu nu o vedeam pe mama aşa. Bărbaţii mă întrebau de obicei: „Eşti fiul lui Len Benetto, nu?” Nu sunt sigur care variantă mă deranja mai tare: să fiu băiatul acestui cuvânt nou sau să nu mai fiu băiatul numelui vechi.

— Ce face mama ta? m-a întrebat el.

Am dat din umeri:

— Bine.

— Da? a zis el.

A făcut ochii roată în jurul terenului, apoi m-a privit din nou.

— Are nevoie de vreo mână de ajutor prin gospodărie?

M-am simţit de parcă mama ar fi stat în spatele meu, iar eu aş fi fost singurul obstacol dintre ei.

— E bine, am repetat.

A dat din cap.

Dacă e cu putinţă să n-ai încredere în acest gest aprobator, ei bine, eu n-am avut.

Dacă aceea a fost ziua când „divorţată” a devenit un cuvânt familiar pentru mine, mi-o amintesc foarte clar şi pe aceea în care cuvântul mi-a devenit nesuferit. Mama se întorsese de la serviciu şi m-a trimis la magazin să cumpăr nişte ketchup şi nişte chifle. M-am hotărât s-o iau pe scurtătura din spatele caselor. Când m-am apropiat de o casă din cărămidă, am zărit doi băieţi mai mari, pe care îi ştiam de la şcoală, aciuaţi acolo. Pe unul dintre ei, un grăsan, îl chema Leon. Ţinea ceva ascuns la piept.

— Salut, Benetto! mi-a zis repede.

— Salut, Leon! i-am răspuns.

M-am uitat la celălalt băiat.

— Bună, Luke!

— Bună, Chick!

— Unde te duci? a întrebat Leon.

— La magazinul Fanelli, am răspuns.

— Da?

— Da.

A lăsat mâinile în jos şi am văzut că avea un binoclu.

— Ce faci cu ăsta? l-am întrebat.

S-a întors cu faţa spre copaci.

— E echipament militar, un binoclu, mi-a zis.

— Prin el vezi obiectele de douăzeci de ori mai mari, a adăugat Luke.

— Dă-mi să văd şi eu.

Mi-a întins binoclul, pe care l-am dus la ochi. Ramele erau calde. L-am mişcat în sus şi-n jos. Am zărit nişte nori spălăciţi, apoi pinii, apoi propriile mele picioare.

— Binoclul se foloseşte în război pentru localizarea inamicului, a spus Luke.

— E al lu’ tata, a zis Leon.

Nu mi-a plăcut să aud acest cuvânt. I l-am dat înapoi.

— Pa!

— Pa! a răspuns Leon, dând din cap.

Mi-am văzut de drum, dar gândurile nu-mi dădeau pace. Ceva nu era în regulă cu rapiditatea cu care Leon se întorsese spre copaci. Aşa că m-am întors de jur împrejurul casei şi m-am ascuns în spatele gardului viu. Ce am văzut mă mai tulbură încă şi azi.

Cei doi stăteau ghemuiţi aproape de locul unde eram eu şi nu mai erau cu faţa spre copaci, ci în partea cealaltă, spre casa mea. Îşi treceau binoclul de la unul la celălalt. Mi-am dat seama că era îndreptat spre fereastra de la dormitorul mamei. Am văzut silueta ei mişcându-se: avea braţele ridicate deasupra capului. M-am gândit imediat: s-a întors de la lucru şi se schimbă în dormitor. Am simţit că îngheţ. Un fior m-a străbătut din cap până-n picioare.

— Uaaau! a ciripit Leon. Ia uită-te la *divorţată!* Nu cred să mă fi cuprins vreodată în viaţă o furie mai mare.

Am luat-o la goană, cu ochii injectaţi, spre băieţii aceia şi, chiar dacă erau mai mari ca mine, le-am sărit în spate, l-am apucat pe Leon de ceafă şi am început să împart pumni orbeşte, în stânga şi în dreapta.

La plimbare

Mama şi-a luat haina albă de tweed, mişcându-şi umerii ca să şi-o aşeze bine. Îşi petrecuse ultimii ani coafând şi machiind bătrâne care nu puteau ieşi din casă. Mergea din casă în casă, perpetuându-le ritualurile de înfrumuseţare. Zicea că azi are trei astfel de „programări”. Am mers după ea încă năuc până a ieşit din garaj.

— Vrei să facem o plimbare spre lac, Charley? m-a întrebat. E aşa de plăcut la ora asta!

Am dat din cap, fără să rostesc vreun cuvânt. Cât timp trecuse de când zăceam pe iarba umedă, privind o maşină zobită? Cât timp se scursese până să mă descopere cineva? Încă mai simţeam gustul sângelui în gură şi m-a cuprins o durere ascuţită, care ba mă lua, ba mă lăsa. Ba n-aveam nimic, ba într-o clipă totul începea să mă doară. Dar iată-mă mergând prin vechiul meu cartier, ţinând în mână geanta de muşama mov în care mama căra produsele de înfrumuseţare.

— Mamă… am îngăimat în sfârşit. Cum de…?

— Ce, dragul meu?

Mi-am dres glasul.

— Cum de eşti aici?

— Aici locuiesc.

Am clătinat din cap.

— Nu mai locuieşti, am spus în şoaptă.

S-a uitat spre cer.

— Ştii, în ziua în care te-ai născut, vremea era la fel. Răcoroasă, dar plăcută. Am intrat în travaliu după-amiază târziu, mai ţii minte? (Parcă se aştepta să răspund „Da, ţin”.) Doctorul… Cum îl chema? Rapposo? Domnul doctor Rapposo. Mi-a zis că o să nasc pe la şase, pentru că soţia îi pregătea mâncarea preferată şi nu voia s-o piardă.

Mai auzisem povestea şi altă dată.

— Crochete de peşte, am zis.

— Crochete de peşte. Îţi vine să crezi? Se fac atât de uşor! Ai fi zis că, din moment ce se grăbea aşa, era vorba despre cel puţin o friptură! Dar nu-mi păsa, oricum. Iar el şi-a primit crochetele de peşte.

M-a privit jucăuş:

— Iar eu te-am primit pe tine.

Am mai făcut nişte paşi. Fruntea mă apăsa. M-am frecat cu podul palmei.

— Ce este, Charley? Te doare?

Era o întrebare simplă, dar fără răspuns. Durere? Cu ce să încep? Cu accidentul? Cu saltul? Cu beţia? Cu nunta? Cu căsătoria? Cu depresia? Cu ultimii opt ani? Când nu mă durea pe mine ceva?

— Nu prea m-am purtat cum trebuia, mamă.

A continuat să meargă, privind în iarbă.

— După ce m-am măritat cu tatăl tău, la trei ani mi-am dorit un copil. Pe vremea aceea, să nu rămâi însărcinată trei ani la rând era ceva. Oamenii credeau că ceva nu era în regulă cu mine. Şi eu credeam la fel.

A oftat uşor.

— Nu-mi puteam imagina viaţa fără copii. O dată chiar am… Aşteaptă. Ia să vedem.

M-a dus spre copacul cel mare de lângă casa noastră.

— S-a întâmplat într-o noapte, târziu, când nu puteam să dorm.

A mângâiat coaja copacului cu mâna, de parcă ar fi dezgropat o comoară veche.

— Am găsit!

Când m-am aplecat am văzut că pe scoarţa copacului erau scrijelite cuvintele „te rog”, cu litere mici şi îndesate. Dacă te uitai cu atenţie, le vedeai: „te rog”.

— În afară de tine şi de Roberta, mai sunt şi alţii care au scrijelit cuvinte, mi-a spus zâmbind.

— Ce este asta?

— O rugăciune.

— Ca să ai un copil?

A dat din cap că da.

— Ca să mă ai pe mine?

A dat din cap iar.

— O rugăciune pe un copac?

— Copacii îşi petrec întreaga zi privind în sus, spre Dumnezeu.

— Ştiu, am zis făcând o grimasă. Şi-a ridicat mâinile a neputinţă.

— Ce siropoasă eşti, mamă!

Şi-a plimbat mâna pe scoarţă, iar apoi a scos un fel de „hmm”. Părea că se gândeşte la tot ce se întâmplase din după-amiaza în care venisem pe lume. M-am întrebat ce sunet ar fi scos dacă ar fi ştiut tot ce mi se întâmplase.

— Ei, a spus, îndepărtându-se, acum ştii că există cineva care te-a dorit atât de mult. Uneori copiii uită asta. Se cred o povară, în loc să se creadă o dorinţă îndeplinită.

Şi-a netezit haina. Îmi venea să plâng. O dorinţă îndeplinită. Câtă vreme trecuse de când vorbise cineva despre mine aşa? Ar fi trebuit să fiu recunoscător. Ar fi trebuit să-mi fie ruşine de cum îmi bătusem joc de viaţa mea. În schimb, eu aş fi vrut ceva de băut. Tânjeam după întunericul dintr-un bar, după neoanele chioare, după gustul de alcool care mă amorţea în timp ce mă uitam la sticla goală. Cu cât va ajunge mai iute în mine, cu atât aveam să uit mai uşor de prezent.

Am făcut un pas spre ea şi am luat-o de după gât. Speram ca gestul acesta să spargă gheaţa, aşa cum vedem în filme cu fantome. Dar nu a spart-o. Mâna mea a rămas pe umerii ei. Îi simţeam oasele micuţe sub bluză.

— Eşti moartă, am izbucnit.

O pală de vânt a răvăşit brusc frunzele dintr-o grămadă.

— Exagerezi, mi-a replicat.

Toată lumea zicea că Posey Benetto se pricepe să povestească. Dar, spre deosebire de mulţi povestitori, ea ştia şi să asculte. Asculta ce spuneau pacienţii de la spital şi vecinii care stăteau în şezlonguri la plajă, în zilele fierbinţi de vară. Îi plăceau bancurile. Avea obiceiul să-i

înghiontească în umăr pe cei care o făceau să râdă. Era drăguţă. Aşa ziceau oamenii: drăguţa de Posey.

Dar asta a fost valabil doar atâta vreme cât a fost apărată în braţele tatălui meu. Odată divorţată şi eliberată din îmbrăţişarea lui, celelalte femei nu mai voiau ca drăgălăşenia ei să fie aproape de soţii lor.

Aşa a rămas mama fără prietene, de parcă ar fi fost ciumată. Partidele de cărţi pe care ea şi tata le jucau cu vecinii? S-au încheiat. Invitaţiile la petreceri de aniversare? Gata şi cu ele. Pe 4 Iulie se simţea miros de grătar pretutindeni, dar pe noi nu ne invita nimeni. De Crăciun, în faţa caselor se strângeau maşini, iar prin bovindouri se zăreau adulţi distrându-se. Dar mama era în bucătărie şi amesteca în aluatul de prăjituri.

— Nu te duci la petrecerea aia? întrebam noi.

— E petrecere şi aici, răspundea ea.

Se prefăcea că stăm numai noi trei pentru că aşa dorea ea. Mult timp am crezut că Anul Nou era o sărbătoare de familie, când oamenii pun sirop de ciocolată pe îngheţată şi agită pârâitori în faţa televizorului. Am fost surprins să aflu că, de Anul Nou, ceilalţi puşti dădeau iama în băuturile din casă, căci la ora opt părinţii lor, puşi la patru ace, plecaseră deja.

— Adică de Anul Nou maică-ta stă pe capul tău? mă întrebau ei.

— Da, oftam eu.

Dar, de fapt, noi stăteam pe capul drăguţei mele mame.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Ştiu deja cine e Moş Crăciun în anul când tata ne-a părăsit. Dar Roberta are doar şase ani şi se agită: îi lasă prăjituri, îi scrie un bilet, se strecoară la fereastră, arată spre stele şi întreabă:

— Ăla e un ren?

În primul decembrie pe care îl petrecem singuri, mama vrea să facă ceva deosebit. Găseşte un costum complet de Moş Crăciun: haină roşie, pantaloni roşii, cizme şi barbă falsă. În Ajunul Crăciunului îi zice Robertei să se ducă la culcare la nouă şi jumătate, şi nu care cumva să dea târcoale sufrageriei pe la zece. Asta înseamnă că la zece fără cinci Roberta se dă jos din pat şi pândeşte ca un uliu.

Merg în spatele ei cu o lanternă. Ne aşezăm pe scări. Camera se întunecă brusc şi auzim un foşnet. Sora mea suspină adânc. Aprind lanterna. Roberta şopteşte „Nu, Chick!", iar eu închid lanterna. Dar, dată fiind vârsta pe care o am, o aprind din nou şi o prind pe mama în costumul de Moş Crăciun şi cu sacul de pernă în spate. Se întoarce şi încearcă să strige:

— Ho, ho ho! Cine-i acolo?

Sora mea sâsâie. Nu ştiu de ce îi ţin mamei lanterna în ochi, cu lumina căzând pe chipul ei bărbos. Aşa că e nevoită să-şi ducă mâna liberă streaşină la ochi.

— Ho! Ho! Încearcă iar.

Roberta stă ghemuită şi trage cu ochiul printre degete, deşi ţine pumnii strânşi. Îmi şopteşte:

— Stinge-o, Chick! O să se sperie şi o să fugă! Dar eu nu văd decât absurdul situaţiei şi că o să ajungem să simulăm

orice de acum încolo: o cină, o Babă Crăciun, o familie întreagă, ca şi cum n-ar fi doar trei sferturi de familie.

— E mama, îi spun eu plat.

— Ho! Ho! Ho! mai încearcă mama.

— Ba nu! zice Roberta.

— Ba e, fraiero! E mama. Moş Crăciun nu e fată, proasto!

Ţin fasciculul lanternei pe mama şi văd cum i se schimbă alura: lasă capul în pământ, umerii îi cad, parc-ar fi un Moş Crăciun fugar prins de poliţişti. Roberta începe să plângă. Îmi dau seama că mama ar vrea să ţipe la mine, dar nu poate face aşa ceva, căci şi-ar distruge alibiul. Aşa că se uită la mine pe sub ciorapii purtaţi pe post de fes şi peste barba de vată. Iar eu simt absenţa tatălui în întreaga încăpere. În sfârşit lasă pe podea sacul plin de mici daruri şi iese pe uşa din faţă, fără să mai zică „ho, ho, ho”. Soră-mea fuge înapoi în pat plângând cu sughiţuri. Eu rămân pe scări cu lanterna care luminează o cameră goală şi un copac.

Rose

Ne-am continuat plimbarea prin vechiul nostru cartier. Mă resemnasem în faţa acestei – dumneavoastră cum aţi numi-o? – nebunii trecătoare. Aveam să mă duc cu mama oriunde voia ea, până când ceea ce mi se-ntâmplase mă prindea din urmă. Sincer să fiu, nu doream pe de-a-ntregul ca situaţia asta să ia sfârşit. Când te trezeşti faţă în faţă cu cineva drag care s-a prăpădit, creierul, nu inima, luptă împotriva situaţiei.

Prima clientă care avea „programare” locuia într-o căsuţă de cărămidă, aflată în mijlocul străzii Lehigh, la mică distanţă de casa noastră. Deasupra porticului erau o streaşină de tablă şi o jardinieră umplută cu pietricele. Aerul dimineţii părea acum proaspăt, iar lumina era ciudată, decupând prea clar contururile peisajului, de parcă ar fi fost desenat cu cerneală. Nu mai zăream pe nimeni, căci era deja târziu şi cei mai mulţi oameni erau la muncă.

— Bate în uşă, mi-a zis mama.

Am bătut.

— E tare de ureche. Bate mai tare.

Am bubuit în uşă.

— Încă o dată!

Am bătut cu pumnul.

— Nici chiar aşa! mi-a spus.

În sfârşit s-a deschis uşa. O bătrână îmbrăcată într-o rochie largă, sprijinindu-se pe un cadru, a zâmbit nedumerită.

— Bună diminneeeaţa, Rose! aproape i-a cântat mama. Am adus cu mine un tânăr.

— O! a exclamat Rose. Vocea ei era aproape la fel de ascuţită ca a unei păsări. Înţeleg.

— Îl mai ţii minte pe fiul meu, Charley?

— Ah! Da, înţeleg.

A făcut un pas înapoi:

— Intraţi.

Casa era curată, mică şi părea că încremenise în anii ’70. Covorul era albastru regal. Canapelele erau acoperite cu folii de plastic. Am mers după ea la spălătorie, făcând paşi nefiresc de mici şi înceţi în spatele lui Rose şi al cadrului cu care se ajuta.

— Cum te simţi azi, Rose? a întrebat-o mama.

— Bine, acum că ai venit.

— Îţi mai aminteşti de fiul meu, Charley?

— Ah, da. E chipeş!

Când a spus-o era cu spatele la mine.

— Şi copiii tăi ce mai fac, Rose?

— Aud?

— Copiii tăi!

— A! a dat din mână a lehamite. Mă mai bagă-n seamă o dată pe săptămână, din datorie.

În clipa aia n-aş fi putut spune cine sau ce era Rose. O nălucă? Un om în carne şi oase? Casa ei părea suficient de reală. Dăduse drumul la căldură, iar mirosul de pâine prăjită de la micul dejun se păstrase. Am intrat în spălătorie, unde lângă chiuvetă se afla un scaun. La radio se auzea o piesă instrumentală.

— Îl închizi tu, tinere? a spus Rose, fără să se-ntoarcă spre mine. Radioul, zic. Uneori îl ţin dat prea tare.

Am găsit butonul pentru volum şi l-am răsucit.

— Îngrozitor! Aţi auzit? a întrebat Rose. Un accident pe şosea. Au spus la ştiri.

Am îngheţat.

— O maşină a intrat într-un camion şi a căzut peste un panou publicitar. L-a dărâmat. Groaznic!

Am privit-o pe mama, aşteptându-mă să se întoarcă spre mine şi să-mi ceară să mă spovedesc. *Recunoaşte-ţi faptele, Charley!*

— Sunt deprimante ştirile, Rose, a spus mama, fără să-şi desfacă geanta.

— A, da, a aprobat Rose. Cam sunt.

O clipă! Ştiau sau nu? M-a străbătut un fior de groază, de parcă cineva urma să bată-n geam şi să-mi ceară să ies afară.

Dar Rose şi-a întors spre mine cadrul, apoi genunchii, apoi şi umerii scheletici.

— Ce drăguţ din partea ta să petreci o zi cu mama! a spus. Copiii ar trebui să facă asta mai des.

S-a sprijinit cu mâna tremurătoare de spătarul scaunului de lângă chiuvetă.

— Şi acum, Posey, crezi că mă mai poţi face frumoasă?

Poate că vă întrebaţi cum a ajuns mama coafeză. Cum am mai spus, fusese asistentă medicală şi îşi iubea meseria. Avea o răbdare de înger, astfel că era grijulie atunci când aranja pansamente, lua sânge sau răspundea optimist la întrebări neliniştite. Pacienţilor le plăcea să aibă o persoană tânără şi drăguţă prin preajmă. Iar pacientele îi erau recunoscătoare că le pieptăna sau le ajuta să-şi dea cu ruj. Mă îndoiesc că intra în atribuţiile ei să facă aşa ceva, pe vremea aceea, dar mama se ocupa astfel de toţi bolnavii internaţi în spitalul local. Credea că îi face să se simtă mai bine. Acesta era rostul internării în spital, nu? „Nu te duci la spital ca să putrezeşti acolo”, spunea ea.

Uneori, la masa de seară, avea o privire absentă şi vorbea despre „sărmana doamnă Halverson” şi emfizemul ei sau despre „sărmanul Roy Endicott” şi diabetul lui. Din când în când, se oprea din vorbăria despre o persoană anume, iar sora mea întreba:

— Ce-a făcut bătrâna doamnă Golinski azi?

Iar mama răspundea:

— A plecat acasă, draga mea.

Tata ridica din sprâncene şi-i arunca o privire, după care se apuca din nou să înfulece. Numai după ce am mai crescut am înţeles că „a plecat acasă” însemna „a murit”. Şi, de obicei, acesta era momentul în care tata schimba subiectul.

În districtul nostru exista un singur spital şi, după ce tata a ieşit din peisaj, mama se străduia să lucreze în cât mai multe schimburi şi nu mai putea s-o ia pe soră-mea după ce termina orele la şcoală. Aşa că, de cele mai multe ori, eu o aduceam pe Roberta acasă, mergând pe jos. Apoi plecam cu bicicleta la antrenamentul de baseball.

— Crezi că tati o să vină azi? mă întreba.

— Nu, proasto, îi răspundeam eu. De ce să vină?

— Pentru că iarba a crescut mult şi trebuie s-o tundă, zicea ea. Pentru că sunt o mulţime de frunze care trebuie adunate sau pentru că e joi şi mama face friptură de miel joia.

— Nu cred că asta o să-l facă să vină, îi spuneam.

Aştepta puţin înainte să continue cu întrebările.

— Dar de ce-a plecat, Chick?

— Nu ştiu. A plecat şi gata, pricepi?

— Da’ nici ăsta nu-i un motiv bun, mormăia ea.

Aveam doisprezece ani, iar Roberta şapte. Plecam din curtea şcolii, când am auzit un claxon familiar.

— E mama, a spus Roberta, şi-a rupt-o la fugă.

Mama n-a coborât din maşină, ceea ce era ciudat. Zicea că e nepoliticos să claxonezi ca să chemi pe cineva. Mulţi ani după aceea o avertiza pe soră-mea că niciun băiat care nu venea la uşa din faţă nu merita ca o fată să iasă cu el în oraş. Dar iat-o acum stând în maşină. Am mers în spatele Robertei, am traversat strada şi ne-am urcat în maşină.

Mama n-arăta bine. Era mânjită cu negru pe la ochi şi-şi tot dregea glasul. Nu era în hainele ei albe de asistentă medicală.

— De ce-ai venit? am întrebat-o, căci aşa-i vorbeam atunci.

— Dă-i mamei un pupic, mi-a zis.

Mi-am întins capul peste scaun şi ea m-a sărutat pe păr.

— Ţi-au dat drumul de la serviciu mai devreme? a întrebat-o Roberta.

— Da, draga mea, cam aşa ceva.

A oftat. S-a uitat în oglinda retrovizoare ca să-şi şteargă negreala din jurul ochilor.

— Ce ziceţi de-o îngheţată? ne-a propus.

— Da! Da! a răspuns soră-mea.

— Am antrenament, am spus.

— Ei bine, nu stai la antrenament, ne-am înţeles?

— Ba stau, am protestat. Nu se poate chiuli de la antrenament. Trebuie să te duci.

— Cine zice asta?

— Antrenorii şi toată lumea.

— Eu vreau să vin. Vreau o vafă, a spus Roberta.

— Numai o îngheţată! O mâncăm repede, a insistat mama.

Mi-am ridicat capul şi am privit-o în ochi. Cred că ce-am văzut atunci nu mai văzusem niciodată. Mama părea pierdută.

Aveam să aflu după aceea că fusese concediată. Unii dintre angajaţi credeau că mama atrăgea prea mult atenţia domnilor doctori, mai ales acum, că era singură. Aveam să aflu mai târziu că avusese loc un incident cu un angajat, iar mama se plânsese de comportamentul lui nepotrivit. Răsplata pe care a primit-o pentru că s-a apărat pe sine a fost insinuarea că „n-o să mai meargă”.

Şi ştiţi ce e ciudat? Cumva am înţeles tot în clipa când am privit-o în ochi. Nu mă refer la detalii, desigur. Dar pierdută înseamnă pierdută, iar eu cunoşteam acea privire pentru că eu însumi o avusesem. O uram pe mama pentru că vedeam această expresie pe faţa ei. O uram pentru că era la fel de slabă ca mine.

Am ieşit din maşină şi am spus:

— Nu vreau nicio îngheţată! Vreau să mă duc la antrenament!

Când traversam strada, soră-mea mi-a strigat, scoţând capul pe geam:

— Vrei să-ti aducem o vafă?

Iar eu am răspuns în gând:

„Ce proastă eşti, Roberta! Vafele se topesc.”

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Mi-a găsit ţigările. Sunt în sertarul cu şosete. Am paisprezece ani.

— E camera mea! zbier eu.

— Dar am discutat despre asta, Charley! Ţi-am spus să nu fumezi! E cel mai rău lucru pe car e-l poţi face! Ce se-ntâmplă cu tine?

— Eşti o ipocrită!

Se opreşte. Gâtul i se încordează:

— Să nu rosteşti acest cuvânt!

— De ce nu, mamă? Întotdeauna vrei să folosesc cuvinte mari. Poftim. Tu fumezi. Dar eu n-am voie. Mama mea este o ipocrită!

Mă mişc de colo-colo în timp ce ţip, şi asta-mi dă forţă şi încredere, de parcă ea nu m-ar putea lovi. Asta se întâmplă după ce şi-a găsit o slujbă la un salon de cosmetică. În locul costumului alb de asistentă, când e la serviciu poartă haine la modă, cum ar fi pantalonii trei sferturi şi bluza turcoaz cu care e îmbrăcată acum. Aceste haine îi pun în evidenţă silueta. Le urăsc.

— Ţi le iau, urlă, înşfăcând ţigările. Şi n-o să ieşi nicăieri, băiete!

— Nu-mi pasă, spun, uitându-mă furios la ea. Tu de ce trebuie să te îmbraci aşa? Îmi e silă de tine!

— Ce ţi-e? Se repede la mine şi mă plesneşte. Ce ţi-e? Ţi-e – o palmă – silă? Ţi-e – o altă palmă – SILĂ? Asta ai – încă o palmă – spus? Asta CREZI TU DESPRE MINE?

— Nu! Nu! strig eu. Opreşte-te!

Îmi acopăr capul cu mâinile şi mă îndepărtez. Cobor scările în fugă şi ies prin garaj. Stau afară până după căderea nopţii.

Când mă întorc acasă, uşa de la dormitorul ei e închisă şi mi separe c-o aud plângând. Ţigările sunt tot acolo. Îmi aprind una şi încep să plâng.

Copii stânjeniți

Mama i-a sprijinit ceafa lui Rose de marginea chiuvetei şi i-a umezit părul cu un pulverizator ataşat de robinet. Pare un ritual bine pus la punct. Au aşezat perne şi prosoape până când Rose s-a simţit comod, iar mama a putut să-şi treacă uşor degetele prin părul ei ud.

— E suficient de caldă, drăguţă? a întrebat-o.

— Da, dragă. E bine. Rose a închis ochii. Ştii, Charley, mama ta mă coafează de când eram mult mai tânără.

— Dar sufletul tău e tânăr, Rose, intervine mama.

— Singura parte care e tânără.

Au râs.

— Când mă duceam la cosmetică, o căutam numai pe Posey. Dacă nu era acolo, reveneam a doua zi. „Nu doriţi pe altcineva?” mă întrebau. Iar eu le răspundeam: „Nu vreau pe nimeni, în afară de Posey!”

— Eşti amabilă, Rose, răspundea mama. Dar şi celelalte fete erau bune.

— Taci din gură, drăguţă! Lasă-mă să mă laud. Mama ta întotdeauna îşi făcea timp pentru mine, Charley. Când n-am mai putut să merg la salon, a început să vina ea la mine acasă în fiecare săptămână.

A mângâiat cu degetele ei tremurătoare antebraţul mamei.

— Îţi mulţumesc pentru asta, drăguţă.

— Cu plăcere, Rose.

— Şi erai aşa o frumuseţe!

Am urmărit zâmbetul mamei. Cum putea fi atât de mândră că spală părul cuiva într-o chiuvetă?

— Ar trebui s-o vezi pe fetiţa lui Charley, Rose, a spus mama, dacă tot vorbim despre frumuseţe. E frumoasă de pică.

— Da? Cum o cheamă?

— Maria. Nu-i aşa că e frumoasă de pică, Charley?

Cum să răspund la această întrebare? Mama şi Maria se văzuseră acum opt ani ultima dată, în ziua când mama murise. Maria era încă o adolescentă. Cum îi puteam spune ce se întâmplase de atunci până acum? Că ieşisem din viaţa fiicei mele? Că ea avea un nou nume de familie? Că decăzusem atât de tare, încât mi se interzisese prezenţa la nunta ei? Ea chiar mă iubise sincer odată. Când mă întorceam de la serviciu, alerga spre mine cu braţele ridicate, strigând: „Ia-mă în braţe, tati!” Ce se întâmplase?

— Mariei îi este ruşine cu mine, am mormăit în sfârşit.

— Nu fi copil! a răspuns mama.

S-a uitat la mine, amestecând şamponul în palme. Mi-am lăsat capul în jos. Voiam să beau ceva. Îi simţeam ochii. Auzeam cum degetele ei umblă prin părul lui Rose. Dintre toate motivele pentru care mă simţeam ruşinat în faţa mamei, a fi un tată rău mi se părea cel mai grav.

— Ştii ceva, Rose? a întrebat brusc mama. Charley nu m-a lăsat niciodată să-l tund. Îţi vine să crezi? Se încăpăţâna să meargă la frizerie.

— De ce, drăguţă?

— Ştii cum e. Copiii ajung la o vârstă când vor să scape de părinţi.

— Copiii se simt stânjeniţi de părinţii lor, a zis Rose.

— Copiii se simt stânjeniţi de părinţii lor, a repetat mama.

E adevărat că, pe când eram adolescent, o respinsesem pe mama. Refuzam să stau lângă ea la cinema. Sărutările ei mă stânjeneau. Silueta ei feminină mă făcea să mă simt jenat şi eram supărat că era singura femeie divorţată din zonă. Voiam să se comporte şi ea ca celelalte mame, să poarte rochii de casă, să confecţioneze şi ea un album în care să lipim fotografii şi articole de ziar, să facă prăjituri.

— Câteodată propriii tăi copii spun cele mai răutăcioase lucruri din lume, nu-i aşa, Rose? De-ţi vine să întrebi: „Al cui o fi copilul ăsta?”

Rose chicoti.

— De obicei, suferă. Trebuie să le alungi cumva suferinţa.

Mi-a aruncat o privire.

— Ţine minte, Charley! Uneori copiii vor să suferi cum suferă ei.

Să suferi cum suferă ei? Oare eu asta făcusem? Dorisem eu să văd pe chipul mamei respingerea pe care o simţisem din partea tatei? Oare fiică-mea îmi făcuse la fel?

— N-am vrut să te supăr cu… i-am şoptit mamei.

— Cu ce? a întrebat ea.

— Cu faptul că mă stânjeneai tu, hainele tale sau… situaţia ta.

Şi-a clătit şamponul de pe mâini şi a îndreptat jetul de apă spre părul lui Rose.

— Un copil căruia îi e ruşine de propria lui mamă, a spus ea, e un copil necopt.

În hol era un ceas cu cuc care întrerupea liniştea cu strigăte mici şi cu un zgomot mecanic, de rotiţe care alunecă. Acum mama o fila pe Rose folosind un pieptene şi o foarfecă.

A sunat telefonul.

— Răspunde tu, Charley, te rog, mi-a zis Rose. M-am dus în camera de alături şi, ghidându-mă după sunet, am găsit telefonul atârnat pe un perete lângă bucătărie.

— Alo? am spus în receptor.

Şi totul s-a schimbat.

— CHARLES BENETTO?

Era un bărbat care urla.

— CHARLES BENETTO? MĂ AUZI?

Am îngheţat.

— CHARLES? ŞTIU CĂ MĂ AUZI. A AVUT LOC UN ACCIDENT. ZI CEVA!

Cu mâinile tremurând, am pus telefonul în furcă.

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

Sunt trei ani de când tata a plecat. Mă trezesc în toiul nopţii din cauza paşilor surorii mele pe hol. Tot timpul aleargă spre dormitorul mamei. Pun capul la loc pe pernă ca să adorm iar.

— Charley!

Mama e la mine în cameră din senin. Îmi şopteşte hotărâtă:

— Unde e bâta de baseball, Charley?

— Poftim? mormăi eu, sprijinindu-mă în coate.

— Şşşş! zice soră-mea.

— Bâta, spune mama.

— La ce-ţi trebuie?

— Şşşş, continuă soră-mea.

— Am auzit ceva.

— E un hoţ în casă?

— Şşşş!

Inima îmi bate nebuneşte. În copilărie, auzeam de pungaşi şi credeam că fură pungi, dar şi de jefuitori care pătrund în case şi-i leagă pe cei pe care îi găsesc înăuntru. Îmi imaginez imediat ceva şi mai rău, un intrus care vrea să ne ucidă pe toţi.

— Charley! Bâta!

Arăt spre dulap. Pieptul mi-e greu. Găseşte bâta mea neagră Louisville Slugger, soră-mea îi dă drumul din mână şi sare la mine în pat. Mă sprijin cu palmele în saltea neştiind ce să fac. Mama iese.

— Staţi aici! ne spune.

Vreau să-i zic că nu ţine bine bâta. Dar a ieşit deja.

Soră-mea tremură lângă mine. Mi-e ruşine că stau aşa cu ea. Cobor din pat şi mă duc la fereastră, deşi ea mă trage de nasturii de la pijama atât de tare, că aproape îi rupe.

Dinspre hol aud fiecare zgomot din casă şi de fiecare dată îmi imaginez un hoţ cu un cuţit. Aud un fel de zgomote înăbuşite. Aud paşi. Îmi imaginez că un bărbat mătăhălos ca o bestie urcă scările, căutându-ne pe mine şi pe sora mea. Apoi chiar aud o plesnitură. Apoi... voci. Chiar sunt voci? Da. Nu. Dar e vocea mamei, nu? Vreau să fug jos. Aud ceva mai gros – încă o voce? Un bărbat?

Am un nod în gât.

Câteva clipe mai târziu, aud o uşă închizându-se. Tare.

Apoi paşi apropiindu-se.

Vocea mamei se aude înainte ca ea să ajungă la noi:

— Totul e în ordine, spune ea.

Nu mai vorbeşte în şoaptă şi se mişcă repede prin cameră. Mă mângâie pe păr când trece spre sora mea. Dă drumul bâtei, care se loveşte de podea. Soră-mea plânge.

— E în regulă. N-a fost nimic, zice mama.

Mă lovesc de perete. Mama o ia în braţe pe soră-mea. Oftează mai lung decât am auzit pe cineva oftând vreodată.

— Cine era? întreb eu.

— Nimic, nimeni, răspunde ea.

Dar eu ştiu că minte. Ştiu cine era.

— Vino-ncoace, Charley!

Îmi întinde o mână. Dar eu mă feresc, strângându-mi braţele. Mă trage spre ea, dar eu opun rezistenţă. Sunt furios pe ea. Şi aşa voi rămâne până în ziua când voi pleca din această casă pentru totdeauna. Sunt furios că n-a vrut să-l lase pe tata să rămână.

— Bine, Rose, a spus mama când eu m-am întors în cameră. O să fii o frumoasă. Lasă-mă doar o jumătate de oră.

— Cine era la telefon, dragul meu? mă întrebă mama.

Abia am putut clătina din cap. Degetele îmi tremurau.

— Eşti în regulă, Charley? întrebă mama.

— Nu era… Nu era nimeni.

— Poate vreun comis-voiajor, zice Rose. Li se face frică dacă răspunde un bărbat. Lor le plac bătrânele ca mine.

M-am aşezat. Dintr-odată mă simt sfârşit, prea obosit ca să-mi mai pot ţine capul sus. Ce se întâmplase? A cui fusese vocea aceea? Cum de ştia cineva unde să mă găsească, de ce n-a venit după mine? Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât eram mai ameţit.

— Eşti obosit, Charley? mă-ntrebă mama.

— Lasă-mă… numai o clipă.

— Culcă-te, am auzit o voce zicându-mi, dar n-aş putea spune a cui, atât de absent eram.

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

Am cincisprezece ani şi e prima dată când trebuie să mă rad. Am nişte tuleie pe puf şi nişte tuleie deasupra buzei. Într-o seară, mama mă cheamă la baie după ce Roberta s-a dus la culcare. Mi-a cumpărat un Gillette, cu două lame de oţel strălucitor, şi un tub de cremă de ras Burma.

— Ştii cum să te razi?

— Bineînţeles, răspund.

Dar habar n-am cum să mă rad.

— Haide, mă-ndeamnă ea.

Apăs tubul să iasă crema. Mi-o întind pe faţă.

— Întinde-o cu mâna, zice ea.

O întind cu mâna până ce-mi acopăr obrajii şi bărbia. Iau lama.

— Ai grijă, spune. Trage într-o singură direcţie, nu în sus şi-n jos.

— Ştiu cum, i-o tai eu enervat.

Sunt stânjenit că fac asta în faţa mamei. Ar trebui s-o fac în faţa tatei. Ea ştie asta. Şi eu ştiu că ştie. Dar niciunul n-o spune.

Urmez instrucţiunile pe care mi le dă. Trag într-o singură direcţie şi urmăresc cum crema se ia pe o porţiune mare. Când ajung cu lama pe bărbie, simt că m-am tăiat.

— Of, Charley! Te descurci?

Vine spre mine, dar imediat îşi trage mâinile înapoi, de parcă ar şti că nu ar trebui să facă asta.

— Nu-ţi mai face griji, îi spun, fiind hotărât să continui.

Se uită la mine. Eu continui. Dau cu lama în jurul bărbiei şi pe gât. Când termin, îşi pune bărbia în palmă şi zâmbeşte. Îmi şopteşte cu accent britanic:

— Eşti bun, pe cuvântul meu!
Asta mă face să mă simt bine.
— Acum spală-te pe faţă, spune.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

E seara de Halloween. Acum am şaisprezece ani, sunt prea mare ca să mă mai prostesc cu jocuri. Dar sora mea vrea s-o duc în oraş după masa de seară – e convinsă că după căderea întunericului primeşti dulciuri mai bune – aşa că îmi exprim rezervat acordul, dar numai dacă noua mea prietenă, Joanie, poate veni şi ea cu noi. Joanie e boboacă şi e majoretă, iar eu sunt o vedetă a echipei de baseball a liceului.

— Să mergem departe şi să luăm dulciuri noi, zice soră-mea.

Afară e frig şi ne înfundăm mâinile în buzunare, mergând din casă-n casă. Roberta îşi strânge dulciurile într-o pungă de cumpărături, din hârtie maro. Eu sunt îmbrăcat în tricoul de baseball, iar Joanie poartă bluza de majoretă.

— Ne daţi ori nu ne daţi, zice soră-mea când se deschide o uşă.

— Dar tu cine eşti, drăguţă? o-ntreabă femeia.

E cam de vârsta mamei, cred, dar e roşcată. Poartă o rochie de casă şi are sprâncenele prost desenate.

— Sunt pirat, răspunde Roberta. Bau!

Femeia zâmbeşte şi pune o ciocolată în punga surorii mele, ca şi cum ar strecura un bănuţ într-o bancă. Ciocolata foşneşte când cade.

— Sunt fratele ei, spun eu.

— Iar eu sunt... cu ei, zice Joanie.

— Ai cui sunteţi?

E pe punctul de a mai pune o ciocolată în punga Robertei.

— Mama mea e doamna Benetto, spune ea.

Femeia tresare şi-şi ia înapoi ciocolata.

— Vrei să zici domnişoara Benetto? întreabă ea.

Niciunul dintre noi nu ştie ce să zică. Expresia femeii s-a schimbat, iar sprâncenele ei desenate s-au pleoştit.

— Ia ascultă, drăguţă. Spune-i mamei tale că soţul meu n-are nevoie să vadă defilarea ei de modă la magazin zi de zi. Spune-i să nu aibă gânduri mari, auzi? Fără gânduri mari!

Joanie se uită la mine. Îmi ard obrajii.

— Mi-o daţi şi pe-asta? întreabă Roberta, cu ochii la ciocolată.

Femeia strânge ciocolata la piept.

— Hai, Roberta! bâigui eu, trăgând-o de mână.

— Obicei de familie, spune femeia. Vreţi să puneţi mâna pe tot. Să-i spui ce ţi-am zis! Fără gânduri mari, pricepi?

Dar noi am ajuns deja la jumătatea peluzei.

Rose își ia la revedere

Când am plecat de la Rose, soarele era mai strălucitor decât atunci când veniserăm. Rose ne-a condus până la veranda din faţă. Aici s-a oprit, sprijinindu-şi cadrul de rama de aluminiu a uşii.

— Cu bine, Rose dragă! i-a spus mama.

— Îţi mulţumesc, dragă, a răspuns. Pe curând!

— Pe curând!

Mama a sărutat-o pe obraz. Trebuie să recunosc că făcuse o treabă bună. Îi aranjase părul lui Rose, care arăta mult mai tânără decât când ajunsesem la ea.

— Arătaţi bine, i-am zis.

— Mulţumesc, Charley! E o ocazie deosebită.

Şi-a aşezat mai bine mâinile pe mânerele cadrului.

— Ce ocazie?

— Mă duc să-mi vizitez soţul.

N-am vrut să întreb unde, în vreun cămin, în vreun spital. Aşa că am bălmăjit:

— A, da? Ce drăguţ!

— Da, a replicat ea moale.

Mama şi-a pigulit un fir de păr care-i atârna pe haină. Apoi s-a uitat la mine şi a surâs. Rose a făcut un pas înapoi, ca să se-nchidă uşa.

Am coborât treptele cu grijă, cu mama ţinându-mă de braţ. Când am ajuns pe trotuar, am luat-o la stânga. Soarele cădea aproape deasupra noastră acum.

— Mergem să luăm masa? Ce zici? m-a întrebat.

Aproape că am râs.

— Ce este? a spus mama.

— Nimic. Mergem să mâncăm, sigur.

Nu era cu nimic mai absurd decât ce se întâmplase până acum.

— Acum, după ce-ai tras un pui de somn, te simţi mai bine?

Am ridicat din umeri:

— Cred că da.
M-a mângâiat afectuos pe mână.
— Ştii, e pe moarte.
— Cine? Rose?
— Îhî.
— Nu pricep cum vine asta. Părea să fie bine.
A scrutat soarele.
— O să moară diseară.
— Diseară?
— Da.
— Dar a zis că se duce la soţul ei.
— Se duce.
M-am oprit în loc.
— De unde ştii tu, mamă? am întrebat-o.
A zâmbit.
— Eu o ajut să se pregătească.

III. AMIAZA

Chick la facultate

Cred că ziua în care m-am dus la facultate a fost una dintre cele mai fericite zile din viaţa mamei. Sau cel puţin aşa a început. Universitatea se oferise să-mi plătească jumătate din taxa de şcolarizare printr-o bursă de baseball. Când mama le-a spus prietenelor ei despre „bursă”, plăcerea cu care rostea acest cuvânt umbrea orice posibilitate ca eu să fi fost admis doar ca să bat mingea şi nu ca să mă ţin de carte.

Ţin minte dimineaţa în care am mers împreună la deschiderea anului pentru boboci. Mama se trezise dinainte să răsară soarele şi, după ce am coborât scările tot împiedicându-mă, am văzut un mic dejun copios gata pregătit: clătite, şuncă, ouă. Nici şase oameni n-ar fi putut da gata atâta mâncare. Roberta voise să meargă cu noi, dar eu nu fusesem de acord, pentru că şi-aşa era nasol că trebuia să merg cu mama. Aşa că sora mea s-a consolat cu o farfurie de pâine prăjită însiropată. Am lăsat-o la o vecină înainte de a ne începe lunga călătorie de patru ore.

Deoarece pentru mama asta era o mare ocazie, s-a îmbrăcat cu un costum violet cu pantaloni, o eşarfă, pantofi cu toc şi ochelari de soare. Insistase ca eu să-mi pun o cămaşă albă şi cravată. „Doar începi facultatea, nu te duci la pescuit!” îmi explicase. Aşa cum arătam, arătam dubios şi pentru Pepperville Beach. Dar vă amintesc ce însemna facultatea la jumătatea anilor ’60: cu cât erai îmbrăcat mai „incorect”, cu atât arătai mai „corect”. Când am ajuns în campus şi-am coborât din Chevrolet, ne-am trezit înconjuraţi de tinere încălţate în sandale şi îmbrăcate în fuste rustice, precum şi de tineri pletoşi ce purtau maiouri şi pantaloni scurţi. Iar noi eram un băiat cu cravată şi o mamă în costum violet! Am simţit încă o dată că mama mă făcea de râs.

Mama a vrut să afle unde e biblioteca şi a găsit pe cineva care să ne explice cum să ajungem acolo.

— Ia uită-te câte cărţi sunt, Charley! s-a minunat ea când ne plimbam pe la parter. Şi patru ani dacă petreci aici, tot nu le poţi citi pe toate.

Oriunde mergeam, tot arăta cu degetul:

— Uite ce loc de studiu! Ai putea învăţa aici. Ia priveşte masa aceea din cantină! Ai putea mânca aici.

Am suportat-o pentru că ştiam că va pleca repede. Dar, când traversam peluza, o fată atrăgătoare – avea breton, mesteca gumă, buzele erau date cu un ruj pal – m-a privit în ochi, eu am privit-o la rândul meu, mi-am încordat muşchii şi m-am gândit „Poate va fi prima mea fată în facultate, cine ştie?!”, clipă în care mama m-a întrebat:

— Ţi-oi fi împachetat trusa de cosmetice?

Cum să răspunzi la aşa o întrebare? Cu da? Cu nu? Cu „Pentru Dumnezeu, mamă!” Orice-ai zice, e nasol. Fata a continuat să meargă lângă noi şi a chicotit, sau aşa mi s-a părut mie. Noi nu făceam parte din lumea ei, oricum. Am urmărit-o apropiindu-se de doi bărboşi întinşi sub un copac. Pe unul dintre ei l-a sărutat pe gură şi apoi s-a tolănit alături de ei, iar eu eram cu mama care mă întreba de trusa de cosmetice.

O oră mai târziu îmi căram valiza pe scările care duceau la dormitor. Mama căra cele două bâte de baseball care-mi purtau noroc, cele cu care jucasem când reuşisem să marchez la Pepperville County Conference.

— Iau eu bâtele, am zis, întinzând mâna.

— Urc şi eu cu tine.

— Nu e cazul, totul e în ordine.

— Dar vreau să-ti văd camera.

— Mamă!

— Ce este?

— Hai!

— Hai ce?

— Ştii tu! Hai, încetează!

N-am găsit altceva care să nu-i rănească sentimentele, aşa că m-am întins după bâte. Faţa ei a pălit. Acum eram

cu vreo 15 centimetri mai înalt decât ea. Mi-a dat bâtele, pe care le-am pus pe valiză.

— Charley, mi-a spus cu o voce înmuiată care suna altfel acum. Dă-i mamei un pupic!

Am dat drumul valizei, trântind-o uşor. M-am întins spre mama. Dar chiar în clipa aia doi studenţi mai mari urcau treptele sărind şi bocănind, vorbind tare şi râzând. M-am ferit de mama instinctiv.

— Scuzaţi, vă rugăm, a spus unul dintre ei, în timp ce tot făceau manevre lângă noi.

După ce au plecat m-am aplecat, vrând să-i dau mamei doar un pupic pe obraz. Dar ea mi s-a aruncat de gât şi m-a tras mai aproape. I-am simţit parfumul, mirosul fixativului din păr, parfumul cremei de faţă şi al tuturor cosmeticelor cu care se pomădase pentru ocazia deosebită.

M-am desprins din îmbrăţişarea ei, am ridicat valiza şi am început să urc scările, lăsând-o pe mama în faţa treptelor de lângă dormitor, atât de aproape de viaţa de facultate pe cât putea ea ajunge vreodată.

Amiaza

— Ce mai face Catherine?

Eram iar la ea în bucătărie şi luam masa de prânz, după cum propusese. De când rămăsesem singur, mâncasem mai mult la „împinge tava” şi la fast-food. Dar mama fusese întotdeauna împotriva ideii de a mânca în oraş. „De ce să dai banii pe mâncare proastă?” spunea ea. După ce a plecat tata, a devenit regulă. Mâneam acasă pentru că nu ne mai permiteam să mâncăm în oraş.

— Charley! Dragule? a repetat. Ce mai face Catherine?

— E bine, am minţit eu, fără să am nici cea mai vagă ideea despre ce mai face Catherine.

— Dar ce-i cu treaba asta, cum că Mariei îi e ruşine cu tine? Catherine ce părere are?

A adus o farfurie cu un sendviş din pâine neagră de cereale, friptură de vită, roşii şi muştar. L-a tăiat în diagonală. Nici nu mai ţineam minte când am văzut ultima oară un sendviş tăiat în diagonală.

— Mamă, am spus, ca să fiu sincer, eu şi Catherine ne-am despărţit.

A terminat de tăiat sendvişul. Părea că se gândeşte la ceva.

— Ai auzit ce-am spus?

— Poftim? a răspuns încet, fără să-şi ridice ochii. Da, Charley, am auzit.

— Nu din cauza ei. Din cauza mea. N-am fost tocmai cum se cuvine o vreme. De aceea…

Ce urma să spun? *De aceea am încercat să mă sinucid?*

A împins farfuria spre mine.

— Mamă… am zis eu, cu vocea sugrumată. Te-am îngropat. Ai murit de mult.

Mă uitam fix la sendviş, la cele două triunghiuri de pâine.

— Acum totul e altfel, am şoptit.

A venit spre mine şi mi-a pus mâna pe obraz. A făcut o grimasă, parcă străfulgerată de durere.

— Lucrurile se pot aranja, mi-a spus.

8 septembrie 1967

Charley,

Îţi place cum bat la maşină? Am exersat la serviciu pe maşina de scris a Henriettei. E tare!

Ştiu că o să citeşti ce-ţi scriu când eu n-o să fiu de faţă. Dar, în caz că am uitat să-ţi zic, din cauza emoţiilor pe care le am pentru că tu eşti la facultate, vreau să-ţi spun ceva: Sunt tare mândră de tine, Charley! Eşti primul din familia noastră care a ajuns la universitate!

Charley, să fii politicos. Să te porţi frumos cu profesorii. Să li te adresezi întotdeauna cu „Domnule” şi „Doamnă”, deşi aud că acum studenţii le spun profesorilor pe nume. Nu se cuvine. Şi să te porţi cum trebuie cu fetele cu care ieşi în oraş. Ştiu că n-ai chef de sfaturi de la mine, dar, dacă fetele te plac, ăsta nu e un motiv să fii rău. Să fii drăguţ!

Şi să dormi cât trebuie. Josie, care vine la salonul de înfrumuseţare, zice că fiul ei, care e student, adoarme la cursuri. Să nu-ţi jigneşti profesorii aşa, Charley. Să n-adormi la ore. E mare noroc să ai parte de învăţătură şi să nu fii nevoit să munceşti!

Te iubesc în fiecare zi!

Iar acum o să-mi fie dor de tine în fiecare zi.

Cu drag,
Mama

Când fantomele se întorc

Adesea îmi închipuiam că-l găsesc pe tata. Visam că se va muta în oraşul de lângă noi şi că, într-o zi, mă voi duce cu bicicleta la el acasă, voi bate la uşă şi el îmi va spune că totul a fost o mare greşeală. Şi ne vom întoarce acasă împreună, eu stând în faţă pe cadru, tata pedalând de zor. Iar mama va alerga la uşă şi va plânge de fericire.

Ce vise uluitoare scorneşte mintea! Adevărul era că nu ştiam unde locuieşte tata şi n-am aflat niciodată. După ce ieşeam de la şcoală treceam pe la magazinul lui de băuturi, dar el nu era niciodată acolo. Marty, prietenul lui, se ocupa de magazin. El mi-a spus că tata lucra permanent în noul magazin din Collingswood. Până acolo făceai doar o oră cu maşina, dar, pentru un copil de vârsta mea, era la capătul pământului. După o vreme, n-am mai trecut pe la magazinul lui. N-am mai visat cu ochii deschişi cum o să ne întoarcem acasă amândoi cu bicicleta. Am terminat gimnaziul, apoi am absolvit liceul, dar fără să mai am nicio legătură cu tata.

Ajunsese o stafie.

Dar eu tot îl vedeam.

Îl vedeam ori de câte ori pregăteam o lovitură pe terenul de baseball sau aruncam o minge şi, din acest motiv, n-am renunţat niciodată la baseball, jucând în fiecare primăvară şi vară, în toate echipele şi campionatele posibile. Mi-l imaginam pe tata acolo, strângându-mă de umăr şi corectându-mi poziţia, îl auzeam strigând „Tare! Tare!” când fugeam după o minge joasă.

Băieţii îşi văd întotdeauna taţii pe terenul de baseball. Credeam că dintr-o clipă într-alta îşi va face apariţia în carne şi oase.

Aşa că, an de an, schimbam echipamentul – şosete roşii, pantaloni gri, tricouri albastre, căşti galbene – şi parcă mă pregăteam să merg în vreo vizită. Mi-am împărţit adolescenţa între mirosul de hârtie al cărţilor, care o

pasionau pe mama, şi mirosul de piele al mănuşilor de baseball, hobby-ul tatei. Astfel, corpul meu s-a împlinit, umerii mi s-au lăţit şi am mai crescut cu 6 centimetri.

Şi mereu m-am ţinut de baseball, aşa cum se tine o plută pe o mare agitată: loial şi cu toată fiinţa.

Până când pluta aceasta m-a dus în sfârşit la tata.

Aşa cum ştiusem întotdeauna că se va întâmpla.

După o absenţă de opt ani, şi-a făcut apariţia la primul meci pe care-l jucam ca student, în primăvara lui 1968. Stătea în primul rând, lângă a patra bază, de unde mă putea studia cel mai bine.

Nu voi uita niciodată ziua aceea. Era după-amiază şi bătea vântul, iar cerul avea culoarea metalului din care se fac armele, ameninţând cu ploaia. M-am dus spre bază. De obicei, nu mă uit spre tribune, dar, de data asta, nu ştiu de ce, m-am uitat. Şi el era acolo. Încăruntise la tâmple, iar umerii i se îngustaseră, mijlocul i se cam îngroşase, de parcă trupul i s-ar fi înmuiat. În rest, era neschimbat. Nu părea stânjenit. Oricum, nu cred că-l văzusem vreodată pe tata stânjenit.

Mi-a făcut semn din cap. Şi totul a părut că îngheaţă. Opt ani. Opt ani bătuţi pe muchie. Am simţit că-mi tremură buzele. Îmi amintesc că auzeam o voce care-mi şoptea: „Să nu-ndrăzneşti, Chick! Să nu care cumva să plângi, nemernicule! Să nu plângi!”

M-am uitat în jos. Am privit în pământ până când am ajuns la locul de bătaie.

Şi din prima lovitură, năprasnică, mingea a ajuns peste peretele despărţitor din terenul din stânga.

Domnişoara Thelma

Următoarea clientă programată pe agenda mamei era, zicea ea, cineva care locuia într-un cartier căruia noi îi spuneam „La Apartamente”. Aici stăteau mai ales oameni sărmani, într-un şir de case. Eram sigur că va trebui să ne ducem cu maşina, dar soneria de la intrare a sunat înainte să apuc să-ntreb.

— Te duci tu, Charley? mi-a spus mama, în timp ce punea o farfurie în chiuvetă.

Am ezitat. Nu voiam să deschid uşa sau să răspund la telefon. Abia după ce mama a strigat încă o dată „Deschizi tu, Charley?” m-am ridicat şi m-am îndreptat încet spre uşă.

Mi-am spus că totul este în ordine. Dar, în clipa în care am pus mâna pe clanţă, m-a cuprins brusc o presimţire orbitoare ca o rază de lumină. Şi am auzit o voce de bărbat, aceeaşi pe care o auzisem când răspunsesem la telefon, în casă la Rose. Acum ţipa:

— ASCULTĂ, CHARLES BENETTO! SUNT OFIŢER DE POLIŢIE!

Parcă începuse furtuna. Vocea era atât de aproape, că parcă îmi izbea faţa.

— MĂ AUZI, CHARLES? SUNT OFIŢER DE POLIŢIE.

M-am dat înapoi împleticit şi mi-am acoperit faţa cu mâinile. Lumina a dispărut. Vântul s-a potolit. Nu auzeam decât respiraţia mea chinuită. I-am aruncat o privire mamei, care era tot la chiuvetă. Dar ceea ce se petrecea era numai în mintea mea.

Am aşteptat câteva clipe, am tras zdravăn aer în piept de trei ori, apoi am răsucit cheia cu grijă, privind în jos şi aşteptându-mă să-l văd pe ofiţerul de poliţie care urlase. Nu ştiu de ce, îmi imaginam că e tânăr.

Dar când mi-am ridicat ochii am dat de o negresă în vârstă, ai cărei ochelari atârnau de un şnur de la gât. Avea părul vâlvoi şi o ţigară aprinsă.

— Tu eşti, Chickurigu? m-a întrebat. Ia te uită ce-ai mai crescut!

Noi îi spuneam domnişoara Thelma. Ne făcea curat în casă. Era subţirică, dar lată în umeri, avea un zâmbet larg şi era iute la mânie. Îşi vopsea părul într-o nuanţă de portocaliu-închis. Fuma numai Lucky Strike, iar ţigările şi le ţinea ca bărbaţii, în buzunarul de la cămaşă. Se născuse şi crescuse în Alabama şi ajunsese cine ştie cum în Pepperville Beach. Pe la sfârşitul anilor ’50, aproape fiecare familie care locuia în această parte a oraşului folosea serviciile unei astfel de persoane pe care o numeau „servitoare” sau căreia oamenii, dacă erau de treabă, îi spuneau „menajeră”. Tata obişnuia să o ia din staţia de lângă cantina Horn & Hardart, sâmbătă dimineaţa, şi îi dădea banii înainte să plece de acasă, îi strecura bancnotele înfăşurate ţinând mâna jos, la nivelul şoldului, de parcă niciunul dintre ei nu trebuia să se uite la bani. Ea făcea curăţenie toată ziua, iar noi eram la baseball. Când ne întorceam acasă, camera mea arăta impecabil, chit că-mi plăcea sau nu.

Ţin minte că mama insista să-i spunem domnişoara Thelma şi că nu aveam voie să intrăm într-o cameră în care ea tocmai dăduse cu aspiratorul. Îmi mai amintesc că uneori se juca cu mine baseball în curtea din spate şi arunca la fel de bine ca mine.

Tot ea mi-a inventat porecla. Tata încercase numele de „Chuck” (dar mamei nu-i plăcea: „Chuck? Sună a cowboy!”). Dar pentru că tot timpul strigam din spatele curţii „Mamăăă!” sau „Robertaaa!”, domnişoara Thelma s-a enervat într-o zi şi mi-a zis:

— Strigi ca un cocoş de munte, băiete! Chickurigu!

Soră-mea, care încă nu mergea la şcoală, a continuat:

— Chickurigu! Chickurigu!

Aşa că m-am căptuşit cu „Chick”. Cred că din cauza asta n-o prea înghiţea tata pe domnişoara Thelma. Acum îi spunea mamei, zâmbind larg:

— M-am tot gândit la tine, Posey.
— Mulţumesc, i-a răspuns mama.
S-a întors spre mine.
— Acu' nu îţi mai pot arunca mingi, Chickurigu! Sunt prea bătrână! a zis râzând.
Eram la ea în maşină, în drum spre cartierul „La Apartamente", bănuiam eu. Mi se părea aiurea că mama o s-o aranjeze pe domnişoara Thelma. Dar atunci ştiam atât de puţin despre ultimii ani din viaţa mamei! Fusesem prea prins cu problemele mele.
Pe drum, am văzut primii oameni pe stradă. Un bătrân încovoiat şi bărbos căra o greblă spre garaj. Mama i-a făcut cu mâna şi el i-a răspuns. Am mai văzut o femeie cu părul de culoarea îngheţatei de vanilie, purtând capot şi stând pe veranda casei. Mama i-a făcut şi ei cu mâna, iar ea a răspuns cu acelaşi gest.
După ce am parcurs o parte din drum, am dat de străzi mai înguste şi mai proaste. Am cotit pe o alee acoperită de pietriş şi am ajuns la o casă de două familii, în faţa căreia se afla o verandă acoperită, flancată de uşile spre pivniţă, care aveau mare nevoie de vopsea. Pe stradă erau parcate mai multe maşini. În curtea din faţă era o bicicletă care zăcea într-o rână. Domnişoara Thelma a parcat maşina şi a scos cheile.
Şi ne-am trezit direct în casă. În dormitor erau lambriuri şi mochetă oliv. Patul cu baldachin era dărăpănat. Domnişoara Thelma s-a aşezat pe el, sprijinindu-se de două perne.
— Ce s-a întâmplat? am întrebat-o pe mama.
A clătinat din cap ca şi cum ar fi vrut să spună „Lasă-mă" şi a început să-şi desfacă geanta. Am auzit nişte copii din altă cameră chiţăind, dar şi sunetul înfundat al televizorului şi zgomotul de farfurii mutate pe masă.
— Ei cred că eu dorm, a spus domnişoara Thelma în şoaptă.
A privit-o pe mama în ochi.
— Posey, acum chiar că ţi-aş fi recunoscătoare, începem?

— Desigur, a răspuns mama.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Nu-i spun că l-am văzut pe tata. Vine şi la următorul meu meci şi dă din cap încurajator când ajung la bază. De data asta fac şi eu acelaşi gest, discret, dar îl fac. Şi fac un trei din trei, un home run şi două duble.

Şi o ţinem tot aşa câteva săptămâni. El stă în tribune. Urmăreşte meciul. Iar eu nimeresc mingea de parcă ar fi lată de două picioare. În sfârşit, după un meci în deplasare în care am reuşit multe home run, mă aşteaptă la autobuzul echipei. Are o jachetă albastră şi o helancă albă. Îi observ firele argintii de la tâmple. Îşi ridică bărbia când mă vede, ca şi cum ar s-ar fi luptat cu adevărul că eram mai înalt decât el acum. Iată primele cuvinte pe care le rosteşte:

— Întreabă-l pe antrenor dacă pot să te duc eu înapoi la campus.

Aş putea face orice în clipa asta. Aş putea să plec. I-aş putea spune să se ducă naibii. Aş putea să nu-i dau nicio atenţie, aşa cum a făcut el cu noi atâţia ani.

I-aş putea pomeni de mama.

Dar eu fac ce-mi spune el. Cer permisiunea să nu mă întorc în campus cu autobuzul. El respectă autoritatea antrenorului meu, iar eu respect autoritatea tatălui meu. Şi astfel lumea are sens, dacă ne comportăm cu toţii ca nişte bărbaţi adevăraţi.

— Nu ştiu, Posey, a zis domnişoara Thelma. Numai printr-o minune.

Se uita în oglinda pe care o ţinea în mână. Iar mama scotea din geantă borcănaşe şi flacoane împodobite.

— Asta e geanta mea cu minuni, a spus.

— Da! Da’ n-ai şi vreun leac pentru cancer pe-acolo?

Mama i-a arătat un flacon:

— Am cremă de faţă.

Domnişoara Thelma a râs.

— Crezi că e o prostie, Posey?

— Ce anume, drăguţă?

— Că vreau să arăt bine… în situaţia în care sunt.

— Nu e nimic în neregulă cu asta, dacă asta vrei să ştii.

— Băieţii şi fetele mele sunt departe. Şi micuţii lor, la fel. Aş vrea să par sănătoasă, de dragul lor, înţelegi? N-aş vrea să-şi facă griji dacă mă văd că arat ca o epavă.

Mama i-a întins crema pe faţă, făcând mişcări circulare cu palmele.

— N-ai cum să arăţi ca o epavă, îi zice.

— Cu mine vorbeşti, Posey?

Au râs iar.

— Mi-e dor de sâmbetele noastre, câteodată, a spus domnişoara Thelma. Ne distram de minune, nu?

— Ne cam distram, a răspuns mama.

— Ne cam distram, a repetat domnişoara Thelma.

Şi-a închis ochii pentru ca mâinile mamei să-şi poată face treaba.

— Mama ta e cea mai bună parteneră pe care am avut-o vreodată, Chickurigu.

Nu eram sigur de ce vrea să spună.

— Aţi lucrat la salonul de cosmetică? am întrebat-o.

Mama a zâmbit.

— Nu. Oricât aş fi încercat, n-aş fi putut face pe nimeni să arate mai bine, a zis domnişoara Thelma.

Mama a pus capacul la flaconul cu cremă de faţă şi a luat un alt borcănaş. I-a desfăcut capacul şi a înmuiat un bureţel în lichidul dinăuntru.

— Poftim? am răspuns. Nu pricep.

Ţinea buretele ca un pictor care se pregăteşte să atingă pânza cu pensula.

— Am lucrat amândouă ca menajere, mi-a spus. Văzând expresia de pe chipul meu, mama mi-a arătat un deget mustrător.

— Cum credeai că am reuşit să vă ţin în facultate?

În primul an de facultate am pus pe mine cinci kilograme, numai fibră, care îşi spuneau cuvântul când jucam baseball. La lovitură eram în primii cincizeci de jucători din ţară. Am urmat îndemnul tatei şi am participat la mai multe întreceri care erau, de fapt, probe la care ne urmăreau trimişi ai cluburilor, adică bărbaţi în vârstă care stăteau în lojă, aveau agende şi fumau trabuc. Unul dintre ei s-a apropiat de noi într-o zi, după un meci.

— E băiatul dumneavoastră? l-a întrebat pe tata.

Suspicios, tata a dat din cap că da. Tipul chelea, avea nasul borcănat şi sub jacheta uşoară pe care o purta i se vedea bluza de piele.

— Sunt de la St. Louis Cardinals.

— I-auzi! a replicat tata.

Iar eu nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie.

— S-ar putea să avem un post disponibil.

— I-auzi! a zis tata iar.

— O să fim cu ochii pe băiatul dumneavoastră, în caz că-l interesează.

Omul oftă adânc, făcând un zgomot ud. A scos o batistă în care şi-a suflat nasul.

— Ideea e, a spus tata, că cei de la Pittsburgh s-au băgat primii. Îl urmăresc pe băiatul meu de ceva vreme.

Omul privi îndelung bărbia tatălui meu, ce se mişca din cauza gumei de mestecat.

— I-auzi! a răspuns bărbatul.

Bineînţeles că era o noutate pentru mine. Odată plecat bărbatul acela, m-am repezit la tata cu întrebări. Când a fost asta? Oare tipul vorbea serios? Chiar mă aveau în vizor cei de la Pittsburgh?

— Ce contează? m-a întrebat tata. Asta nu schimbă cu nimic ce ai tu de făcut, Chick. Trebuie să joci, să lucrezi cu antrenorii şi să fii gata la momentul potrivit. Lasă-mă pe mine să mă ocup de restul.

Am încuviinţat ascultător. Începeau să mi se învârtă rotiţele.

— Dar cu şcoala cum rămâne?

S-a scărpinat în barbă.

— Ce-i cu şcoala?

Mi-a revenit în minte chipul mamei însoţindu-mă prin bibliotecă. Dar am încercat să nu mă gândesc la asta.

— St. Louis Caaardinals, a subliniat tata, pronunţând acest nume încet şi lung.

A scurmat un pic cu pantoful în iarbă. Apoi a zâmbit. Eram atât de mândru! M-a întrebat dacă vreau o bere şi am zis că da. Şi-am băut o bere împreună, ca doi bărbaţi.

— Tata a venit la un meci.

Vorbeam la telefon în dormitorul din campus. Trecuse ceva vreme de la prima vizită a tatei, dar până atunci nu mă încumetasem.

— A! a reuşit mama să articuleze.

— A venit singur, am adăugat repede.

Nu ştiu de ce mi s-a părut important s-o spun.

— I-ai spus surorii tale?

— Nu.

Încă o pauză lungă.

— Ai grijă să te ţii de şcoală, Charley.

— O să am.

— Asta contează.

— Ştiu.

— Învăţătura este totul, Charley. Numai aşa poţi face ceva în viaţă.

Aşteptam să-mi spună mai mult. Aşteptam o poveste oribilă despre ceva oribil. Am aşteptat, ca toţi copiii cu părinţi divorţaţi, să primesc dovezi care să mă dea peste cap, să mă-ndrepte spre o alegere sau alta. Dar mama nu vorbea niciodată despre motivul pentru care tata ne părăsise. Niciodată nu a muşcat momeala pe care Roberta şi cu mine i-o întindeam, în căutare de ură sau amărăciune. Nu făcea decât să-şi înghită vorbele. Înghiţea cuvintele,

înghiţea discuţia. Înghiţise şi ce se-ntâmplase între ei doi, indiferent ce-o fi fost.

— Nu te deranjează că eu şi cu tata ne întâlnim?

— Tata şi cu mine, m-a corectat.

— Tata şi cu mine, am aprobat-o exasperat. Nu te deranjează, nu?

A oftat.

— Nu mai eşti copil, Charley.

Dar oare de ce mă simţeam exact ca un copil?

Acum, când îmi aduc aminte, înţeleg că erau multe lucruri pe care nu le ştiam pe-atunci. Nu ştiam cum a reacţionat ea la auzul veştii. Nu ştiu dacă a înfuriat-o sau a speriat-o. Sigur că nu ştiam, când eram la bere cu tata, că acasă facturile erau plătite, în parte, cu banii pe care mama îi câştiga făcând curăţenie în casele altora împreună cu femeia care ne făcea nouă curat în casă pe vremuri.

Acum erau amândouă în dormitor şi eu le priveam. Domnişoara Thelma stătea în pat sprijinită de perne, iar mama manevra bureţeii de machiaj şi dermatografele.

— De ce nu mi-ai spus? am întrebat-o.

— Ce să-ţi spun? a răspuns.

— Că ai fost nevoită să… ştii tu, ca să câştigi bani.

— Să frec podele? Să spăl rufe?

Mama a chicotit şi a continuat:

— Nu ştiu. Poate din cauza felului în care mă priveşti în clipa asta.

A oftat.

— Întotdeauna ai fost orgolios, Charley.

— Ba nu! m-am repezit eu.

A ridicat din sprâncene, iar apoi s-a aplecat din nou asupra feţei domnişoarei Thelma. A mormăit:

— Dacă zici tu!

— Nu mă lua cu asta! am spus.

— Cu ce?

— Cu ce-ai spus. „Dacă zici tu.”

— N-am spus nimic, Charley.

— Ba ai spus.
— Serios?
— Nu eram orgolios. Dar...
Vocea mi-a cedat. Ce făceam? După o jumătate de zi cu mama mea care murise, ne certam din nou?
— Nu-i nicio ruşine să ai nevoie de o slujbă, Chickurigu, mi-a zis domnişoara Thelma. Dar io nu mă pricepeam la altceva. Iar maică-ta a zis „Ia să vedem ce-i cu treaba asta!”, iar io am întrebat-o: „Vrei să fii menajeră, Posey?!” Şi mi-a zis: „Dacă îi de nasul tău să faci curat într-o casă, atunci de ce n-ar fi şi de-al meu?” Mai ţii minte, Posey?
Mama a tras aer în piept.
— N-am zis „îi”.
Domnişoara Thelma a izbucnit în râs.
— Aşa e! N-ai zis, sunt sigură că n-ai zis. N-ai spus „îi”.
Acum râdeau amândouă. Mama încerca să lucreze sub ochii domnişoarei Thelma.
— Nu te mişca! i-a spus, dar au continuat să râdă.

— Cred că mama ar trebui să se recăsătorească, mi-a spus Roberta o dată, când sunasem acasă de la facultate.
— Ce tot spui?
— E încă drăguţă. Dar nimeni nu rămâne aşa o veşnicie. Nu mai e aşa de slabă cum era.
— Dar ea nu vrea să se căsătorească.
— De unde ştii?
— N-are nevoie să se căsătorească. Pricepi, Roberta?
— Dacă nu-şi găseşte pe cineva repede, n-o s-o mai vrea nimeni.
— Încetează!
— Poartă burtieră, Charley. Am văzut-o.
— Ce-mi pasă mie, Roberta? Dumnezeule!
— Te crezi aşa de breaz pentru că eşti student...
— Termină!
— Ştii cântecul ăla, *Yummy, Yummy, Yummy*? Mi se pare prostesc. De ce-l dau tot timpul la radio?
— Ţi-a zis ea că se căsătoreşte?

— Poate mi-a zis.

— Nu glumesc, Roberta. Ce ţi-a spus?

— Nu mi-a spus nimic, pricepi? Da’ cine ştie unde dracu’ e tata! Iar mama n-ar trebui să fie mereu singură.

— Nu mai înjura!

— Pot să spun ce vreau, Charley. Nu eşti şeful meu.

Roberta avea cincisprezece ani. Eu aveam douăzeci. Habar n-avea de tata, că mă întâlnisem şi vorbisem cu el. Ea voia ca mama să fie fericită. Eu voiam ca mama să rămână aceeaşi. Trecuseră nouă ani de la acea dimineaţă însorită de duminică, când mama strânsese în pumn cerealele vărsate de mine. Nouă ani de când nu mai eram o familie.

Aveam un curs de latină la facultate şi, într-o zi, am ajuns la cuvântul „divorţ”. Întotdeauna crezusem că rădăcina lui înseamnă „a despărţi”. Dar cuvântul vine, de fapt, de la „divertere”, care înseamnă „a abate, a devia”.

Cred că aşa stau lucrurile. Un divorţ te abate, te face să te îndepărtezi de tot ce credeai că ştii şi de tot ce credeai că vrei şi te duce spre alte lucruri, cum ar fi discuţiile despre burtiera mamei şi dacă ar trebui să se recăsătorească sau nu.

Chick alege

Vă voi povesti despre două zile din viaţa mea de student. Ele reprezintă momentul cel mai bun şi momentul cel mai prost ale acestei perioade. Momentul bun a fost în anul doi, în semestrul de toamnă. Campionatul de baseball nu începuse încă, aşa că aveam timp să îmi petrec vremea prin campus. Într-o noapte de joi, după ce dădusem examenele parţiale, membrii uneia dintre frăţii dădeau o mare petrecere. Era întuneric, dar plin de petrecăreţi. Muzica vuia. Neoanele speciale aruncau luciri fosforescente pe posterele de pe pereţi şi pe toată lumea de la petrecere. Râdeam zgomotos şi dădeam noroc cu paharele din plastic pline cu bere.

La un moment dat un tip cu părul lung şi lins a sărit pe un scaun şi a-nceput să dea din buze în ritmul muzicii, de parcă interpreta un cântec de Jefferson Airplane, şi imediat ne-am luat la întrecere. Am căutat în coşurile pline cu discuri o piesă potrivită pentru „spectacol".

Nu ştiu ale cui erau discurile, dar am reperat unul neobişnuit şi am strigat la amicii mei: „Staţi! Ia uitaţi-vă la ăsta!" Era acel album al lui Bobby Darin pe care îl punea mama când eram copii. Poza de pe copertă îl arăta îmbrăcat într-un smoching alb, cu o freză scurtă şi linsă.

— Îl ştiu pe-ăsta! am zis. Ştiu toate versurile.

— Ei, pe dracu'! a ripostat un amic.

— Pune discul! a spus altul. Ia uitaţi-vă la fraierul ăsta!

Am umblat la platane şi am fixat acul pe piesa *Simţi sufletul vibrând.* Când a început, au încremenit, pentru că nu era rock-and-roll nici pe departe. M-am trezit acolo cu cei doi prieteni ai mei. S-au uitat jenaţi unul la celălalt şi au arătat spre mine, în timp ce dansau dând din şolduri. Dar eu eram tare relaxat şi mă gândeam: „Cui îi pasă?" Când s-au auzit în boxe trompetele şi clarinetele, am rostit cuvintele pe care le ştiam pe de rost:

Te plimbi pe stradă sau petreci,
Ori singur eşti visând,
Când ochii dragi îi întâlneşti,
Simţi sufletul vibrând.

Ţineam ritmul pocnind din degete precum cântăreţii de la emisiunea lui Steve Allen. Toţi au început să râdă şi să strige: „Aşa! Hai, meştere!” Iar eu mă prosteam tot mai tare. Probabil că nimeni nu credea că ştiam toate versurile pieselor de la un album aşa de siropos.

Oricum, când am terminat am fost ovaţionat, iar prietenii mei m-au luat de mijloc. Am început să ne înghiontim, râzând şi făcând mişto.

În seara aceea am cunoscut-o pe Catherine. De aceea spun că e vorba despre momentul de vârf al experienţei mele studenţeşti. Se uitase la „spectacol” împreună cu câteva prietene. Când am zărit-o, m-am înfiorat, chiar dacă dădeam din mâini şi cântam. Purta o bluză fără mâneci din bumbac roz şi o pereche de jeanşi mulaţi. Avea un ruj de culoarea căpşunei şi ţinea ritmul pocnind din degete, în timp ce eu cântam piesa lui Bobby Darin. Nici astăzi nu ştiu dacă m-ar fi băgat în seamă dacă nu m-aş fi făcut de râs.

— De unde ştii cântecul? m-a întrebat, apropiindu-se în timp ce eu îmi luam bere din butoiaş.

— De la… mama mea, i-am răspuns.

M-am simţit ca un idiot. Cine începe o conversaţie cu „mama mea”? Dar se pare că îi plăcuse ideea şi, mai târziu, povestea noastră a început de la ea.

În ziua următoare am aflat notele. Erau bune: doi de 10, doi de 9. Am sunat-o pe mama la serviciu. I-am spus de examene, de Catherine, de cântecul lui Bobby Darin. Părea fericită că o sunasem în miezul zilei. Din zgomotul acela al uscătoarelor de păr mi-a strigat: „Sunt atât de mândră de tine, Charley!”

Acesta a fost momentul de vârf.

M-am lăsat de facultate un an mai târziu.
Acesta a fost momentul nefast.

M-am lăsat de facultate că să joc baseball în liga a doua, la sfatul tatei, iar mama nu şi-a revenit niciodată. Mi se oferise un loc la Pittsburgh Pirates ca să joc în sezonul de iarnă, în speranţa că voi ajunge pe lista oficială din liga a doua. Tata a simţit că era momentul potrivit.

— Nu poţi progresa dacă joci cu copii de facultate, obişnuia să spună.

Prima dată când am adus vorba de asta, mama a ţipat:

— Nici să nu te gândeşti!

Iar mie nici prin gând nu mi-a trecut s-o iau în seamă.

Am mers la secretariat să anunţ că renunţ, mi-am pus bagajul în rucsacul de marinar şi am plecat. Mulţi tineri de vârsta mea erau trimişi în Vietnam. Dar avusesem noroc şi trăsesem un număr mic la loteria înrolărilor, iar tata, care era veteran, a răsuflat uşurat.

— N-ai tu nevoie de o încurcătură ca asta, mi-a spus.

Iar eu am jucat cum mi-a cântat el. M-am înscris într-un club de liga a doua din San Juan, Puerto Rico, şi s-a zis cu viaţa mea de student. Ce-aş mai putea spune? Oare mă sedusese baseballul, sau aprobarea tatălui meu? Ambele, presupun. Era ceva firesc, ca şi cum m-aş fi întors urmărind firimiturile pe care le presărasem când eram şcolar, înainte ca lucrurile să se prăbuşească peste mine, înainte să înceapă viaţa mea de băiat al mamei.

Îmi amintesc că am sunat-o de la motelul din San Juan. Zburasem direct de la facultate şi fusese prima mea călătorie cu avionul. Nu voisem să trec pe-acasă pentru că ştiam că va face o scenă.

— Aveţi un apel cu taxă inversă de la fiul dumneavoastră, a spus operatorul cu accent spaniol.

Mama a rămas uluită când a înţeles unde eram, când şi-a dat seama ce făcusem. Vocea-i era albă. M-a întrebat ce fel de haine am şi cum mâncam. Parcă citea dintr-o listă de întrebări.

— Locul în care stai e în siguranţă?

— În siguranţă? Cred că da.

— Pe cine mai cunoşti acolo?

— Pe nimeni. Dar sunt băieţii din echipă. Am şi un coleg de cameră. E de undeva din Indiana sau Iowa.

— Aha.

Apoi tăcere.

— Mamă, mă pot întoarce la facultate oricând.

De data asta tăcerea a durat şi mai mult. A mai spus un singur lucru înainte să închidem:

— Să te întorci e mai greu decât crezi.

Presupun că mai tare de atât nu i-aş fi putut frânge inima, oricât m-aş fi străduit.

Faci tot ce poți

Domnişoara Thelma a închis ochii şi şi-a lăsat capul pe spate. Mama a continuat s-o machieze. Îi curăţa faţa fostei ei partenere cu un bureţel, iar pe mine mă încercau diverse emoţii. Întotdeauna am crezut că ce scrie după numele omului e important: Chick Benetto, *jucător profesionist de baseball*, nu Chick Benetto, *agent de vânzări*. Iar acum aflam că după Posey Benetto, *asistentă medicală*, şi Posey Benetto, *cosmeticiană*, urma Posey Benetto, *menajeră*. Faptul că decăzuse atât mă înfuria.

— Mamă, am întrebat-o oprindu-mă, de ce n-ai luat bani de la tata?

A ridicat capul.

— N-am vrut să primesc de la el.

— Îhî, a adăugat domnişoara Thelma.

— Ne-am descurcat, Charley.

— Îhî, v-aţi descurcat.

— De ce nu te-ai întors la spital?

— Nu m-au vrut.

— De ce nu te-ai luptat?

— Asta te-ar fi mulţumit pe tine?

A oftat.

— Pe vremea aceea lucrurile nu erau ca acum, când oamenii se dau în judecată pentru te miri ce. Era singurul spital din zonă. Nu puteam să plecăm din oraş pur şi simplu. Aici era casa noastră. Iar tu şi sora ta trecuserăţi deja prin multe. Nu-i mare scofală. Mi-am găsit de lucru.

— Să faci curăţenie în casele altora, am mormăit eu.

Şi-a lăsat mâinile în jos.

— Mie nu mi-e ruşine de asta cum îţi este ţie, a spus.

— Dar…

Nu-mi găseam cuvintele.

— Dar nu ai putut lucra unde îţi doreai.

Mama s-au uitat la mine cu o sclipire sfidătoare.

— Am făcut exact ce mi-am dorit, mi-a zis. Am fost mamă.

Apoi s-a lăsat tăcerea. Într-un sfârşit, domnişoara Thelma a deschis ochii.

— Da' tu ce mai faci, Chickurigu? Doar nu mai intri pe teren să joci baseball?

Am clătinat din cap.

— Mă gândeam eu, mi-a spus. Baseballul e pentru tineri. Da' tu pentru mine o să fii mereu un băieţel serios cu mănuşa în mână.

— Acum Charley are nevastă şi copii, a zis mama.

— Da?

— Şi o slujbă bună.

— Ei, poftim! Domnişoara Thelma şi-a lăsat capul pe spate. Atunci îţi merge foarte bine, Chickurigu. Foarte bine.

Se înşelau amândouă. Nu-mi mergea bine.

— Am o slujbă oribilă, am spus.

— Ei bine… a ridicat din umeri domnişoara Thelma. Se-ntâmplă. Nu poate fi mult mai rău decât e să freci cada din baie, nu?

A surâs.

— Faci tot ce poţi ca să-ţi ţii familia. Nu-i aşa, Posey?

Le-am privit terminându-şi treaba. M-am gândit la numărul de ani pe care domnişoara Thelma i-a petrecut dând cu aspiratorul şi frecând căzi pentru a-şi hrăni copiii, la părul câtor femei fusese şamponat şi vopsit de mama ca să ne poată hrăni. Iar eu? Eu jucasem zece ani, dar voiam douăzeci. Mi s-a făcut ruşine.

— Da' ce e rău la slujba ta? m-a întrebat domnişoara Thelma.

Imediat am văzut în faţa ochilor biroul de vânzări, cu birouri de oţel şi neoane chioare.

— Nu voiam să fiu un om oarecare, am îngăimat eu.

Mama şi-a ridicat privirea.

— Dar ce-nseamnă oarecare, Charley?

— Un om pe care-l uiţi.

Din camera cealaltă s-au auzit chicotelile copiilor. Domnişoara Thelma a întors capul într-acolo. A zâmbit.
— Asta mă împiedică pe mine să fiu uitată.
A închis ochii pentru ca mama să poată s-o machieze pe pleoape. A tras aer în piept şi s-a lăsat în pat.
— Dar nu mi-am ţinut familia unită, am izbucnit.
Mama şi-a dus degetul la gură, făcându-mi semn să tac.

Pentru dragul meu Charley, în ziua nunţii lui

Ştiu că aceste bileţele ţi se par prosteşti. De-a lungul anilor, te-am văzut strâmbându-te când ţi le dădeam. Dar uneori vreau să-ţi spun unele lucruri importante şi vreau să le spun limpede, iar scrisul mă ajută. Aş fi vrut să scriu mai bine. Aş fi vrut să merg la facultate. Cred că, dacă aş fi mers, aş fi studiat engleza şi poate că vocabularul meu s-ar fi îmbunătăţit. De atâtea ori simt că folosesc aceleaşi cuvinte iar şi iar, ca o femeie care poartă aceeaşi rochie zi de zi. Ce plictisitor!

Ce vreau să-ţi spun, Charley, este că te căsătoreşti cu o fată minunată. În multe privinţe, mă gândesc la Catherine ca la Roberta. Ca la o fiică. E blândă şi răbdătoare. Aşa cum ar trebui să fii şi tu cu ea, Charley.

Iată ce vei afla despre căsătorie: trebuie să munciţi amândoi la ea. Şi trebuie să *iubiţi* trei lucruri:

1) Unul pe celălalt
2) Copiii voştri (Când o să aveţi! Aluzie! Aluzie!)
3) Căsnicia voastră

Ar putea exista momente în care să vă certaţi, iar uneori tu şi cu Catherine nici n-o să vă mai înghiţiţi. Dar exact în aceste momente trebuie să vă iubiţi căsnicia. Ea e ca o a treia fiinţă. Să vă uitaţi la fotografiile de la nunta voastră. Să priviţi amintirile

comune pe care le aveţi. Dacă veţi crede în ele, ele vă vor uni din nou.

Sunt foarte mândră de tine astăzi, Charley. Îţi las acest bilet în buzunarul de la smoching pentru că ştiu cum pierzi lucrurile.

Te iubesc în fiecare zi!

Mama

(din însemnările lui Chick Benetto, circa 1974)

Să ajungi în vârf

Încă nu v-am povestit cel mai bun lucru şi, de asemenea, despre cel mai rău, care mi s-au întâmplat pe plan profesional. Am ajuns în World Series, ceea ce în baseball înseamnă cât de sus se poate. Aveam doar douăzeci de ani. Prinzătorul de rezervă de la The Pirates şi-a scrântit glezna la începutul lui septembrie şi au avut nevoie de înlocuitor, aşa că m-au chemat pe mine. N-am uitat ziua în care am păşit în vestiarul mochetat. Nu-mi venea să cred că e atât de mare. Am sunat-o pe Catherine de la un telefon public – ne căsătoriserăm cu şase luni în urmă – şi i-am repetat ca un papagal: „Nu-mi vine să cred!"

După câteva săptămâni, echipa The Pirates a câştigat trofeul. Aş minţi dacă aş spune că am avut vreo contribuţie, de vreme ce era deja pe primul loc când m-am transferat. Am reuşit patru aruncări în turul final, iar în retur am trimis mingea spre extrema dreaptă. A fost prinsă, iar eu am ieşit din joc. Dar mi-amintesc că mi-am spus: „E un început. Pot să fac asta".

Nu era un început. Nu pentru mine. Am ajuns în World Series, dar am fost învinşi de Baltimore Orioles în cinci partide. Nici măcar n-am ajuns să atac. Ultima partidă a fost o înfrângere cu 5-0 şi, după autul final, am rămas pe băncile de rezervă şi m-am uitat să-i văd pe cei de la Baltimore alergând pe teren şi sărbătorindu-şi victoria, făcând cu toţii o grămadă uriaşă în dreptul jucătorului defensiv. Celorlalţi li se părea că învingătorii sunt în extaz. Dar mie mi se păreau eliberaţi, ca şi cum tensiunea ar fi fost, în sfârşit, eliminată.

N-am mai revăzut imaginea aceea niciodată, dar uneori tot mai visez la ea. Mă văd şi pe mine în grămada aceea.

Dacă The Pirates ar fi câştigat campionatul, în Pittsburgh ar fi avut loc o paradă. Dar, pentru că pierduserăm în deplasare, ne-am dus într-un bar din Baltimore, pe care l-

am rezervat pentru noi. În vremurile acelea înfrângerea trebuia spălată cu băutură, iar noi am spălat-o pe a noastră temeinic. Fiind cel mai nou membru al echipei, am stat mai mult să-i ascult pe cei mai vechi bombănind. Am băut ce mi-au dat să beau. Am înjurat laolaltă cu ei. Deja se crăpa de ziuă când ne-am împleticit spre ieşire.

Câteva ore mai târziu am luat avionul ca să mergem acasă – pe atunci toată lumea zbura la categoria „comercial” – şi cei mai mulţi dintre noi au tras câte un pui de somn ca să le treacă mahmureala. La aeroport ne aştepta un şir de taxiuri. Ne-am dat mâna. Ne-am spus: „Ne vedem anul viitor!” Uşile fiecărui taxi s-au închis pe rând; poc, poc, poc.

În antrenamentul pe care l-am avut anul următor, în luna martie mi-am nenorocit genunchiul. Mă aruncam spre baza a treia, piciorul mi s-a blocat şi jucătorul care trebuia să fie în atac a căzut peste mine, iar eu am simţit o lovitură cum nu mai simţisem niciodată. Doctorul a zis că mi s-au rupt ligamentul anterior, cel posterior şi cel median – cele trei părţi care se distrug în accidentele la genunchi.

Cu timpul, m-am vindecat. M-am apucat să joc baseball iar. Dar în următorii şase ani nu m-am mai apropiat de ligile principale, chiar dacă m-am străduit din răsputeri, chiar dacă mi se părea că joc bine. Pierdusem ceva. Singurele dovezi ale perioadei pe care o petrecusem în ligile importante erau clasamentul din 1973, tipărit în ziar, şi cartea mea de vizită ca jucător, cu o fotografie care mă arăta serios, ţinând o bâtă. Numele era scris cu litere de mână, iar cartonul mirosea a gumă de mestecat. Clubul îmi trimisese două cutii cu astfel de cărţi de vizită. I-am trimis una tatei. Pe cealaltă am păstrat-o eu.

O carieră scurtă în baseball este numită „o ceaşcă de cafea”, şi eu de asta am avut parte, dar fusese o ceaşcă de cafea băută la cea mai bună masă din cea mai bună cafenea din oraş.

Ceea ce era, desigur, şi bine, şi rău.

Cele şase săptămâni petrecute la The Pirates au fost cele mai frumoase din viaţa mea. Reflectoarele mă făcuseră să mă simt nemuritor. Îmi lipsea vestiarul imens, mochetat. Mi-era dor să mai merg cu colegii mei prin aeroporturi, sub privirile suporterilor. Mi-era dor de mulţimea de oameni din stadioanele acelea mari, de bliţuri, de ovaţiile puternice, de acea măreţie. Mi-era amarnic de dor de ea. Şi tata simţea acelaşi dor. Ne unea aceeaşi sete de revenire, nerostită, incontestabilă.

Aşa că m-am agăţat de baseball mult timp după ce ar fi trebuit să mă las. Am mers dintr-un oraş de liga a doua în altul, tot crezând, aşa cum cred sportivii adesea, că voi fi primul care va sfida îmbătrânirea. Am târât-o pe Catherine cu mine prin toată ţara. Am avut apartamente în Portland, Jacksonville, Albuquerque, Fayetteville şi Omaha. Catherine a avut trei doctori cât timp a fost însărcinată.

Maria s-a născut în Pawtucket, Rhode Island, la două ore după o partidă pe care o urmăriseră vreo optzeci de spectatori, înainte ca ploaia să-i împrăştie. A trebuit să iau un taxi ca să ajung la spital. Eram aproape la fel de ud pe cât fusese fiica mea când venise pe lume.

Curând am renunţat la baseball.

Şi nimic din ce am încercat după aceea nu m-a mulţumit. Am pornit propria afacere şi am pierdut bani. Am căutat un post de antrenor, dar n-am găsit. În cele din urmă, un tip mi-a oferit o slujbă în vânzări. Avea o firmă care fabrica recipiente de plastic pentru hrană şi produse farmaceutice. Am acceptat. Munca era monotonă. Programul era plictisitor. Mai rău, am primit slujba numai pentru că angajatorii se gândiseră că voi putea încheia contracte mai bune stârnind pasiunea bărbaţilor de a vorbi despre sport.

E ciudat. O dată am cunoscut un tip care făcuse alpinism. L-am întrebat ce era mai greu, urcuşul sau coborâşul? Mi-a spus că, fără-ndoială, coborârea, pentru că la urcare eşti atât de concentrat să ajungi în vârf, că eviţi greşelile.

— Versantul celălalt al muntelui este o luptă împotriva naturii umane, mi-a spus. Când cobori trebuie să ai tot atâta grijă de tine câtă ai avut când ai urcat.

Aş putea petrece mult timp vorbindu-vă despre viaţa pe care am avut-o după ce-am renunţat la baseball. Dar ceea ce tocmai am povestit spune cam totul.

Lucru deloc surprinzător, tata a cam dispărut odată cu cariera mea sportivă. E drept, a venit să vadă copilul de câteva ori. Dar nu era atât de interesat de nepoată aşa cum crezusem eu. Cu timpul, am avut din ce în ce mai puţine lucruri despre care să vorbim. El şi-a vândut magazinele de băuturi şi a investit într-o afacere cu o companie de distribuţie, din care câştiga binişor, fără să se agite prea mult. E ciudat. Chiar dacă aveam nevoie de o slujbă, el nu mi-a oferit una niciodată. Bănuiesc că petrecuse prea mult timp modelându-mă să fiu altfel decât el, pentru a putea să mă lase să fiu la fel.

Oricum n-ar fi contat. Baseballul era teritoriul nostru comun şi, fără el, ne-am rătăcit ca două bărci în derivă. Şi-a cumpărat un apartament într-o suburbie din Pittsburgh, s-a înscris la un club de golf şi a făcut o formă uşoară de diabet, fiind nevoit să ţină regim şi să-şi facă singur injecţii.

Şi aşa, bătrânul s-a retras iarăşi din scenă, preferând să dea câte un telefon din când în când şi să trimită o felicitare de Crăciun. A făcut-o cu aceeaşi uşurinţă cu care apăruse ca din senin în anii studenţiei mele.

Poate vă întrebaţi dacă a explicat vreodată ce s-a întâmplat între el şi mama. Nu, n-a explicat. Pur şi simplu a spus că „n-a mers”. Dacă insistam, adăuga „n-ai cum să înţelegi”. Lucrul cel mai rău pe care l-a spus vreodată despre mama a fost: „E o femeie tare încăpăţânat”.

Era ca şi cum s-ar fi înţeles amândoi să nu vorbească niciodată despre ceea ce i-a despărţit. Le-am pus această întrebare amândurora, dar numai tata a plecat ochii când a răspuns.

A doua vizită ia sfârşit

— Posey, a şoptit domnişoara Thelma, o să mă duc un pic pe la nepoţii mei.

Arăta mult mai bine decât atunci când sunase la uşa mamei mele. Faţa îi era întinsă, iar ochii şi buzele erau frumos machiate. Mama îi pieptănase frumos şuviţele vopsite portocaliu. Mi-am dat seama că domnişoara Thelma e o femeie atrăgătoare şi că în tinereţe fusese, fără-ndoială, o frumuseţe.

Mama a sărutat-o pe obraz, şi-a închis trusa şi mi-a făcut semn să o urmez. Am mers în hol, unde o fetiţă cu codiţe se-ndrepta spre noi, zdupăind.

— Bunico! a spus. Te-ai trezit?

M-am tras înapoi, dar ea a trecut pe lângă noi fără să ne arunce nicio privire. După ea venea un băieţel – fratele ei, oare? – care s-a oprit în dreptul uşii şi şi-a dus degetul la gură. Am întins mâna, fluturând-o în faţa lui, dar nimic. E clar că eram invizibili pentru ei.

— Ce se-ntâmplă, mamă? am îngăimat eu.

Ea se uita la domnişoara Thelma, a cărei nepoată era acum pe pat. Cânta şi bătea din palme. Mama avea lacrimi în ochi.

— Şi domnişoara Thelma e pe moarte?

— Va fi curând, a răspuns mama.

M-am apropiat de ea.

— Te rog, mamă!

— M-a chemat, Charley.

Amândoi ne-am uitat spre pat.

— Domnişoara Thelma? Ea te-a chemat?

— Nu, dragule. Eu i-am venit în minte, asta e tot. A fost un gând. Şi-ar fi dorit să mai fiu în preajmă şi să o ajut să arate bine, nu ca o femeie roasă de boală. Aşa că am venit.

— Un gând? M-am uitat în jos. Nu înţeleg.

Mama a venit mai aproape. Vocea i s-a înmuiat.

— Charley, ai visat vreodată pe cineva care nu mai e printre noi şi ai vorbit cu acel cineva în vis? Lumea în care te duci atunci nu e aşa de departe de lumea în care sunt eu acum.

Şi-a pus o mână pe mâna mea.

— Cei care sunt în inima ta nu se sting niciodată cu-adevărat. Se pot întoarce la tine, chiar când te aştepţi mai puţin.

Fetiţa se juca cu părul domnişoarei Thelma în pat. Iar domnişoara Thelma zâmbea şi se uita la noi.

— O mai ţii minte pe bătrâna doamnă Golinski? m-a întrebat mama.

O mai ţineam minte. Era internată în spital, suferea de o boală incurabilă. Era pe moarte. Dar în fiecare zi îi spunea mamei despre cei care o „vizitau”, oameni din trecutul ei cu care vorbea şi râdea. Când mâncam de seară, mama ne povestea cum trăgea cu ochiul în salon şi o vedea pe bătrâna doamnă Golinski cu ochii închişi, zâmbind şi îngăimând cuvinte într-o conversaţie invizibilă. Tata zicea că e „nebună”. A murit o săptămână mai târziu.

— Nu era nebună, a spus mama acum.

— Atunci, domnişoara Thelma e…

— Aproape. Mama a mijit ochii, gânditoare. Cu cât te apropii mai mult, cu atât e mai uşor să vorbeşti cu cei răposaţi.

Un fior rece mi-a străbătut trupul.

— Asta înseamnă că şi eu sunt…

Am vrut să spun „pe moarte”. Am vrut să spun „dus”.

— Tu eşti fiul meu, mi-a şoptit. Asta eşti.

Aveam un nod în gât.

— Cât timp mai am?

— Ceva timp.

— Nu mult?

— Ce înseamnă „mult”?

— Habar n-am, mamă. O să fiu cu tine de-acum sau o să dispari într-o clipă?

— Într-o clipă poţi descoperi ceva cu adevărat important, mi-a zis ea.

Toate obiectele de sticlă din casa domnişoarei Thelma – ferestre, oglinzi, ecranul televizorului – au explodat brusc. Cioburile au zburat în jurul nostru de parcă am fi fost în vârtejul unui uragan. O voce a tunat de afară:

— CHARLES BENETTO! ŞTIU CĂ MĂ AUZI! RĂSPUNDE-MI!

— Ce să fac? am ţipat la mama.

A clipit calm, deşi cioburile se învârtejeau pe lângă ea.

— Depinde de tine, Charley, mi-a răspuns.

IV. NOAPTEA

Lumina soarelui pălește

„Când raiul îşi termină treaba cu bunica, s-o trimită înapoi. Mulţam'." Asta scrisese fiică-mea în cartea de oaspeţi, la înmormântarea mamei. O afirmaţie nonconformistă, cum fac adolescenţii. Dar poate că Maria ştia ea ceva, îmi ziceam eu acum, după ce o văzusem iar pe mama şi o auzisem explicând cum funcţiona lumea celor „morţi", cum amintirile despre ea o chemau înapoi.

Furtuna de cioburi de acasă de la domnişoara Thelma trecuse. A trebuit să strâng din ochi ca s-o opresc. Aşchii reci îmi şfichiuiau pielea, iar eu încercam să le scutur, dar chiar şi asta cerea mare efort. Mă simţeam tot mai slăbit. Ziua petrecută cu mama se întuneca.

— O să mor? am întrebat.

— Nu ştiu, Charley. Numai Dumnezeu ştie asta.

— Suntem în rai?

— Suntem în Pepperville Beach, ai uitat?

— Dacă am murit… Dacă mor, o să fiu cu tine?

A zâmbit.

— Deci *acum* vrei să fii cu mine!

Poate că aceste vorbe vi se par lipsite de afecţiune. Dar aşa era mama, puţin ciudată, puţin răutăcioasă. Aşa ar fi fost dacă am fi petrecut o zi împreună înainte să moară.

Şi avea dreptate, doar alesesem de atâtea ori să nu fiu cu ea. Eram prea ocupat. Eram prea obosit. Nu aveam chef de aşa ceva. La biserică? Nu, mersi. Cina? Îmi pare rău. Să-i fac o vizită? Nu pot, poate săptămâna viitoare.

Numeri orele pe care le-ai fi putut petrece cu mama ta. Ele fac cât o viaţă, de fapt.

M-a luat de mână. După ce am plecat de la domnişoara Thelma am mers înainte fără ţintă, iar peisajul s-a schimbat. Şi, ca nişte năluci, ne-am strecurat în vieţile oamenilor. Am recunoscut prietene vechi de-ale mamei. Erau şi bărbaţii pe care abia dacă-i cunoşteam, bărbaţi care

o admiraseră odată: un măcelar pe nume Armando, un inspector financiar pe care îl chema Howard, un ceasornicar cârn, pe care îl chema Gerhard. Mama a stat o clipă doar cu fiecare, surâzându-le sau zăbovind în faţa lor.

— Acum se gândesc la tine? am întrebat-o.

— Da, a aprobat ea.

— Şi ajungi la oricine se gândeşte la tine?

— Nu. Nu la oricine, mi-a răspuns.

Ne-am pomenit lângă un bărbat care se uita pe fereastră, apoi lângă altul, întins într-un pat de spital.

— Ce mulţi sunt! am spus.

— Erau nişte oameni cumsecade, Charley. Unii dintre ei văduvi.

— Ai ieşit în oraş cu ei?

— Nu.

— Dar te-au invitat?

— De multe ori.

— Dar acum de ce te întâlneşti cu ei?

— Cred că asta-i menirea femeilor.

Şi-a împreunat mâinile şi le-a ridicat, ascunzându-şi un mic zâmbet.

— E plăcut să se gândească oamenii la tine.

I-am studiat chipul. Era frumoasă, fără nicio îndoială, deşi se apropia de optzeci de ani, purta ochelari, iar părul, odată negru ca noaptea, era acum argintiu, ca un cer înnorat. Aceşti bărbaţi văzuseră femeia din ea, ceea ce eu nu văzusem niciodată. N-o cunoscusem niciodată ca Pauline, numele dat de părinţii ei, sau ca Posey, numele pe care i-l dăduseră prietenele ei. O cunoscusem numai ca „mama”, numele pe care i-l dădusem eu. Nu mi-o puteam închipui decât dându-ne de mâncare sau ducându-ne cu maşina la bowling.

— De ce nu te-ai recăsătorit? am întrebat-o.

— Zău, Charley! mi-a răspuns, îngustându-şi ochii.

— Nu, serios. După ce ne-am făcut mari, nu te simţeai singură?

A privit departe.

— Ba da, uneori. Dar apoi tu şi Roberta aţi avut propriii voştri copii, adică nepoţii mei. Iar eu le aveam pe doamnele de aici. Ştii, Charley, anii trec.

Am urmărit-o ridicând palmele şi zâmbind. Uitasem bucuria de a o asculta pe mama vorbind despre sine.

— Viaţa trece repede, nu-i aşa, Charley?

— Da, am bălmăjit.

— E mare păcat să pierzi timpul! Întotdeauna credem că aveam mult timp la dispoziţie!

Mă gândeam la zilele în care mă înecasem în băutură, la dimineţile în care dormisem târziu. Nopţile nu mi le mai aminteam. Risipisem tot acest timp ca să fug de mine însumi.

— Mai ţii minte, şi mama a început să râdă, când te-ai costumat în mumie de Halloween? Şi a plouat?

Mi-am lăsat ochii în jos. „*Mi-ai distrus viaţa.*”

Chiar şi atunci, mi-am zis, dădusem vina pe altcineva.

— Ar trebui să mănânci de seară, a spus.

Ne-am întors în bucătăria ei, la masa rotundă, pentru ultima oară. Avea acolo pui fript, orez galben, vinete coapte, toate calde. Mi-erau cunoscute, căci mama ni le gătise de sute de ori. Dar acum nu mă mai simţeam uimit în această cameră, ci agitat, neliniştit, de parcă aş fi ştiut că se va întâmpla ceva rău. Ea m-a privit lung, preocupată, iar eu am încercat să-i distrag atenţia.

— Povesteşte-mi despre familia ta, am rugat-o.

— Dar ţi-am povestit lucrurile astea, Charley.

Simţeam că-mi plesneşte capul.

— Mai povesteşte-mi o dată.

Şi mi-a povestit despre părinţii ei, amândoi imigranţi, care au murit înainte să mă nasc. Mi-a povestit despre cei doi unchi ai ei şi mătuşa nebună, care au refuzat să înveţe engleza şi care tot mai credeau în blestemele de familie. Mi-a povestit despre verişorii ei, Joe şi Eddie, care locuiau pe cealaltă coastă. Îmi spunea un detaliu care îi definea pe fiecare. („Ei îi era frică de câini.” „El a vrut să se înroleze în

Marină când avea 15 ani.”) Acum aceste detalii mi se păreau importante. Roberta şi cu mine ne dădeam ochii peste cap când mama se lansa în astfel de poveşti. Dar mulţi ani după aceea, după înmormântare, Maria îmi pusese întrebări despre familie – cine se înrudea cu cine – iar eu făcusem eforturi, pentru că nu reuşeam să-mi amintesc. O bucată mare din istoria noastră fusese îngropată odată cu mama. N-ar trebui să vă lăsaţi niciodată trecutul să dispară astfel.

Aşa că de data asta o ascultam pe mama prezentându-mi fiecare ramură a arborelui, numărând fiecare persoană despre care povestea. Când a terminat, şi-a unit mâinile, iar degetele i s-au împletit, precum personajele din poveştile ei.

— Ooooricum, intona ea cântat, asta a fost…

— Mi-a fost dor de tine, mamă.

Cuvintele mi-au scăpat pur şi simplu de pe buze. A surâs, dar nu mi-a răspuns. Părea că se gândeşte la propoziţia mea, sesizându-mi convingerea, de parcă ar fi tras de un năvod de pescar.

Soarele apunea la orizontul lumii noastre, oricare ar fi fost ea. Iar ea mi-a spus, arătându-şi vârful limbii:

— Mai avem un singur popas de făcut, Charley.

Ziua în care el s-a întors

Trebuie să vă povestesc cum a fost ultima dată când am văzut-o pe mama în viaţă şi ce am făcut.

Era acum opt ani, când ea împlinea 79 de ani. Ne spusese să venim la petrecere, căci anul următor „nu mai am de gând să spun nimănui că e ziua mea”. Sigur că spusese acelaşi lucru şi când împlinise 69, 59 sau poate chiar 29 de ani.

Petrecerea urma să aibă loc într-o sâmbătă la prânz, la ea acasă. Oaspeţii erau soţia şi fiica mea, sora mea, Roberta, împreună cu soţul ei, Elliot, şi cei trei copii ai lor (dintre care cea mai mică era Roxanne, care avea cinci ani şi atunci purta peste tot pantofi de balet), plus vreo douăzeci de vecini pe care îi ştia de mult, precum şi doamnele în vârstă pe care le coafa mama. Multe dintre ele erau suferinde, iar una a venit în cărucioruI cu rotile. Dar toate se aranjaseră, aveau coafurile ţepene de fixativ. Mă întrebam dacă mama nu cumva dădea petrecerea doar ca să le ofere o ocazie să se împopoţoneze.

— Vreau să mă machieze bunica, pricepi? mi-a spus Maria, sumeţindu-şi trupul de 14 ani, încă fragil şi stângaci.

— De ce? am întrebat-o eu.

— Aşa vreau eu. Bunica a zis că vrea şi ea, dacă n-ai nimic împotrivă.

M-am uitat la Catherine, care a dat din umeri. Maria mă tot ciupea de umăr.

— Te rog! Te rog!

V-am spus deja cât de sumbră mi s-a părut viaţa după ce am renunţat la baseball. Ar trebui să mai spun că Maria era excepţia în acest peisaj. Ea era bucuria mea cea mai mare. Am încercat să fiu un tată cumsecade. Am încercat să acord atenţie lucrurilor mărunte. Îi ştergeam ketchupul care-i rămânea pe faţă după ce mânca cartofi prăjiţi. Stăteam lângă ea la biroul ei mic, cu creionul în mână, ajutând-o să rezolve probleme de matematică. O trimiteam

să se schimbe când, la doar 11 ani, cobora îmbrăcată cu o bluză prea decoltată. Şi mă jucam mereu cu ea sau o duceam la înot. Eram fericit şi voiam să rămână aşa, băieţoasă, cât mai mult timp.

Mulţi ani mai târziu, după ce am ieşit din viaţa ei, am aflat că scria cronici sportive în revista facultăţii. Această îmbinare de cuvinte şi atletism m-a făcut să înţeleg cum copiii noştri îi moştenesc, prin noi, pe părinţii noştri, fie că ne place sau nu.

Petrecerea era în toi, farfuriile zăngăneau, se auzea muzică. Zumzetul pălăvrăgelilor umplea încăperea. Mama şi-a citit tare felicitările, de parcă ar fi fost telegrame de felicitare primite de la vreun demnitar străin. Le-a citit chiar şi pe cele ieftine şi colorate, cu iepuri tipăriţi pe copertă („Ne-am gândit să-ţi transmitem...”, „Sper că aniversarea ta este o adevărată lovitură!”) Când termina de citit una, le-o arăta şi celorlalţi şi le trimitea bezele expeditorilor.

După ce le-a citit, înainte de a aduce tortul şi de a-şi primi cadourile, a sunat telefonul. Uneori telefonul suna mult la mama acasă, pentru că ea nu-şi lăsa treburile ca să răspundă. Termina de aspirat în ultimul ungher sau de curăţat ultimul geam, de parcă telefonul nici n-ar fi contat, aşa că tu te duceai să răspunzi.

Pentru că acum nu se ducea nimeni, m-am dus eu.

Dacă scena asta s-ar repeta, l-aş lăsa să sune.

— Alo! am zbierat în receptor.

Mama încă avea un telefon ca pe vremuri. Firul era lung de vreo şapte metri pentru că-i plăcea să se plimbe când vorbea.

— Alo? am spus iar. Mi-am lipit receptorul de ureche.

— Alooo!

Tocmai voiam să închid când am auzit un bărbat care-şi dregea glasul. Apoi tata a întrebat:

— Tu eşti, Chick?

La început nu i-am răspuns. Eram uluit. Deşi numărul de telefon al mamei nu se schimbase, nu-mi venea să cred că tata dă telefon. Plecarea lui din această casă fusese atât de neaşteptată şi de dureroasă, încât la auzul vocii lui mi s-a părut că mă întorc într-o clădire în flăcări.

— Da, eu sunt, am şoptit.

— Am încercat să dau de tine. Te-am sunat şi acasă, şi la birou. M-am gândit că poate eşti…

— Azi e ziua mamei.

— Aha, mi-a răspuns.

— Voiai să vorbeşti cu ea?

Mă grăbisem cu această frază. Simţeam că tata dă ochii peste cap.

— Am vorbit cu Pete Garner, Chick.

— Pete Garner…

— De la The Pirates.

— Da?

Am luat telefonul şi m-am îndepărtat de oaspeţi. Cum ţineam receptorul, m-am uitat la două bătrâne care stăteau pe canapea şi mâncau salată de ton din farfurii de carton.

— Ştii că au partida aia cu seniorii, nu? a spus tata. Iar Pete mi-a spus că Freddie Gonzalez s-a retras. A avut probleme cu actele…

— Nu pricep de ce…

— E prea târziu şi nu mai au timp să caute un înlocuitor. Aşa că i-am zis lui Pete că Chick e disponibil.

— Dar nu sunt disponibil, tată.

— Dar poţi fi. Nu ştie el unde eşti tu acum.

— Partida cu seniorii?

— El mi-a spus: „A, da? Chick e disponibil?” Şi eu i-am zis: „Da, şi e şi în formă bună”.

— Tată…

— Şi Pete mi-a spus…

— Tată…

Ştiam unde se va ajunge. Am ştiut imediat. Singura persoană căreia îi fusese mai greu decât mie când mă lăsasem de baseball era tata.

— Pete zice c-o să te pună pe lista oficială. Tot ce tre’ să faci e...
— Tată, dar eu am jucat numai…
— Vino încoace…
— …şase săptămâni în prima ligă…
— …pe la 10 dimineaţa…
— Am jucat doar…
— …şi o să…
— Nu poţi juca o partidă cu seniorii cu…
— Care-i problema ta, Chick?

Urăsc această întrebare. *Care-i problema ta*? Nu există niciun răspuns potrivit, cu excepţia lui „Niciuna”. Ceea ce, evident, nu era adevărat.

Am oftat.
— Au zis că o să fiu în echipa oficială?
— Asta-ţi spun…
— Şi să joc?
— Eşti surd? Asta-ţi zic.
— Când?
— Mâine. Cei de la organizare vor fi acolo şi…
— Mâine, tată?
— Da, mâine. Ce e?
— Acum e deja ora trei.
— Eşti pe tuşă. Te bagi peste ei. Intri în vorbă…
— Peste cine mă bag?
— Nu contează. Anderson, Molina, Mike Junez, antrenorul, tipul cu chelie? Ar fi tare bine să te bagi peste ei. Şi să stai de vorbă. Nu ştii niciodată.
— Ce?
— Când apare ceva. Un post de antrenor. De instructor. Sau ceva în ligile secunde. Pui piciorul în prag…
— De ce m-ar lua?
— Lucrurile astea aşa se…
— N-am mai aruncat o minge de…
— …întâmplă, Chick. Pui piciorul în prag şi…
— Dar eu…
— Slujbele de felul ăsta depind de relaţiile pe care le ai…

— Da’ am o slujbă, tată.

O pauză. Venită din partea tatei, era cel mai jignitor lucru din lume.

— Uite ce e, mi-a spus cu un oftat. Ţi-am deschis o uşă. Vrei sau nu?

Vocea i se schimbase, luptătorul se înfuriase şi-şi ţinea pumnii strânşi. Flituise viaţa mea din acel moment cu uşurinţa cu care aş fi vrut s-o flituiesc şi eu. M-a făcut să dau înapoi. Şi, când dai înapoi, lupta e pierdută, desigur.

— Mişcă-ţi fundu’ încoace, ne-am înţeles? mi-a spus.

— E ziua mamei.

— Mâine nu mai e.

Gândindu-mă la această discuţie, ştiu că sunt multe întrebări pe care voiam să i le pun. Îi păsa, măcar cât negru sub unghie, că fosta lui soţie îşi aniversa ziua de naştere? Voia să afle cum se simţea? Cine era la ea acasă? Cum arăta casa? Dacă ea se gândea vreodată la el? Cu drag? Cu ură? Sau deloc?

Aş fi vrut să-l întreb o mulţime de lucruri. Dar i-am zis că o să-l sun eu. Am pus receptorul în furcă. Şi în cap a început să-mi vâjâie ocazia pe care tata o „aranjase”.

La ea mă gândeam când mama a tăiat tortul cu cremă de vanilie, împărţind feliile. La ea mă gândeam când mama şi-a desfăcut cadourile. La ea mă gândeam când, împreună cu Catherine şi Maria, m-am aşezat lângă mama să facem o fotografie. Pleoapele Mariei erau date cu fard violet. Edith, prietena mamei, a ţinut aparatul şi a spus:

— Unu, doi… Of! Numai un pic! Nu mă descurc niciodată cu chestia asta.

Chiar şi când stăteam acolo surâzători, îmi imaginam că pornesc un atac pe teren.

Am încercat să mă concentrez. Am încercat să particip la petrecere. Dar tata, care furase atât de multe lucruri de la noi, îmi furase puterea de concentrare, înainte ca farfuriile de carton să fie strânse, coborâsem deja la subsol să dau

telefon ca să rezerv un bilet în ultimul avion care mergea acolo.

Mama obişnuia să-şi înceapă frazele cu „Fii băiat bun…”. „Fii băiat bun şi du gunoiul.” Sau „Fii băiat bun şi du-te la magazin”. Dar, din cauza unui singur telefon, băiatul bun care fusesem de dimineaţă a dat bir cu fugiţii, şi un alt băiat i-a luat locul.

A trebuit să-i mint pe toţi de-acolo. N-a fost greu. Aveam un pager de la birou şi am sunat de la telefonul de jos, apoi am urcat repede. Când pagerul suna, era şi Catherine de faţă, aşa că m-am prefăcut că mă enervează şi am bombănit că mă „deranjau de la serviciu într-o zi de sâmbătă”.

M-am prefăcut că sun la birou. M-am prefăcut că sunt abătut. Am inventat o poveste, spunând că trebuie să ajung la un client care se putea întâlni cu mine numai duminica, groaznic, nu?

— Nu pot aştepta? a întrebat mama.

— E ridicol, ştiu, am răspuns.

— Dar era vorba să luăm masa împreună mâine.

— Şi ce vrei să fac?

— Nu poţi să-i suni înapoi?

— Nu, mamă. Nu pot să-i sun înapoi, am repezit-o.

A privit în pământ. Eu am oftat. Cu cât aperi o minciună mai mult, cu atât eşti mai supărat.

Peste o oră a apărut un taxi. Mi-am înşfăcat geanta, le-am îmbrăţişat pe Catherine şi pe Maria, care mi-au zâmbit chinuit, pe jumătate încruntate. Le-am strigat un „la revedere” celor adunaţi acolo, care mi-au răspuns „Cu bine!, „Pa!”, „Noroc!”.

La urmă am auzit vocea mamei deasupra celorlalte: „Te iubesc, Char…”

Uşa s-a închis la jumătatea propoziţiei.

Iar eu n-am mai revăzut-o niciodată.

Împrejurări în care mama a fost alături de mine

— Dar te pricepi să ţii un restaurant? mă-ntreabă soţia mea.

— E un bar pentru sportivi, răspund.

Stăm la masa din sufragerie. E şi mama, care se joacă cu micuţa Maria. Discuţia are loc după renunţarea mea la baseball. Un prieten vrea să mă ia partener într-o afacere.

— Dar nu e greu să ţii un bar? întreabă Catherine. Nu trebuie să ştii unele lucruri?

— Le ştie el, spun eu.

— Tu ce părere ai, mamă? o întreabă Catherine.

Mama ia mâinile Mariei şi începe şase joace cu ele.

— Şi ar trebui să lucrezi noaptea, Charley? mă-ntreabă.

— Poftim?

— Noaptea. Va trebui să lucrezi noaptea?

— Eu sunt investitorul, mamă. N-o să servesc la mese.

— E vorba de mulţi bani, zice Catherine.

— Dacă nu bagi bani, nu faci bani, spun eu.

— Şi nu mai e nimic, în afară de asta?

Oftez zgomotos. Nu ştiu ce mai e, de fapt. Când practici un sport, te antrenezi să nu te gândeşti prea mult la alte lucruri. Nu mă văd în spatele unei tejghele. Acum e vorba de un bar. Ştiu eu cum e cu barurile. În viaţa mea de zi cu zi deja am căpătat încredere în alcool şi în secret mă tentează ideea de a-l avea la îndemână. Plus că numele locului va include cuvântul „sport".

— Unde e? întreabă mama.

— Cam la o jumătate de oră de mers de-aici.

— Şi cât de des ar trebui să te duci acolo?

— Nu ştiu.

— Dar nu şi noaptea?

— De ce mă tot întrebi despre asta?

Se joacă acoperind faţa Mariei cu degetele ei.

— Ai o fiică, Charley.

— Ştiu, mamă. Pricepi? o întreb dând din cap.

Catherine se ridică. Spală vasele.

— Mă sperie ideea, asta e tot. Sunt sinceră, atâta tot.

Mă las pe spătar. Privesc în jos. Când îmi ridic ochii, văd că mama mă priveşte. Îşi duce un deget sub bărbie şi îl ridică uşor, spunându-mi, în felul ei, că ar fi cazul să fac şi eu acelaşi lucru.

— Ştii ce cred eu? mă anunţă. Cred că, în viaţă, omul trebuie să încerce mai multe lucruri. Nu crezi şi tu la fel, Charley?

Dau din cap.

— Credinţă, muncă, dragoste. Dacă ai toate lucrurile astea, poţi face orice.

Mă ridic de pe scaun. Soţia mea dă din umeri. Dispoziţia s-a schimbat. Şansele se măresc.

Barul pentru sportivi s-a deschis câteva luni mai târziu.

După doi ani, a încetat să mai fie o afacere.

Se pare că ai nevoie de mai mult decât de acele trei lucruri. Dacă nu în lumea mamei, cel puţin în lumea mea.

Partida

Noaptea de dinainte de partida seniorilor mi-am petrecut-o la un hotel Best Western, ceea ce mi-a amintit de vremea când fusesem jucător şi de deplasările pe care le făceam. N-am putut să dorm. Mă întrebam câtă lume va veni la meci. Mă întrebam dacă aş mai fi fost în stare măcar să lovesc o minge. La 5:30 dimineaţa m-am dat jos din pat ca să încerc să mă dezmorţesc. Luminiţa roşie de la telefonul meu pâlpâia. Am sunat la recepţie. Am lăsat să sune de cel puţin douăzeci de ori.

— Văd că am un mesaj, am spus, când mi-a răspuns cineva, în cele din urmă.

— O sec… a mormăit vocea. Da. Aveţi un pachet.

M-am dus jos. Omul de la recepţie mi-a dat o cutie de pantofi veche, pe care era scris numele meu. A căscat. Am deschis cutia. Ghetele mele de baseball.

Tata le păstrase în toţi aceşti ani. Probabil mi le lăsase la hotel în timpul nopţii şi nici măcar nu m-a sunat în cameră. M-am uitat să văd dacă e vreun bilet, dar în cutie nu mai era nimic. Numai ghetele, cu vechile lor crampoane.

Am ajuns pe stadion devreme. Din obişnuinţă, i-am zis şoferului de taxi să mă lase la intrarea jucătorilor, dar paznicul m-a îndrumat spre intrarea angajaţilor, pe unde intră vânzătorii de bere şi hot-dog. Stadionul era gol, iar culoarele miroseau a grăsime de cârnaţi. Revenirea era ciudată. Atâţia ani dorisem să redevin jucător. Acum eram implicat într-un eveniment publicitar, Ziua Seniorilor, câteva pase nostalgice, o ocazie de a vinde bilete, ca în Ziua Baseballului sau Ziua Artificiilor.

Am găsit drumul spre un vestiar auxiliar unde ar fi trebuit să ne schimbăm. Un paznic de la intrare mi-a verificat numele pe o listă şi mi-a dat echipamentul cu care trebuia să mă îmbrac.

— Unde pot să…?

— Acolo, oriunde, mi-a arătat, îndreptându-mă spre un şir de vestiare de metal, vopsite în albastru.
Doi tipi cu părul alb stăteau de vorbă în colţ. Mi-au dat voie să trec făcându-mi un semn din bărbie, fără să-şi întrerupă conversaţia. Eram stânjenit, de parcă aş fi mers la o reuniune de liceu cu colegi din altă clasă. Mi-am amintit că petrecusem doar şase săptămâni în prima ligă. Nu-mi făcusem prieteni pe viaţă.

Numele „BENETTO" era lipit pe spatele echipamentului meu, deşi, uitându-mă mai atent, am văzut urmele unui nume mai vechi care fusese acolo înainte. Mi-am tras bluza peste cap. Mi-am vârât mâinile prin mâneci.
M-am întors când îmi îmbrăcam echipamentul şi l-am văzut pe Willie „Bombă" Jackson la câţiva paşi de mine.
Toată lumea îl ştia pe Jackson. Era un atacant extraordinar, faimos atât pentru forţa sa, cât şi pentru siguranţa pe care o arăta în faţa bazei. O dată, în timpul unui meci de baraj, şi-a îndreptat bâta spre gardul din partea dreaptă, a lovit şi apoi a făcut un *home run* nimicitor. Ajunge să faci asta o singură dată în întreaga carieră ca să fii imortalizat în reluările de la televizor. Iar el a fost imortalizat.
Acum stătea pe un scaun, lângă mine. Nu jucasem niciodată cu Jackson. Era grăsuţ, părea umflat în echipamentul de velur albastru, dar alura lui încă avea ceva regal. M-a salutat înclinând capul şi eu i-am răspuns la fel.
— Ce mai faci? m-a întrebat.
— Chick Benetto, m-am prezentat, întinzându-i mâna.
Mi-a prins degetele şi mi le-a strâns. Nu mi-a spus numele lui. Se subînţelegea că nu era nevoie.
— Cu ce te ocupi acum, Chuck?
Nu i-am corectat pronunţia. I-am răspuns că lucrez în „marketing".
— Dar tu? l-am întrebat. Tot în televiziune?
— Îhî. Puţin. Acum mai mult în investiţii.

Am aprobat dând din cap.
— Mişto. Bună mişcare! Investiţii.
— Fonduri mutuale, mi-a spus. Adăposturi, asociaţii de caritate, chestii de-astea. Mai ales morale.
Am dat din cap iar. Mă simţeam prost pentru că eram deja echipat.
— Tu joci la bursă? m-a întrebat.
Mi-am strâns pumnul.
— Pe ici, pe colo.
Era o minciună. Nu jucam nici pe ici, nici pe colo.
Mă studia mişcându-şi bărbia.
— Ştii, pot să te-ajut.
O clipă, asta mi s-a părut mare lucru: celebrul Jackson era dispus să mă ajute. Mintea mea a început să ofere bani pe care nu-i aveam. Când el căuta ceva în buzunar, probabil o carte de vizită, cineva a urlat: „JACKSON, GRĂSAN NESUFERIT!” Ne-am întors amândoi şi l-am văzut pe Spike Alexander, care s-a strâns în braţe cu Jackson atât de tare, că aproape s-au prăbuşit peste mine. A trebuit să fac un pas la o parte.
Un minut mai târziu erau în mijlocul camerei înconjuraţi de alţii şi cam asta a fost implicarea mea în fondurile mutuale.

Partida seniorilor s-a jucat o oră înaintea meciului adevărat şi stadionul era aproape gol când am început. S-a auzit un semnal. Crainicul le-a urat bun venit puţinilor spectatori. Ne-a prezentat în ordine alfabetică, începând cu jucătorul de exterior, Rusty Allemback, care jucase la sfârşitul anilor ’40. A urmat Benny „Bobo” Barbosa, un jucător de câmp din anii ’60, care avea un zâmbet foarte larg. A intrat pe teren făcându-le cu mâna spectatorilor. Fanii încă îl aplaudau când s-a anunţat numele meu. Crainicul a spus „De la echipa câştigătoare în anul 1973…” Şi am anticipat emoţionat ce urma: Chuck „Chick” Benetto, prinzător. După care a urmat o scădere bruscă a entuziasmului, care s-a risipit devenind politeţe.

Am ţâşnit din banca de rezervă şi aproape că m-am ciocnit de Barbosa, încercând să-mi iau locul înainte să se termine aplauzele pentru a evita tăcerea aceea jenantă, când poţi auzi zgomotul pe care îl fac propriile tale picioare pe pietrişul nisipos din teren. Bătrânul meu era undeva în mulţimea aceea, deşi mi l-am închipuit cu braţele încrucişate. Fără aplauze de la cei de acasă.

Apoi meciul în sine. Pe băncile de rezervă parcă era la gară, tipii intrau şi ieşeau, înşfăcau bâte, lovindu-se unul de celălalt, cu ghetele răsunând pe ciment. Mi-a reuşit o schemă, ceea ce era suficient, căci, după atâţia ani, efortul mi-a făcut coapsele să ia foc chiar la a treia minge. Îmi tot schimbam greutatea, lăsând-o când pe un picior, când pe celălalt, până când un jucător ofensiv înalt, un tip cu braţe păroase pe care îl chema Teddy Slaughter, mi-a zis: „Hei, ce-ar fi să nu mai ţopăi, amice?”

Presupun că oamenilor care se strângeau deja pe stadion li se părea că jucăm baseball: opt jucători de câmp, un aruncător, un jucător la bătaie, un arbitru îmbrăcat în negru. Dar eram departe de dansul puternic, fluid, pe care îl dansaserăm în tinereţea noastră. Acum eram înceţi. Greoi. Loviturile erau stângace, aruncările erau prea înalte şi lipsite de forţă.

Pe banca noastră de rezervă erau mulţi burtoşi, deja învinşi de bătrâneţe, care făceau bancuri de genul „Doamne, aduceţi-mi nişte oxigen!” Dar erau şi unii care luau toate meciurile în serios. Eu stăteam lângă un jucător portorican în vârstă, care avea cel puţin şaizeci de ani, şi tot scuipa tutun pe podea, îngăimând: „Pornim, copii, pornim…”

Când în sfârşit am ajuns la bătaie, stadionul nu era plin nici pe jumătate. Am făcut câteva mişcări să mă antrenez şi apoi mi-am luat poziţia. Soarele s-a ascuns după un nor. Am auzit vocea unui vânzător. Mi-am simţit transpiraţia pe ceafă. M-am balansat de pe un picior pe celălalt. Şi, chiar dacă făcusem asta de un milion de ori în viaţa mea –

strânsesem mânerul bâtei, îmi înălţasem umerii, îmi aşezasem bărbia, îmi mijisem ochii – inima îmi bătea să sară din piept. Cred că mai voiam numai să supravieţuiesc mai mult de câteva secunde. I-am dat drumul. Arbitrul a strigat „Mingea unu!”, iar eu am vrut să-i mulţumesc.

Vă gândiţi vreodată, în timp ce se întâmplă ceva, la ceva ce se petrece în altă parte? După divorţ, mama stătea pe veranda din spate, la apusul soarelui. Fuma şi-mi spunea:

— Charley, chiar acum, când apune, soarele răsare altundeva în lume. În Australia, China sau în altă parte. Poţi să cauţi în enciclopedie.

Sufla fumul şi privea în jos spre curţile pătrate, spre frânghiile de rufe şi spre leagăne.

— Ce lume mare! zicea cu înţelepciune. Mereu se petrece ceva pe undeva.

Avea dreptate în privinţa asta. Mereu se petrece ceva pe undeva. Aşa că, stând la bază în timpul partidei seniorilor, holbându-mă la aruncătorul cu păr argintiu, când el a aruncat mingea pe care odată o lansa cu viteză, dar care acum era doar o minge care plutea spre pieptul meu, când m-am răsucit şi am atins-o, auzind familiarul „tronc”, am azvârlit bâta şi-am rupt-o la fugă, fiind convins că făcusem un lucru nemaivăzut, uitând de ce credeam, uitând că picioarele şi braţele mele nu mai aveau puterea de altădată, uitând că, pe măsură ce îmbătrâneşti, zidurile se îndepărtează. Când m-am uitat în sus şi am văzut ceea ce la început crezusem că era o lovitură tare, poate un *home run*, cu mingea coborând acum dincolo de terenul interior, spre mănuşa celui de-al doilea om de la bază, care nu era mai mult decât o fantoşă, un artificiu ud, un lucru inutil, şi o voce din mintea mea a strigat „Las-o! Las-o!”, pe când acest al doilea om de la bază strângea în mănuşă ultima mea ofertă din acest meci înnebunitor – în timp ce se întâmplau toate astea, mamei mele, după cum ea însăşi observase o dată, i se întâmpla altceva în Peppervile Beach.

La radioul ei cu ceas se auzea muzică de $\mathrm{big\ band}$. Pernele ei tocmai fuseseră scuturate. Corpul ei zăcea, ca o păpuşă stricată, pe podeaua din dormitor, unde intrase ca să-şi caute ochelarii cei noi şi roşii şi unde se prăbuşise.

Un infarct.

Îşi dădea ultima suflare.

Când partida seniorilor s-a încheiat, am mers înapoi prin tunel, trecând pe lângă jucătorii activi. Ne-am măsurat din priviri. Ei erau tineri şi aveau pielea netedă. Noi eram graşi şi cheleam. M-am uitat la un tip musculos ce purta masca de jucător la bătaie. Era ca şi cum, intrând, m-aş fi privit pe mine însumi ieşind.

La vestiar mi-am făcut bagajul repede. Unii au făcut duş, ceea ce părea prostesc. Nu munciserăm chiar atât de mult. Mi-am împăturit tricoul de la echipament şi l-am luat ca amintire. Mi-am încheiat fermoarul de la geantă. Am stat complet îmbrăcat câteva minute. Apoi mi s-a părut că nu mai are niciun sens.

Am ieşit aşa cum intrasem, pe la intrarea angajaţilor. L-am găsit pe tata fumând şi privind spre cer. A părut surprins să mă vadă.

— Mulţam’ pentru ghete, i-am spus, ţinându-le în braţe.

— Ce faci aici, afară? m-a întrebat enervat. Chiar nu găseşti pe cineva cu care să vorbeşti înăuntru?

I-am răspuns cu o răsuflare sarcastică:

— Nu ştiu, tată. Am ieşit să te salut. Nu te-am văzut de vreo doi ani.

— Isuse! a dat din cap dezgustat. Cum o să revii, dacă tu stai şi vorbeşti cu *mine?*

Chick află că mama lui a murit

— Alo?

Vocea soţiei mele tremura tulburată.

— Bună! Eu sunt, am spus. Scuze pentru…

— Of, Chick. Of! Doamne, nu ştiam cum să dăm de tine.

Aveam minciunile pregătite – clientul, întâlnirea, toate cele – dar în clipa aia s-au făcut praf şi pulbere.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Mama ta. Doamne, Chick! Unde eşti? N-am…

— Ce este?

A început să plângă cu sughiţuri.

— Spune-mi! i-am zis. Ce este?

— Un infarct. A găsit-o Maria.

— Pof…?

— Mama ta… A murit.

Sper să nu auziţi niciodată aceste cuvinte. *Mama ta. A murit.* Nu seamănă cu alte cuvinte. Sunt prea mari ca să încapă în urechi. Îi aparţin unei limbi bizare, grele, puternice, care îţi bubuie în urechi, ca o bilă de plumb care vine spre tine iar şi iar, până când, în cele din urmă, cuvintele sapă o gaură suficient de mare ca să-ţi pătrundă în creier. Şi, săpând această gaură, te fac bucăţele.

— Unde?

— Acasă.

— Unde? Vreau să zic când?

Detaliile au devenit brusc importante. Detaliile erau ceva de care să mă agăţ, o cale să mă implic.

— Cum a…?

— Chick, mi-a spus Catherine încet. Vino acasă, bine?

Am închiriat o maşină. Am condus pe întuneric. Am condus întovărăşit de suferinţă şi de vină. Am ajuns în Pepperville Beach în zori. Am parcat în faţă. Am oprit motorul. Cerul era de un violet putred. Maşina mea mirosea a bere. Privind cum se crapă de ziuă, mi-am dat seama că

nu-l sunasem pe tata să-i spun de moartea mamei. Am simţit, în adâncul meu, că nu-l voi mai vedea niciodată.

Şi nu l-am mai văzut.

Mi-am pierdut ambii părinţi în aceeaşi zi. Unul a fost înghiţit de ruşine, iar celălalt, de umbră.

A treia şi ultima vizită

Acum mergeam cu mama printr-un oraş pe care nu-l mai văzusem niciodată. N-avea nimic aparte, o benzinărie ici, o băcănie colea. Stâlpii de telefon şi scoarţa copacilor, cei mai mulţi rămaşi fără frunze, aveau culoarea cartonului.

Ne-am oprit în faţa unei clădiri de locuinţe cu un singur etaj, din cărămidă galbenă.

— Unde suntem? am întrebat.

Mama a cercetat orizontul cu privirea. Soarele apusese deja.

— Ar fi trebuit să mai mănânci ceva la cină, mi-a spus.

Mi-am dat ochii peste cap.

— Slăbeşte-mă!

— Ce este? Vreau să ştiu că ai mâncat, asta-i tot. Trebuie să ai grijă de tine, Charley.

În expresia ei am văzut aceeaşi îngrijorare imensă dintotdeauna. Când îţi priveşti mama, îţi dai seama că vezi dragostea cea mai pură pe care o vei cunoaşte vreodată.

— Mi-ar fi plăcut să fi făcut asta înainte, mamă.

— Adică înainte să mor?

— Da, am răspuns cu o voce timidă.

— Am fost aici.

— Ştiu.

— Tu erai ocupat.

Am tresărit la auzul acestui cuvânt. Acum părea atât de neînsemnat! I-am văzut chipul traversat de un val de resemnare. Cred că în clipa aceea amândoi ne gândeam că lucrurile ar putea sta altfel, dacă le-am face din nou.

— Charley, m-a întrebat, am fost o mamă bună?

Am deschis gura să-i răspund, dar o lumină orbitoare a răpit-o vederii mele. Faţa mi s-a înfierbântat, de parc-ar fi coborât soarele pe ea. Apoi, iarăşi, vocea aceea răsunătoare:

„DESCHIDE OCHII, CHARLES BENETTO!”

Am clipit tare. Dintr-odată m-am trezit la câteva cvartale în spatele mamei, de parcă ea ar fi continuat să meargă, iar eu m-aş fi oprit. Am clipit din nou. Ea era şi mai în faţă. Abia dacă o mai puteam vedea. M-am întins în faţă, cu degetele răşchirate, cu umerii gata să mi se disloce. Totul se învârtea în jurul meu, am simţit că încercam să-i strig numele, iar cuvântul îmi vibra în gât. A fost nevoie de toată forţa pe care o aveam.

Apoi a fost din nou cu mine, mi-a luat mâna calm, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Am alunecat înapoi spre locul din care venisem.

— Încă o oprire, a repetat.

M-a întors spre clădirea galbenă şi într-o clipă ne-am trezit înăuntru, într-un apartament cu un tavan jos şi mobilă. Eram într-un dormitor mic, cu tapet verde-închis. O pictură reprezentând o podgorie atârna pe perete, iar pe pat era o cruce. O masă de toaletă de lemn galben-pai se afla în colţ, în spatele unei oglinzi mari. Iar la oglindă stătea o doamnă brunetă, îmbrăcată într-un halat de baie roz ca un grepfrut.

Părea să aibă în jur de şaptezeci de ani, avea un nas lung şi subţire şi pometi proeminenţi sub pielea măslinie lăsată. Cu o perie îşi pieptăna părul încet, absent, privind în jos, spre masa de toaletă.

Mama a păşit în spatele ei. Nu s-au salutat. Dar mama şi-a întins mâinile care s-au amestecat cu mâinile acelei femei. Într-una era peria, iar palma cealaltă netezea părul, mângâindu-l în urma mişcării făcute cu peria.

Femeia şi-a ridicat privirea, parcă pentru a-şi vedea reflexia în oglindă, dar ochii îi erau împăienjeniţi şi priveau în depărtare. Cred că o vedea pe mama.

Niciuna n-a rostit niciun cuvânt.

— Mamă, am şoptit într-un târziu. Cine este?

Mama s-a întors spre mine, ţinându-şi încă mâinile în părul femeii.

— E soţia tatălui tău.

Împrejurări în care *nu* am fost alături de mama

Ia lopata, a spus preotul. A spus-o din priviri. Trebuia să răsfir pământ pe sicriul mamei, coborât la jumătatea mormântului. Mama mea, explica preotul, fusese martora acestui obicei la înmormântările evreieşti şi ceruse acelaşi lucru pentru înmormântarea ei. Simţea că asta îi ajută pe cei care-l jelesc pe răposat să se împace cu ideea că trupul s-a stins şi că ar trebui să ţină minte spiritul. Îl auzeam pe tata certând-o, spunând: „Posey, jur, tu le inventezi din mers!”

Am luat lopata ca un copil căruia i se dă o puşcă. M-am uitat la sora mea, Roberta, al cărei chip era acoperit de un voal negru. Tremura. Am privit spre soţia mea, care plângea cu ochii în pământ, mângâind-o pe cap pe fiica noastră. Numai Maria s-a uitat la mine. Iar ochii ei păreau să spună „Nu face asta, tată! Dă-o înapoi!”

În baseball, un jucător ştie când ţine propria bâtă sau pe a altcuiva. Exact aşa mă simţeam eu cu lopata în mână. Era a altcuiva. Nu îmi aparţinea. Îi aparţinea unui fiu care nu-şi minţea mama. Îi aparţinea unui fiu ale cărui ultime cuvinte către mama lui nu fuseseră rostite la supărare. Îi aparţinea unui fiu care nu fugise pentru a face un ultim capriciu al tatălui său plecat departe, care, păstrându-şi obiceiul, nu era prezent la această reuniune de familie, pentru că îşi zisese „E mai bine să nu fiu acolo, nu vreau să supăr pe nimeni”.

Acel fiu ar fi rămas acolo în acel sfârşit de săptămână şi ar fi dormit cu soţia lui în camera de oaspeţi, după care ar fi luat masa în familie duminică. Acel fiu ar fi fost acolo când mama lui s-a prăbuşit. Acel fiu ar fi putut s-o salveze.

Dar acel fiu nu era acolo.

Acest fiu a înghiţit nodul din gât şi a făcut ce i s-a spus: a răsfirat pământ pe sicriu, pământ care a căzut în urma unei mişcări dezordonate, iar câteva pietricele au răsunat când s-au izbit de lemnul lustruit. Şi, chiar dacă fusese ideea ei, am auzit vocea mamei spunând: „O, Charley! Cum ai putut să faci una ca asta?”

Totul se explică

E soţia tatălui tău.

Cum aş putea explica această propoziţie? Nu pot. Pot numai să vă reproduc ce mi-a spus spiritul mamei, când stăteam în apartamentul acela ciudat, cu tabloul ce reprezenta o podgorie pe un perete.

— E soţia tatălui tău. S-au cunoscut în timpul războiului. Tatăl tău era în Italia. Ţi-a zis asta, nu?

De multe ori. Italia, sfârşitul lui 1944. Munţii Apenini şi Valea Padului, nu departe de Bologna.

— Ea locuia într-un sat de-acolo. Era săracă. El era soldat. Ştii cum se întâmplă lucrurile astea. Pe vremea aceea tatăl tău era foarte, nu ştiu, care e cuvântul? Curajos?

Mama îşi privea mâinile care pieptănau părul femeii.

— Nu crezi că e frumoasă, Charley? Eu am crezut întotdeauna că este. Încă mai este, chiar şi acum. Nu crezi?

Capul mi se învârtea.

— Cum adică soţia lui? Tu ai fost soţia lui. A dat din cap încet.

— Da, am fost.

— Nu poţi să ai două soţii.

— Nu, a şoptit. Ai dreptate. Nu poţi.

Femeia a pufnit. Ochii-i erau roşii şi obosiţi. Nu m-a observat. Dar părea să asculte ce spune mama.

— Cred că tatălui tău i s-a făcut frică în timpul războiului. Nu ştia cât va dura. Mulţi oameni au fost ucişi acolo, în munţi. Poate că ea i-a dat siguranţă. Poate că a crezut că nu va mai ajunge acasă niciodată. Cine ştie? Tatăl tău avea întotdeauna nevoie de un plan, zicea asta tot timpul: „Să ai un plan. Să ai un plan”.

— Nu-nţeleg, am răspuns. Tata ţi-a scris scrisoarea aia.

— Da.

— Te-a cerut în căsătorie. Ai acceptat.

A oftat.

— Când şi-a dat seama că războiul e pe sfârşite, cred că a vrut alt plan – vechiul lui plan, cu mine. Lucrurile se schimbă când nu mai eşti în pericol, Charley. Şi aşa…

A ridicat părul femeii de pe umeri.

— A lăsat-o în urmă.

A tăcut.

— Tatăl tău era maestru la aşa ceva.

Am clătinat din cap.

— Dar de ce ai…

— Nu mi-a spus niciodată, Charley. N-a spus niciodată nimănui. Dar, la un moment dat, peste ani, a găsit-o iar. Sau ea l-a găsit. Şi apoi a adus-o în America. A aranjat o cu totul altă viaţă. A cumpărat şi a doua casă. În Collingswood. Unde şi-a construit noul magazin, mai ţii minte?

Femeia a pus jos peria. Mâinile mamei s-au retras. Şi le-a dus la bărbie.

— În toţi acei ani tatăl tău voia să gătesc paste cum gătea ea.

A oftat.

— Nu ştiu de ce, dar asta mă mai deranjează şi acum.

Apoi mi-a spus restul poveştii. Cum a aflat toate astea. Cum a întrebat o dată de ce nu primiseră niciodată vreo factură de la hotelul din Collingswood. Cum el i-a răspuns că plătea cu bani gheaţă, ceea ce a făcut-o să intre la bănuieli. Cum a aranjat să vină o babysitter într-o seară de vineri, iar apoi a condus nervoasă spre Collingswood, urcând şi coborând străzi cu maşina, până când i-a văzut Buickul în faţa unei case ciudate, iar ea a izbucnit în lacrimi.

— Tremuram, Charley. Mi-a trebuit putere pentru fiecare pas. M-am strecurat spre o fereastră şi m-am uitat înăuntru. Mâncau de seară. Tatăl tău avea cămaşa descheiată, i se vedea bluza de piele, aşa cum era când stătea cu noi. Stătea acolo cu farfuria în faţă, fără nicio grabă, relaxat, de parcă ar fi locuit acolo, îi dădea vasele acelei femei şi…

S-a oprit.
— Eşti sigur că vrei să afli tot?
Am dat din cap absent.
— Fiul lor.
— Poftim?
— Era cu câţiva ani mai mare ca tine.
— Un… băiat?
Vocea mi s-a pierdut rostind aceste cuvinte.
— Îmi pare rău, Charley.
Eram ameţit, de parcă aş fi căzut pe spate. Chiar şi acum mi-e greu să-mi găsesc cuvintele. Tatăl meu, care-mi ceruse să fiu devotat şi loial echipei lui, echipei *noastre*, bărbaţilor din familia noastră. Avea *alt fiu?*
— Şi el juca baseball? am întrebat în şoaptă.
Mama m-a privit neajutorată.
— Charley, mi-a răspuns aproape plângând, chiar nu ştiu.

Femeia în halat a deschis un sertăraş. A scos nişte hârtii şi s-a uitat prin ele. Chiar era cine zicea mama? Părea italiancă. Părea să aibă vârsta potrivită. Am încercat să-mi închipui cum o cunoscuse tata. Nu ştiam nimic despre această femeie sau despre apartament, dar l-am simţit pe tata în încăpere.
— Am condus spre casă în seara aia, Charley, mi-a spus mama, şi-am rămas afară. Am aşteptat. Nici măcar nu mai voiam să parcheze în faţa casei. S-a întors după miezul nopţii şi n-o să uit niciodată expresia lui când m-au luminat farurile, pentru că, în clipa aia, cred că a înţeles că fusese descoperit. Am urcat în maşină şi i-am cerut să închidă toate geamurile. Nu voiam să mă audă careva. Apoi am făcut o criză. O asemenea criză încât nu şi-a putut folosi niciuna dintre minciuni. Până la urmă a recunoscut cine era ea, unde se cunoscuseră, ce încercase să facă. Capul mi se învârtea. Stomacul mă durea atât de tare, că nu puteam sta dreaptă. Într-o căsătorie te aştepţi la o grămadă de lucruri, Charley, dar cine se poate aştepta să fie înlocuit aşa?

S-a întors spre perete, iar privirea i-a căzut pe tabloul cu podgoria.

— Sunt sigură că am înţeles numai câteva luni mai târziu. Atunci, în maşină, fusesem doar furioasă şi cu inima zdrobită. A jurat că-i pare rău. A jurat că nu ştiuse despre fiul lui mai mare, dar că, atunci când aflase, se simţise obligat să facă ceva. Nu ştiu ce era adevărat şi ce nu. Chiar şi când urlam, tatăl tău avea un răspuns la orice. Dar nimic n-a contat. Se terminase. Nu-nţelegi? Aş fi putut ierta aproape orice făcuse împotriva mea. Dar ce-a făcut însemna că v-a trădat pe tine şi pe sora ta. S-a întors spre mine.

— Omul are o singură familie, Charley. La bine şi la rău. O singură familie. N-ai voie s-o păcăleşti. Nu poţi s-o minţi. Nu poţi avea două familii în acelaşi timp, tot înlocuind pe una cu cealaltă. Numai dacă stai cu familia ta îţi faci o familie a ta.

A oftat.

— Aşa că a trebuit să iau o hotărâre.

Am încercat să-mi închipui clipa aceea îngrozitoare. După miezul nopţii, într-o maşină cu geamurile închise – de afară, două siluete urlând în tăcere. Am încercat să-mi închipui familia noastră dormind în casă, în timp ce altă familie dormea în altă casă, iar hainele tatălui meu atârnau în dulapurile ambelor familii.

Am încercat să mi-o închipui pe încântătoarea Posey din Pepperville Beach pierzându-şi vechea viaţă în noaptea aceea, plângând şi ţipând în timp ce totul se năruia în faţa ei. Şi am înţeles că ăsta trebuie să fie primul punct pe lista cu „împrejurări în care mama a fost alături de mine”.

— Mamă, am şoptit într-un sfârşit, ce i-ai spus?

— I-am spus să plece. Şi să nu se mai întoarcă niciodată.

Aşa că acum ştiam ce se întâmplase în noaptea aceea de dinainte de dimineaţa cu firimiturile de cereale.

În viaţa mea sunt multe lucruri pe care aş vrea să le pot schimba. Momente în care aş proceda altfel. Dar, dacă aş putea schimba doar unul, nu aş face-o pentru mine, ci pentru fiica mea, Maria, care s-a dus să-şi caute bunica în acea după-amiază de duminică şi a găsit-o zăcând pe podeaua din dormitor. A încercat s-o trezească. A început să ţipe. A ieşit şi a intrat în cameră, sfâşiată între nevoia de a cere ajutor şi frica de a o lăsa singură. Aşa ceva n-ar fi trebuit să se petreacă. Era doar un copil.

Cred că din acel moment a început să-mi fie greu să-mi privesc în faţă fiica sau soţia. Cred că de-asta beam atât de mult. Cred că de-asta am dat bir cu fugiţii spre altă viaţă, pentru că, în adâncul meu, simţeam că n-o mai merit pe cea veche. Am fugit. Presupun că, în această privinţă, i-am semănat, din păcate, tatei. Când, două săptămâni mai târziu, în liniştea dormitorului nostru, îi mărturiseam lui Catherine unde fusesem, nu într-o călătorie de afaceri, ci că jucasem baseball pe un stadion din Pittsburgh când mama zăcea fără suflare, a rămas uluită. Mă tot privea, de parcă ar fi vrut să spună ceva ce a rămas, până la urmă, nerostit.

La sfârşit, singurul comentariu pe care l-a făcut a fost:

— Acum, ce mai contează?

Mama a traversat dormitorul micuţ şi s-a dus la fereastră. A dat la o parte perdelele.

— E întuneric, a zis.

În spatele nostru, femeia din faţa oglinzii se uita în jos, răsfirând hârtiile cu degetele.

— O urăşti, mamă? am întrebat-o.

A clătinat din cap.

— De ce s-o urăsc? Dorea aceleaşi lucruri pe care le doream şi eu. Nici ea nu le-a obţinut. Căsătoria lor s-a sfârşit. Tatăl tău a mers mai departe. După cum am spus, era maestru la aşa ceva.

Şi-a strâns umerii ca şi cum i-ar fi fost frig. Femeia de la oglindă şi-a cuprins faţa cu mâinile. A scos un mic suspin.

— Secretele, Charley, te sfâşie.
O clipă am rămas tăcuţi toţi trei, fiecare în lumea lui. Apoi mama s-a întors spre mine.
— Acum trebuie să pleci, mi-a spus.
— Să plec? Vocea mi se frângea. Unde? De ce?
— Dar, Charley… Mi-a luat mâinile. Vreau să te întreb ceva înainte să pleci.
Ochii îi erau umezi de lacrimi.
— De ce vrei sa mori?
M-am cutremurat. O clipă nici n-am mai putut respira.
— Ştiai că…
Mi-a zâmbit trist.
— Sunt mama ta.
Trupul mi s-a cutremurat. Am oftat.
— Mamă… Nu sunt cum crezi tu… Am încurcat lucrurile. Am băut. Am distrus totul, mi-am pierdut familia…
— Nu, Charley…
— Ba da, mi-am pierdut-o. (Îmi tremura vocea.) Totul s-a dus de râpă. Catherine a plecat, mamă. Eu am făcut-o să se-ndepărteze… Cât despre Maria, nici măcar nu fac parte din viaţa ei… e căsătorită… Nici măcar n-am fost acolo… Acum sunt un străin… Sunt un străin pentru toţi cei pe care i-am iubit…
Pieptul îmi tresaltă.
— Iar tu… în ultima zi… n-ar fi trebuit să te las niciodată… n-am putut niciodată să-ţi spun…
Mi-am lăsat capul în jos ruşinat.
— …cât de rău… cât de rău mi-a…
Asta e tot ce am scos. M-am prăvălit pe podea, suspinând, descărcându-mă, plângându-mi de milă. Încăperea era numai dogoare. Nu ştiu cât am stat aşa. Când mi-a revenit vocea, parcă eram răguşit.
— Voiam să se termine, mamă… supărarea asta… vina asta. De-asta… am vrut să mor…
Mi-am ridicat privirea şi, pentru prima dată, am recunoscut adevărul.
— M-am dat bătut, am şoptit.

— Să nu te dai bătut, mi-a răspuns, tot în şoaptă.
Apoi mi-am îngropat capul. Nu mi-e ruşine s-o spun. Mi-am îngropat capul în braţele mamei mele, iar mâinile ei mi-au dezmierdat gâtul. Ne-am ţinut aşa unul pe celălalt puţină vreme. Dar nu pot exprima în cuvinte alinarea pe care am primit-o în clipa aia. Pot doar să spun că, acum, când vă vorbesc, tânjesc după ea.
— N-am fost cu tine când ai murit, mamă.
— Aveai ceva de făcut.
— Am minţit. A fost cea mai îngrozitoare minciună pe care am spus-o vreodată… N-aveam treabă. M-am dus să joc într-un meci… un meci prostesc… Eram atât de disperat să-i fac pe plac…
— Tatălui tău.
A dat din cap cu blândeţe.
Şi mi-am dat seama că ştiuse de la bun început.
Italianca din cameră şi-a strâns mai tare halatul pe ea. Şi-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune. Eram un trio atât de bizar, fiecare dintre noi, la un moment dat, tânjise după iubirea aceluiaşi om. Încă îi auzeam cuvintele care mă împingeau să iau o hotărâre: *Băiatul mamei sau băiatul tatei, Chick? Ce alegi?*
— Am făcut alegerea greşită, am şoptit.
Mama m-a dezaprobat.
— Un copil n-ar trebui să fie pus să aleagă niciodată.

Italianca s-a ridicat. Şi-a şters ochii şi s-a scuturat. Şi-a lăsat degetele pe marginea măsuţei de toaletă şi a pus alături două obiecte. Mama m-a împins în faţă până am putut vedea la ce se uitase.
Unul dintre obiecte era o fotografie a unui tânăr purtând costumaţia de la ceremonia de absolvire. Fiul ei, presupun.
Celălalt era legitimaţia mea de baseball.
Şi-a ridicat privirea spre oglindă, unde ne-a văzut pe toţi trei reflectându-ne, parcă înrămaţi într-un straniu portret de

familie. A fost prima şi singura dată când am fost sigur că m-a văzut.

— Perdonare, a murmurat femeia.

Şi totul a dispărut în jurul nostru.

Chick îşi încheie povestea

V-aţi identificat vreodată prima amintire? A mea e de când aveam trei ani. Era vară. Era carnaval în parcul de lângă casa noastră. Erau baloane şi tonete cu vată pe băţ. Un pâlc de oameni care tocmai terminaseră de jucat frânghia erau aliniaţi la ţâşnitoare.

Pentru că mi-era sete, mama m-a ridicat de subsuori şi m-a dus în faţa rândului. Ţin minte cum a trecut înaintea tipilor asudaţi, fără cămăşi, cum şi-a strâns tare braţul în jurul pieptului meu şi şi-a folosit mâna cealaltă ca să apese pe mâner. Mi-a şoptit la ureche „Bea apă, Charley!”, iar eu m-am aplecat, cu picioarele atârnându-mi, şi am sorbit apa, în timp ce toţi bărbaţii aşteptau să terminăm. Şi acum îi mai simt braţele în jurul meu. Şi încă mai văd apa aceea susurând. E cea mai veche amintire pe care o am, mama şi fiul, o lume numai a noastră.

Acum, la sfârşitul acestei ultime zile petrecute împreună, se întâmpla acelaşi lucru. Corpul meu era răvăşit. Abia dacă mai puteam să mă mişc. Dar braţul ei mi-a cuprins pieptul şi am simţit cum mă căra încă o dată, iar aerul îmi mângâia faţa. Nu vedeam decât întuneric, de parcă făceam o călătorie în spatele unei draperii. Apoi întunericul s-a risipit şi-au apărut stele. Mii de stele. Mama mă aşeza pe iarba udă, dându-i lumii înapoi sufletul meu răvăşit.

— Mamă…

Gâtul mi-era uscat şi a trebuit să înghit salivă.

— Femeia aceea…? Ce zicea?

M-a lăsat în jos, de umeri, cu blândeţe.

— Iertare.

— S-o ierte? Tata?

Am atins pământul cu capul. Am simţit sângele umed picurându-mi pe tâmple.

— Tu, mi-a spus.

Corpul meu încremenea. Nu-mi puteam mişca nici mâinile, nici picioarele. Alunecam spre altă lume. Cât timp mai aveam la dispoziţie?

— Da, am răspuns răguşit.

Mama părea să nu-nţeleagă.

— Da, ai fost o mamă bună.

Şi-a dus mâna la gură pentru a ascunde un zâmbet şi părea pe punctul de a izbucni în lacrimi.

— Trăieşte, mi-a zis.

— Nu, stai…

— Te iubesc, Charley.

Mi-a făcut un semn de rămas-bun. Eu plângeam.

— Te voi pierde…

Chipul ei părea că pluteşte peste al meu.

— Nu-ţi poţi pierde mama, Charley. Sunt aici. Apoi o lumină puternică mi-a ascuns-o vederii.

— MĂ AUZI, CHARLES BENETTO?

Şi am simţit un frison în mâini şi în picioare.

— ACUM O SĂ TE MUTĂM.

Am vrut s-o trag înapoi.

— NE AUZI, CHARLES?

— Eu şi cu mama, am bâiguit.

Am simţit un sărut uşor pe frunte.

— Mama şi cu mine, m-a corectat.

Şi s-a mistuit.

Clipeam des. Am văzut cerul. Am văzut stelele. Apoi stelele au început să cadă. Pe măsură ce se apropiau, se făceau mai mari, mai rotunde şi mai albe, ca mingile de baseball, iar eu mi-am deschis palmele instinctiv, ca şi cum aş fi vrut să le prind pe toate cu mănuşa.

— STAI! IA UITĂ-TE LA MÂINILE LUI!

Vocea s-a îmblânzit.

— CHARLES?

S-a îmblânzit şi mai mult.

— Charles…? Aşa, amice. Întoarce-te la noi… HEI! BĂIEŢI!

A ridicat lanterna spre alţi doi poliţişti. Era tânăr, exact aşa cum crezusem.

Ultimele gânduri ale lui Chick

După cum am spus când v-aţi aşezat prima dată să mă ascultaţi, nu mă aştept să mă credeţi. N-am mai spus povestea asta, dar am sperat s-o spun. Am aşteptat această şansă. Şi mă bucur că o am acum, când totul s-a terminat.

Am uitat multe lucruri din viaţa mea, dar ţin minte fiecare clipă petrecută împreună cu mama, oamenii pe care i-am văzut, lucrurile despre care am vorbit. A fost ceva foarte obişnuit, de fapt, dar, cum spunea ea, în clipele obişnuite poţi descoperi ceva cu-adevărat important. Poate mă credeţi nebun, poate credeţi că totul e în închipuirea mea. Dar, în adâncul sufletului meu, eu cred că mama mea, undeva între lumea acesta şi lumea cealaltă, mi-a dat încă o zi, ziua după care tânjisem atât, şi mi-a spus tot ce v-am povestit la rândul meu.

Şi cred că e adevărat, din moment ce mi-a spus mama.

— Cum se formează un ecou? m-a întrebat odată.

Când un sunet persistă după ce sursa lui s-a oprit.

— Când auzim ecoul?

Când e linişte şi celelalte sunete se absorb.

Când e linişte, încă mai aud ecoul mamei.

Acum mi-e ruşine că am încercat să-mi iau viaţa. E ceva atât de preţios! N-aveam pe nimeni cu care să vorbesc şi care să-mi alunge disperarea, iar tentativa de sinucidere a fost o greşeală. Trebuie să-i laşi pe oameni aproape de tine. Trebuie să le laşi cale liberă spre inima ta.

Cât despre cele întâmplate în cei doi ani care s-au scurs de-atunci, sunt multe de povestit: şederea în spital, tratamentul pe care l-am urmat, locurile în care am fost. Dar pentru moment să spunem doar că am avut destul noroc. Sunt în viaţă. N-am ucis pe nimeni. De atunci nu m-am mai îmbătat niciodată, deşi uneori îmi vine greu să mă abţin.

M-am gândit mult la noaptea aceea. Cred că mama mi-a salvat viaţa. Cred, de asemenea, că, dacă te iubesc, părinţii te vor ţine în siguranţă, deasupra apelor învolburate. Uneori, asta înseamnă că nu vei afla niciodată ce-au îndurat ei şi s-ar putea să te porţi urât, într-un fel în care, dacă lucrurile ar sta altfel, nu te-ai purta.

Dar orice obiect are o poveste. Cum a ajuns un tablou să stea atârnat pe un perete. Cum a apărut cicatricea pe care o ai pe faţă. Uneori, poveştile sunt simple, iar alteori sunt grele şi îţi sfâşie inima. Dar în spatele tuturor poveştilor tale se află întotdeauna povestea mamei tale, pentru că povestea ei este începutul poveştii tale.

Aşadar, aceasta a fost povestea mamei mele.

Şi a mea.

Aş vrea să pun din nou în ordine lucrurile cu cei pe care-i iubesc.

Epilog

Charles „Chick” Benetto a murit luna trecută, la cinci ani după tentativa de sinucidere şi la trei ani după întâlnirea noastră din acea dimineaţă de sâmbătă.

Înmormântarea a fost modestă, cu doar câţiva membri ai familiei, inclusiv fosta sa soţie, şi mai mulţi prieteni din copilăria petrecută în Pepperville Beach, care-şi aminteau cum urcau în turnul de apă împreună cu Chick şi îşi scriau numele cu spray pe rezervor. N-a venit nicio cunoştinţă din vremea în care jucase baseball, deşi cei din echipa Pittsburgh Pirates au transmis condoleanţe.

Tatăl lui era acolo. Un bărbat slab cu umeri aduşi, cu părul alb, rar. Purta un costum maro şi ochelari de soare. A venit la biserică şi s-a aşezat în spate. A plecat imediat după slujbă.

Chick a murit din cauza unui atac cerebral, o embolie care a ajuns la creier şi l-a ucis aproape pe loc. Doctorii spun că se poate ca vasele de sânge să fi fost slăbite din cauza traumatismului cranian din accidentul de maşină. Avea cincizeci şi opt de ani când a murit. Prea tânăr, spuneau toţi.

Cât despre detaliile acestei „poveşti”, când am alcătuit-o, le-am verificat aproape pe toate. Chiar a existat un accident petrecut în acea noapte la intrarea pe autostradă, cu o maşină care, după ce s-a izbit de un camion, a intrat într-o rampă şi a distrus un panou, după care şi-a azvârlit şoferul în iarbă.

A existat cu-adevărat o văduvă numită Rose Templeton, care locuia pe Lehigh Street din Pepperville Beach şi care a murit la scurtă vreme după accident. De asemenea, domnişoara Thelma Bradley a existat cu-adevărat şi a murit

curând după aceea. Potrivit necrologului publicat în ziarul local, era „o menajeră pensionată”.

în 1962, la un an după ce cuplul Benetto divorţase, s-a completat un certificat de căsătorie între Leonard Benetto şi Gianna Tusicci, confirmând o căsătorie mai veche, oficiată în Italia. Un anume Leo Tusicci, fiul lor, probabil, era înregistrat ca elev la liceul din Collingswood la începutul anilor ’60. În alte părţi nu e menţionat.

Cât despre Pauline „Posey” Benetto, a murit în urma unui infarct la vârsta de 79 de ani, iar detaliile vieţii ei se potrivesc cu povestea din aceste pagini. Simţul umorului, căldura şi înţelepciunea ei maternă au fost de asemenea confirmate de familia care i-a supravieţuit. Fotografia ei încă este agăţată în salonul de înfrumuseţare în care a lucrat. O înfăţişează purtând un halat albastru şi cercei rotunzi.

Din câte se pare, ultimii ani i-au adus ceva mulţumire lui Chick Benetto. A vândut casa mamei din Pepperville Beach şi banii i-a dat fiicei lui. Mai târziu, s-a mutat într-un apartament ca să fie aproape de ea. Relaţiile au reînceput, odată cu „adunarea la gogoşi” de sâmbătă dimineaţa, când stăteau la cafea şi prăjiturele şi treceau în revistă evenimentele săptămânii. Deşi cu Catherine Benetto nu s-a împăcat pe deplin niciodată, căzuseră la pace şi vorbeau tot timpul.

Cariera lui de agent de vânzări s-a încheiat, dar Chick a lucrat cu jumătate de normă la o companie locală de parcuri de distracţie până când a murit. Avea o singură regulă pentru jocurile organizate: fiecăruia trebuie să-i vină rândul să joace.

Cu o săptămână înainte de a suferi atacul, părea să simtă că nu mai are mult. Le-a spus celor din jur: „Să mă ţineţi minte aşa cum sunt acum, nu cum eram odată”.

A fost înmormântat lângă mama lui.

De vreme ce a fost vorba şi de o stafie, puteţi spune că este o poveste cu stafii. Dar ce poveste de familie nu este o

poveste cu stafii? Împărtăşind poveşti despre cei pe care i-am pierdut, reuşim să nu-i pierdem, de fapt, niciodată.

Şi, chiar dacă Chick s-a dus acum, povestea lui curge prin alte poveşti. Curge prin mine. Nu cred că era nebun. Cred că într-adevăr a primit încă o zi pe care s-o petreacă cu mama lui. Şi o zi petrecută cu un om pe care îl iubeşti poate schimba totul.

O ştiu prea bine. Şi eu am avut parte de o astfel de zi, în tribunele unui stadion dintr-o ligă secundă – o zi în care să ascult, să iubesc, să-mi cer iertare, să iert. Şi să hotărăsc, după câţiva ani, că bebeluşul din pântecele meu va purta, cu mândrie, numele de Charley.

Acum, după căsătorie, mă numesc Maria Lang.

Înainte numele era Maria Benetto.

Chick Benetto a fost tatăl meu.

Şi cred că e adevărat, din moment ce mi-a spus tata.

Mulţumiri

Autorul le mulţumeşte lui Leslie Wells şi Will Schwalbe pentru editarea cărţii, lui Bob Miller pentru răbdarea şi credinţa sa, lui Ellen Archer, Christine Ragasa, Jane Comins, Katie Wainright, Sallyanne Mecartin, Sarah Schaffer şi lui Maha Khalil pentru sprijinul lor neobosit, lui Phil Rose pentru minunatele sale desene, lui Miriam Wenger şi David Lott pentru ochiul lor pătrunzător. Mulţumiri speciale îi adresez lui Kerri Alexander, care încă se ocupă de toate, precum şi lui David Black, care m-a însoţit la nenumărate cine la care am mâncat pui, şi mai ales lui Janine, care m-a ascultat citind cu voce tare această poveste în dimineţi liniştite şi a fost prima care a zâmbit. Şi, desigur, din moment ce este o poveste de familie, mulţumesc familiei mele, celor care au trăit înaintea mea, celor care vor urma după mine şi tuturor celor din jurul meu.

Această carte se dedică, cu dragoste,
Rhodei Albom, mama mumiei

Această carte se dedică, cu dragoste,
Rhodei Albom, mama mumiei